

Л. В. 6
254

10 = 50795215

УНИВ. БИБЛИОТЕКА
И Б. 45768

ИЗВЕШТАЈИ

Кола Српских Сестара

За 1927 годину.

БЕОГРАД
Штампарија М. Карића — Краља Петра 57.
1928.

1209

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

ИЗВЕШТАЈ

ГЛАВНОГ ОДБОРА КОЛА СРПСКИХ СЕСТАРА

ЧИТАН НА ГОДИШЊОЈ СКУПШТИНИ У БЕОГРАДУ 13. МАЈА
1928. ГОДИНЕ.

Госпође и господо, драге сестре!

У низу знатних и радосних дана које је прошле и ове године наша земља имала био је и дан 19. јануар 1928. год. Тога јутра, у рану зору, Њено Величанство Краљица Марија даровала је своме Краљевском Супругу и целоме народу Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и другог сина Краљевића Томислава. Његово рођење Коло Сестара срдечно поздравља и жели да новорођеном Краљевићу свемоћни Творац подари дуг живот и здравље и да га Његова Вила Заштитница украси свим врлинама, а пут живота поспе му цвећем и ружама, како би увек срећан и задовољан, као краљевски Син и друге могао да усрећи а своме Оцу и Брату од помоћи буде, да Отаџбину прославе и унапреде.

Да живи Његово Краљевско Височанство, Краљевић Томислав!

Да живе Његови Краљевски Родитељи, Њихова Величанства Краљ Александар и Краљица Марија, да живи Његов брат Његово Краљевско Височанство Престолонаследник Петар!

Са овом годином Коло Српских Сестара навршује 25 година свога постанка и патриотско-хуманог рада. Каже се, да је прошлост свима људима увек поука за будућност. С тога данашњој Управи Кола Српских Сестара дужност налаже да се осврне за један тренутак на велика дела из минулог четврт столећа рада, напора и труда, кроз које је ова установа пролазила и да помене да је у великом задатку ослобођења свога народа и изграђивању наше државе и заједнице и Коло Сестара своју скромну улогу имало и успешно је извршило.

Почев од 1903. год. кад је у долини реке Пчиње и Светог Јована Бигорског пукла прва пушка па све до пробоја Солунског Фронта до октобра 1918., када је се наша Славом увенчана и Лаворикама окићена војска у своју Велику Отаџбину, са широко размакнутим границама, од Бевђелије до Триглава и од Тимока до сињег Јадранскога Мора, вратила — Коло Сестара је било веран сарадник, неморан помагач и поуздани савезник свога народа и његовог узвишеног идеала све за веру и слободу, за чије се извођење увек безусловно и сестрински залагало.

И од 1918. године до данашњег дана Коло Српских Сестара не напушта свој патриотски циљ и велики програм, који од првог

дана свога постанка греди. И данас храбри где се малаксава, подиже онде где се пада, помаже тамо где се посрће и крепи где снага и моћи прете да издају. Старало је се о ратној сирочади, о самохраним мајкама, о ратним инвалидима и блажило социјалну беду и невољу, без обзира на веру и племе.

И данас, враћајући се у прошлост, својих прохујалих двадесет пет година, на које већ почиње лагано да пада сенка заборавља, Коло Српских Сестара не може бити незадовољно својим радом. Делало је увек из најплеменитијих побуда и најчистијих патриотских осећаја само за спас, славу, добро и јединство своје браће и сестара и стране уједињене Домовине.

На данашњи свечани дан Коло Српских Сестара не заборавља да испуни још једну своју дужност. У овом тренутку оно у мислима пали воштанице на хумке свих знаних и незнаних, малих и заборављених јунака и мученика од Косова до данас, који су давали своје животе и оставили своје кости по гудурама македонским, по равницама Добруце, у хладним таласима многих мора и заробљеничким лагерима наших непријатеља. Они су морали да умру да би Отаџбина живела. Успомена на њих не треба никада да ишчезне из срдаца нашег васцелог, троименог народа. Са дубоким пијететом Коло прилази ово успомени и клања се бесмртним душама палих витезова, који су мачем и пером у руци доказали како се свој род љуби и за њега гине и умире. Вечан им помен, слава им и хвала!

Главни Одбор Кола Српских Сестара одржао је у току 1927. и до маја 1928. год. 40 својих редовних седница. С обзиром на обилат и разноврстан програм који Коло изводи, Главни Одбор осетио је потребу да изврши поделу рада на секције, које имају посебан дело-круг рада, и подносе великим редовним седницама своје готове одлуке на увиђај и дефинитивно решавање. Према томе постоје: домска секција, која се брине о унутрашњем уређењу и снабдевању целог дома и о дежурању управних чланица. календарска секција која прибира материјал, уређује, штампа, растура и продаје календар »Вардар«, постоје још просветно национална секција, приређивачка секција, секција за везове и секција за поделу помоћи.

Увек надахнуто љубављу за добро своје Отаџбине и остварење свих народних идеала, Коло је по ослобођењу, схватајући своју дужност прегло свим силама и створило Дом за ратничку сирочад и децу националних бораца не заборављајући децу из неослобођених крајева која су остала без родитеља и њихове неге и љубави. Одржавање тог дома и издржавање питомица је једна од највећих брига и послова, које Коло Сестара у свом програму изводи. У школској 1926-27. години, Коло Српских Сестара имало је у свом дому шесет и једну ученицу и то: 32 питомице, и о којима је Коло водило потпуну бригу у погледу хране, одела, школовања и лечења и 29 плаћајућих ученица. Међу плаћајућима налази се једна девојчица, која је питомица Њ. В. Краља и једну о свом трошку школује и води целу бригу Г. др. Момчило Нинчић, министар. Питомице су родом: из Јужне Србије 11; Далмације 5; из окупираних крајева 3; Босне 2; Црне Горе 2; Албаније 1; Херцеговине 3 и из старих граница предратне Србије 5. По

вероисповести било их је: Православних 24; Католикиња 6 и Муслиманки 2. Похађале су: Учитељску Школу 13; Занатску Школу 6; Гимназију 5; Универзитет 2; Државну Трговачку Академију 1; Приватну Трговачку Академију 1 и на занату су биле три питомице.

Своје школовање у 1927. год. завршило је 8 питомица. Успех у науци питомица био је врло добар. Невенка Тринаестић и Даница Трбојевићева, ученице трећег разреда Учит. Школе биле су ослобођене испита као одличне ученице. Владање питомица било је узорно, а понашање скромно и пристојно. Здравствено стање деце у сваком погледу одлично. Великих побољевања и епидемија није било, изузев два случаја шарлаха, која су оба срећно, без икаквих последица прошла захваљујући великој пажњи, бризи и нези чланова интерната и Управе Кола Срп. Сестара.

На духовно и физичко васпитање девојчица обраћена је нарочита пажња, како би време проведено у Дому за њих било трајан спомен као на свој рођени дом и место, где су спремале своје младе снаге да искрено и предано као самостални чланови могу да послуже друштву и држави.

Народни и религијски обичаји свих вероисповести свечано су увек прослављани у Дому Кола Српских Сестара. Материце су питомице провеле у кругу управних чланица Кола и Управе Интерната. Председница је, у улози мајке, одржала леп, кратак говор, о значају Материца и по обичају обдарила децу разним послastiцама и поклоном. Бадње Вече проведено је са посипањем сламе и свечаним уношењем Бадњака, кога су донели чланови Друштва Београд Соко и свим осталим обичајима, који деци остају кроз цео живот у најлепшем сећању. Полаженик Кола Срп. Сестара био је ове године питомац Средњешколске Матице, ратно сироче, Драган Гавриловић ученик трећег разр. гимназије који је, лепо обдарен, провео цео први дан Божића са питомицама као гост Кола.

И ове године је на Народном Дечијем Универзитету Кола Срп. Сестара одржано неколико предавања на молбу Главног Одбора ученицама и питомицама Кола, коме су присуствовале свагда и питомице Дома Ученица, Гајрета, Руске Гимназије и других интерната. Предавања су одржала следећа господа: Др. Илија Јелић »О утицају Алкохола на Живе Ђелије« (са пројекцијима); Гаја Јовановић проф. »О Естетици«; Др. Чедо Ђурђевић хирург »О Првој Повреди« и г-ђица Катарина Богдановић проф. »Лектира и Живот«.

Удружење питомица Кола Срп. Сестара: »Вардар« одржало је неколико својих седница. чији је рад био вазда у духу идеја установе, под чијом се заштитом данас налазе.

Примајући децу и из оних крајева, која су и данас под туђином, где је непријатељ вршио свој штетни утицај, Коло Срп. Сестара се увек труди да његов интернат буде расадник у коме ће ове младе душе видети све оно што је најлепше и најузвишеније, где ће девојчице моћи да развију осећаје сестринске љубави до крајњих граница и где ће, проширивши своје знање, научити да се жртвују за своју породицу и свој народ.

Пуштајући у свет после завршеног школовања своје питомице,

Коло Срп. Сестара не прекида тиме своје родитељско старање и бригу. Остаје са њима у сталној вези путем писама и у свакој прилици, кад питомице имају какву молбу и непредвиђене тешкоће, као и какав радостан догађај, излази им у сусрет и помаже их као своју рођену децу. Приликом доласка у Београд свака од њих сматра Дом Кола као своју родитељску кућу у коју у свако доба може доћи и где ће бити свесрдно и родитељски примљена.

Остајући верно својој традицији, Коло Срп. Сестара је и ове године опремило и издало свој календар »Вардар» за 1927. и 1928. годину. Штампан је у 25.000 комада. Знатан број примерака иде у иностранство и у Америку, а тако исто један се број бесплатно раздаје. Продајна цена му је 10 динара. Том ниском ценом омогућен му је улазак у широке слојеве и најсиромашније куће нашега народа, јер је он једна од најрадије читаних књига и једна врста народне читанке, на чијим се странама налази хронолошким редом поређана и најновија историја нашега народа за слободу и уједињење.

И »Вардар» може поносно примити на себе један део рада и заслуга на данашњем ослобођењу и проширењу Отаџбине, јер је својом идејом вазда ширио и будио националну свест. Прелазећи границе своје Отаџбине није престајао да и даље распростире своју мисао братства и ослобођења, коме се вековима тежило а чије се и извршење ближило и назирало. Данас, кад су идеали испуњени, »Вардар» развија култ љубави и слоге међу браћом и сестрама, према Домовини и њеним интересима, чува народне традиције, одаје захвалност палима за Отаџбину и пружа корисну и забавну лектуру својим читаоцима.

У своме Дому, Коло има своју лепу уређену књижницу, којом се у слободним часовима служе све питомице Кола. Из те књижнице, у циљу подизања и ширења просвете у народу, Коло Срп. Сестара стално помаже све народне књижнице, читаонице и поједине установе из целе земље, које се у том смислу молбом обрате Колу. Тако је у току 1927. године Коло послало разних књига и сва издања до сада штампаних календара »Вардара» следећим местима: Књижници и Читаоници села Јабланице; Читаоници села Јаворња; Кантини Учитељске Школе Београд; Народној Књижници и Читаоници у Бачком Соколцу; Месном Школском Одбору Кавча-Бока; Основној Школи Љубичевској-Страгари; Основној Школи Маслошевској-Маслошево; Основној Школи села Горња Шаторња; Књижници села Страгара; Призренској Гимназији; Дечјој Поликлиници Београд; Колу Срп. Сестара Топола (Краг.); Колу Срп. Девојака Власотинци; Народној Читаоници и Књижници Лесковац (округ Тимочки); Колу Југ. Сестара Межица (при Преваљах); Основној Школи — село Шивац; Народној Читаоници — Св. Никола (Овче Поље).

Књижницу Кола Срп. Сестара потпомогли су у 1927. год. својим прилозима у књигама: Задужбинско Одељење Министарства Просвете великим бројем књига; Г. Андра Гавриловић дао је 16 комада својих књига разне садржине; В. Андреја Донсков руски генерал, поклонио је 30 комада својих изабраних песама; г. Д-р Никола Вучетић 2 ком. Г. Геца Кон књиџар 100 комада разних књига и књиџаре Г. г. Рајковића и Ђуковића и г. Цвијановића по 25 књига разне садржине.

Напред поменутој господи на овим прилозима Коло Срп. Сестара и овом приликом топло захваљује.

Коло Срп. Сестара за своју књижницу прима следеће часописе: »Жена и Свет«, »Јадранска Стража«, »Наша Крила«, »Вез«, »Књижевни Север«, »Народна Одбрана«, »Гајрет«, »Ратни Инвалид«, »Наши Писци«, »Единост«, »Женски Свет«, »Дечије Новине«, »Здравље«, »Гласник Подмлатка Црв. Крста« и друго као и дневне листове »Политика«, »Време«, »Новости« и »Народно Дело« из Загреба. Претплаћено је и прима »Библиотеку Српских Писаца«, коју издаје предузеће »Народна Просвета« — Београд.

Кад је Краљев Фонд расписао свој конкурс за 1926. год., да ће наградити најбоље реферате о раду појединих друштава и приватних особа на пољу просвете, привреде, националности и културе у опште, Коло Срп. Сестара поднело је извештај свога рада за речену годину и добило је награду 10.000 динара. Свечана предаја награде извршена је 27. новембра 1927. год. у сали Београдске Општине у присуству делегата свих друштава и Управе Општине. Г. Васа Лазаревић, члан општинске управе поздравио је Коло Сестара и изнео све користи његовог великог патриотско-хуманог рада у народу. Ова ласкава, јавно исказана оцена од стране Краљевог Фонда потстицаће и у будуће [Коло Срп. Сестара да на свом великом и племенитом, али и пуном тешкоћа, послу вазда и даље истраје.

Коло Срп. Сестара продужује и даље рад и труди се свим силама да сачува од пропадања наше народно везиво и народну ношњу. Тога ради створило је једну лепу збирку костима и народних женских ручних радова, коју стално умножава и са њима приређује и суделује на разним изложбама у земљи и у иностранству. Леп број примерака своје збирке послало је на изложбу Друштва »Пријатеља Лужице« у Паризу. Помогло је изложбу ручних радова Кола Срп. Сестара у Срем. Митровици. Отварању ове изложбе присуствовао је и Главни Одбор Кола преко својих двају делегата г-ђе Руже Јовановић и Ангелине Одавић.

Коло Срп. Сестара се одазвало молби наших посланстава у Бечу, Прагу и Варшави и послало своје најлепше народне женске костиме, којом приликом су и странци били у могућности да виде и да се диве свој лепоти и богатству наших народних везова и орнаментике.

Народни костими и везови нису само лежали у витринама Кола Срп. Сестара скривени и неупотребљени, већ их је Коло увек стављало на расположење својим Одборима и другим установама у земљи и њима красило и улепшавало све Свесловенске Костим Забаве, а увек у доброј намери да развија укус за све оно, што је народно и традиционално.

Своје Крсно име Малу Госпођу Коло је прославило у уском кругу са својим управним и редовним чланицама, гостима и питомицама.

Коло Српских Сестара помогло је новчано у границама своје финансиске могућности многи културни, просветни и национални покрет у земљи. Упутило је своју помоћ: за подизање школе у Шивцу — Кавадар 500 дин.; за довршење »Српског Општинског Дома« у Залому код Невесиња 1000 дин.; Соколском слетском одбору Корчула

200 дин.; Удружењу ратних инвалида — Куршумлија 200 дин.; Удружењу ратних инвалида за срез косанички 500 дин.; Сиромашној школској деци у Велалуци (Далмација) у два маха по дин. 500 и извесну количину материјала за одело; Школском Одбору у Кавчи — Бока 200 дин. За извођење тродневног слета свих ђака Јужне Србије дато преко школског надзорника у Ресну (Јужна Србија) на име помоћи 300 дин.; Народној Женској Задрузи Сплит на има продужења годишње помоћи за месеце јануар, фебруар и март 1927. год. 3000 динара; Основној Школи у селу Кнежју Овче Поље (Јужна Србија) дато за школску децу двадесет две шајкаче и 12 пари одела; Одбору за подизање споменика у рату палим српским војницима, у селу Караслари код Велеса дин. 300; за подизање споменика у рату погинулим 1912. год. у Дебру 200 дин.; за подизање споменика Капетан Кочи и његовим друговима, мученичким изгинулим дато Удружењу Тимочана, који тај споменик подижу, 200 дин.; за подизање споменика Цару Јовану Ненаду у Суботици 200 дин.; грађанима Мркоњић Града страдалим од пожара упућена је помоћ у стварима и дато 1000 дин.; приликом прославе 25. годишњице друштва »Просвета« у Сарајеву 1000 дин.; Фонду сиромашних студената београдског Универзитета о прослави Св. Саве 1000 дин.; за подизање Соколског Дома у Шибенику 100 дин.; новооснованом Соколском Друштву у Александровцу (Жупа) 100 дин.; Соколском Друштву у Куманову 2000 дин.; приликом освећења заставе Црквеног Певачког Друштва »Зора« Алибунар 100 дин.; Београдској Соколској Жупи 200 дин.; Савезу Трезвене Мladeжи »Јединство« Призрен 200 дин.; Глумачком пензионом Фонду Београд приликом бала 200 дин.; за подизање споменика поч. Алекси Шантићу 200 дин.; за подизање споменика поч. Стевану Сремцу 200 дин.; за оправку изгорелог позоришта »Манеж« Београд 1000 дин.; Обласном позоришту Штип 2000 дин.

Саосећајући патње своје браће и сестара, где глад данас коси животе малих и великих, Коло Српских Сестара упутило је преко Народног Женског Савеза, као централе свих женских удружења у земљи, која је покренула акцију за помоћ гладнима, половину чистог прихода са своје велике Свесловенске Костим Забаве у години 1927. у суми од дин. 24.568 (двадесет четири хиљаде пет стотина шестдесет и осам).

Приликом свечане прославе 10-годишњице Топличког Устанка и ударања камена темељца, за спомен невино палим жртвама у Прокупљу, Коло је упутило своје две чланице, Г-ђе Пешић и Поповић и дало свој прилог од 500 динара. Г-ђа Пешић одржала је говор и у име Гл. Одбора одала је славу палим мученицима и хвалу женама, које су тешко пропатиле и јуначки помагале људима у тешким данима искушења и робовања. Свечаном освећењу костурнице, у којој су нашли вечни покој растурене кости, наших храбрих ратника и коју је подигло Коло Српских Сестара у Јагодини, од стране Главног Одбора биле су присутне председница, г-ђица Мирка Грујић, секретар г-ђица Тодоровић и чланица управе г-ђа Пешић.

Поред помоћи које је Коло пружило разним школама и другим институцијама, Коло је дало неколико прилога и црквама. За поди-

зање цркве у Плевљу (Санцак) дато је 500 дин. Селу Раштаку код Плеваља, на дан освећења његове цркве подарило је Коло једно звоно у вредности 5.300 динара, за подизање цркве села Бољанића 200 дин.; одбору за грађење жупне цркве Јелса на острву Хвару 500 дин.; за цркву села Бобова 100 дин.; Православној Црквеној Општини Љубљана 200 дин.; за градњу цркве у Масловарама. срез Котор Варош 100 дин.; Православној Црквеној Општини Марибор 200 дин.; Цркви Св. Ђорђа Скопље 200 дин. и Православној Црквеној Општини Карађорђево 500 динара.

Коло Српских Сестара је откупило, приликом изложбе наших уметника један рад акварел Т. Швракића за 2200 дин. На отварање изложбе поч. Јове Михајловића сликара, за коју је дала радове свог поч. сина његова самохрана мајка, Коло је упутило две своје чланице и откупило једну његову свику за дин. 500.

Коло Српских Сестара се увек труди и улаже своју најбољу вољу да одржи најсрдачније односе са драгим сестрама без разлике племена и вере из целе Краљевине и да се са њима што боље упозна и зближи. Једна врста тог узајамног упознавања и заједнице на послу била је и изложба народних женских ручних радова и везова Женске Народне Удруге из Загреба и Кола Српских Сестара из Београда, која је отворена на свечан начин 8. новембра 1927. г. Отварање изложбе удостојила је својим присуством Њено Краљ. Височанство Књегиња Олга са својом сестром грчком Књегињом Јелисаветом. Били су присутни, такође Гг. Министри Грађевина и Вера, изасланик Министарства Трговине и Индустрије који је ову изложбу отворио Њег. Вис. Преосвештенство архиепископ г. Варнава, Председник Загребачке Општине г. Хајнцл, Потпредседник Београдске Општине г. Коста Јовановић, изасланици многих министарстава и свих установа у Београду, наколико народних посланика и врло много грађана. Изложба је трајала шест дана и била изванредно добро посећена. Знатан број ствари био је распродат и накнадно наручен. Део изложбе, у коме су били изложени хрватски ручни женски радови водиле су г-ђе Женка Франгеш, Мудринић и Пајер, чланице Женске Удруге из Загреба. За све време бављења госпође су биле гости Дома Кола Српских Сестара. На поласку Коло је својим милим сестрама приредило мали чај са делегатима свих месних женских друштава, како би упознале шири круг наших дама из престонице. Народна Женска Удруга, том приликом, постала је Велики Добротвор Кола Срп. Сестара са улогом од 5000 дин. и тиме своје име овековечила на спомен плочи Кола.

8. Фебруара 1928. год. прославила је свој 60-годишњи јубилеј велика родољупка и раденица на ослобођењу, свима добро позната, мила сестра Словенкиња госпођа Фрања Тавчарјева п. председница Народног Женског Савеза, и председница Кола Југ. Сестара. Овој прослави присуствовала је п. председница Кола г-ђа Продановић, срдечно поздравила јубиларку, предала јој повељу почасног члана Кола Српских Сестара и 1000 динара прилога за дом за Сироту Словеначку Децу на мору, који ће носити име драге слављенице.

За време великог школског распуста о Ускрсу и Божићу, Коло

Срп. Сестара је гостољубиво отварало врата свога Дома да у њему прими и угости нашу школску омладину целе земље, која је долазила да види и упозна своју престоницу. Тако је примило на стан и храну 26 ученица и три наставнице Више Девојачке Школе из Херцеговог, педесет ђака гимназије и три наставника из Струмице, 36 ученица и наставника Учит. Школе из Сарајева, 15 ученица и 8 наставница Грађанске Школе из Загреба, 17 ученица и 1 учитељицу Грађанске Школе Кола Српских Сестара из Коњица, 16 ученица и 2 учитељице Жен. Стручне Школе Кола Срп. Сестара из Скопља, 26 Скаута и 3 наставнице из Мађарске, 14 матуранткиња и 2 наставнице из Мађарске, 14 матуранткиња и 2 наставнице из Загреба, 45 ученица и 2 наставнице Грађанске Школе из Загреба.

Изасланице за бал Кола биле су у прошлој и овој години из Крања, Љубљане, Сплита, Зајечара, Ђевђелије, Сарајева, Призрена, Битоља, Скопља. Сви поменути делегати били су као драги гости Кола Срп. Сестара и у његовом Дому срдечно примљени и угошћени.

Са својим 101 Одбором, Коло Срп. Сестара преставља једну од највећих женских установа у земљи, који су се удружили са задатком: да послуже Домовини и њеним великим циљевима, омладини да се духовно и телесно подигне и ојача и свима бедним и невољним, да би имали коме да се обрате у тренуцима очајања и крајње немаштине.

Сви Одбори Кола стоје у најбољим међусобним односима, а Главни Одбор је њихова полазна тачка и пример на кога се увек угледају и кога вазда за савет питају. Каква хумана и патриотска заједничка акција, зидање или куповина Дома, једна неподвижено искрсла тешкоћа или што томе слично збијају у чврсте редове све одборе и сви се усрдно и сестрински труде да се узајамно потпомогну и до жељеног циља дођу. И Главни Одбор је увек потпомагао и олакшавао зидање или куповину домова својих Одбора а тако исто и одржавање њихових стручних школа, трпеза, и месних потреба, како су му тренутно сопствена новчана сретства допуштала.

За Дом Кола Срп. Сестара у Дервенти Главни Одбор дао је као свој прилог суму од 5000 дин. и једну шиваћу машину. Радосном чину освећења тога дома, на нарочиту жељу сестара из Дервенте, кумовала је председница г-ђица Грујић. Поред председнице освећењу су присуствовале као изасланице секретар г-ђица Тодоровић, чланице Управе г-ђе Спасић и Пешић и чланица Надзорног Одбора г-ђа Олга Гавриловић. Г-ђа Пешић је овом приликом одржала у Дервенти веома лепо и успело предавање »О жени«.

На овом путу председница и изасланице обишле су сестре Кола у Босанском Броду, са којима су на ручку, као њихови гости, провели у најпријатнијем расположењу и договарању. При повратку из Дервенте, изасланице су отишле у Загреб да присуствују отварању Хигијенског Института Мин. Народног Здравља, где су наишле на срдечан пријем милих хрватских сестара, у чијој су средини биле срдечно угошћене и провеле неколико веома пријатних часова.

Следећим Одборима Кола Српских Сестара указао је Главни Одбор новчану помоћ: Фочи помоћ за школу 2000 динара; Гацком

2000 динара; накнадно за гладне Колу у Гацком приложена сума од 2000 динара и већа количина штофа, фланелина, плетених подкошуља, сукања и т. д. Колу Срп. Сестара — Приједор издата помоћ у 2000 динара. Колу Сестара — Штип за ћачку трпезу 1000 динара и шиваћа машина, а Главни Одбор је још и продавао снимак њиховог дома на дописној карти у њихову корист, Колу Сестара Херцеговини упућена је сума од 1000 дин. за њихову ћачку трпезу, Колу Сестара — Охрид за Дом Ратне Сирочади упућено је за Материце 500 дин. да се деци набаве послатице или какав поклон за тај дан, Колу Сестара Мостар да поделе сиромашној деци за празник Христовог Рођења дин. 300. Колу Сестара — Автовац за сиротињу њиховог краја послат је један комад фланелина и четири комада сукна (штофа), Колу Сестара Невесиње 300 дин. Колу С. С. Грачаница (Босна) 1000 дин., К. С. С. Босан. Петровац 2000 дин. и Колу Срп. Сестара Струмица упућено за ћачку трпезу за Материце 500 динара.

За своју неослобођену браћу и сестре под туђином које не греје сунце слободе, Коло Срп. Сестара имало је увек много срца и будно је пратило њихов духовни живот, бодрети их да се одрже и сачувају своје националне особине. Школује о свом трошку у свом интернату њихову децу, која ће се повратити у свој родни крај, свесна своје народности и дужности, запојена на извору родољубљем и способна да увере своје старије и млађе да не треба клонути духом, да се у мору туђинштине не изгубе и да њихова браћа и сестре у слободној Отаџбини увек на њих мисле и за њих раде.

Поред девојчица, које у свом дому васпитава, Коло Срп. Сестара помогло је још и друштво Словеначких Средњешколаца из Италије у Љубљани са дин. 500 за њихове циљеве, Црквено-Православној Општини у Маренбергу 200 дин., једном оболелом студенту у Корунској на име помоћи 200 дин., једној сиромашној старици из Истре 100 дин. и нешто одела, једном избеглици из Истре помоћ од 300 дин., једној прогнаној породици из Истре 250 дин. Један избеглица из Цариграда, да би се могао вратити својој кући у Лесковац, где се стално са породицом настанио, поможен је са 500 динара. Преко једног удружења у Сплиту послата је помоћ г. г. Н. Н. из Задра у два маха у дин. 800. Друштву Словеначких Средњешколаца »Зора« у Љубљани дато је 300 дин.

О великом празнику Христовог рођења, Коло Срп. Сестара се сваке године сећа дечице своје подјармљене браће и сестара и упућује им по једну суму новаца. И ове године их није заборавило послало им је 10.000 динара, да их обрадује и потсети: да расту и да јачају али и да знају да је будућност на њима и да велика, слободна мајка Отаџбина чека и зове.

Коло Срп. Сестара одржава најсрдачније односе и најтешње везе са свима Одборима Кола Југ. Сестара, помаже их по кад-кад материјално, и на сваку њихову молбу најискреније одговара и о свему их обавештава заступајући њихове интересе свуда кад се за то прилика укаже.

Коло Срп. Сестара је стално сарађивало, преко својих делегата у Народној Одбрани, Југ. Матици, Подмлатку Црв. Крста, Удружењу

Четника, Народном Жен. Савезу, Удружењу Резервних Официра т. ј. њиховој Женској Помоћној Секцији »Фидак«. — Подмлатку Црв. Крста и Народном Женском Савезу за извођење Материнског Дана дато 1000 дин. Откупило је Удружењу Студенткиња за подизање њиховог Дома 100 комада цигаља, Удружењу Југ. Учитеља 10 комада срећака, Средишњем Одбору Удружења Ратних Инвалида 10 комада срећака, Колу С. С. Соко Бања 50 комада срећака, Колу С. С. Куманово 50 комада срећака, Савезу Добровољаца из Глине 30 комада срећака, Женској Занатској Школи, Колашин за подизање дома 300 комада срећака, и Српској Матици Нови Сад, приликом њихове велике уметничке изложбе слика, откупило 20 комада срећака.

У доба опште финансиске кризе, која данас потреса све друштвене слојеве наше државе, Коло Срп. Сестара је са много напора и брига прикупљало средства за своје одржавање и тешко је подмиривало своје свакодневне потребе. У циљу повећања својих прихода, Коло Сестара је приредило своју забаву уочи нове 1927. године. На Ђурђев-дан продавало је свој традиционалан Ђурђевски цветак, а тако исто и сви Одбори Кола у целој земљи. О Божићу и Ускрсу организовало је у свом дому изложбу и добротворну продају лепих ручних радова и лутака, које су добровољно израђивале управне и редовне чланице, као и Одбор Девојака Кола Срп. Сестара на »Мобама« одржаваним свакога петка преко целе зиме у Дому Кола. На овом месту Коло Сестара искрено захваљује свима оним госпођама и госпођицама које су са њима сарађивале и помагале га, да све своје племените намере оствари.

Коло Срп. Сестара припремило је и извело своју Велику Свесловенску Костимирану Забаву у години 1927. која је била дивна, веома успела манифестација наше велике Свесловенске заједнице и братства. Били су позвани поједини Одбори Кола да пошаљу своје делегате и њихов одзив је био врло леп. Мноштво костима, њихово богатство и живописан изглед, оставили су незаборављене утиске на све присутне а нарочито на странце, чији је број на овој забави био завидан. Њено Величанство Краљица удостојила је својом високом посетом ову забаву у богатој буњевачкој народној нџи. За време бала сви делегати Кола и Народне Женске Задруге из Сплита били су представљени Њеном Величанству, Која је се живо интересовала и распитивала о раду и успеху њихових друштава у унутрашњости. На концерту, који је тих дана приређен у двору, гости Кола били су почаствовани нарочитим благовољењем од стране Њих. Величанства који су их позвали да истоме присуствују.

Сва ова пажња која је делегатима са највишега места указана оставља у њиховим срцима неизгладив утисак, који није без значаја по рад свих нас. Њег. Вел. Краљ приложио за забаву 10.000 дин. на чему Управа Кола Срп. Сестара остаје дубоко захвална.

И друга свесловенска костимирана забава одржана у марту ове године, показала је необично леп успех коме су много допринели делегати из целе земље. Овога вечера је се дало приметити у већем броју присуство Кола Југ. Сестара из Љубљане и Крања, Народне Женске Задруге из Сплита и Јадранске Страже из Љубљане. Као и

увек братско суделовање Руса, Чеха и Пољака у њиховим националним костимима и играма и у извођењу програма није ни у овај мах изостало. Краљевски Дом указао је пажњу и овој забави јер су је одликовали својим присуством: Његово Височанство Кнез Павле и Њено Височанство грчка кнегиња Јелисавета. На жељу Њих. Височанстава сви делегати су им били представљени. И на овој забави, поред дипломатског кора, који је увек са много симпатија посећује, био је примећен већи број странаца. Нека буде допуштено да се овде напомене: да је једна група финансијера из Америке пожурила свој долазак у Београд, за неколико дана раније, да би само присуствовала балу Кола Сестара, тој ревији националних костима свих словенских народа, о којој је, од једнога дипломате, великог пријатеља Кола нарочито слушала. Прилог Њих. Величанстава био је 10.000 динара, на коме Главни Одбор Кола дубоко и топло благодари.

Један од великих послова, у који Коло Срп. Сест. улаже много снаге и полаже велике наде, јесте и продаја Држ. Класне Лутрије. И у овој врсти привређивања Коло гледа један од извора својих прихода и задовољава се и малим процентом, који одавде добија. Нада се да ће временом моћи да развије бољу и ширу делатност, која ће му доносити већу добит, и верује да ће му пријатељи и родољуби и на даље указивати своје поверење и куповати код њега своје лозове.

Београдска Општина, ценећи напоре Кола Срп. Сестара и познавајући његов рад, изашла је у сусрет његовој молби и доделила Глав. Одбору место за два киоска, које је Коло о свом трошку подигло. И рад у овим киосцима, служиће такође за повећање прихода т. ј. за повећање и спровођење опште акције и циљева Кола Сестара.

У овој години примио је Главни Одбор на даље управљање Дом за Домаће Газдинство у Врњцима као и у својину зграду и сву непокретност.

У Врњцима је постојао Одбор врњачких госпођа под председништвом г-ђе Анђе Магдаленић. Овај Одбор образовао се је за време европског рата, за ратну сирочад купио је лепу кућу, снабдео је са потребним стварима и ту поучавао женску децу домаћинству.

Данас тамо има још десет девојчица које ове године завршавају школовање и после тога упутиће се у њихова села, те да стеченим знањем у овом дому корисно послуже својим породицама и околини. Врњачки Одбор као и сви чланови Оснивачи решили су једногласно да Одбор ликвидира и да сву своју имовину преда на даљи рад Колу Српских Сестара у Београду. Не узимајући у обзир материјалну страну овога решења Главни Одбор Кола мора се зауставити на моралној страни овога решења и изјавити да је веома поносан, што једно друштво, које са њим није било ни у каквој вези, које од Кола никада није тражило помоћи, да се то друштво налази побуђено да своју имовину поклони Колу, што значи да Главни Одбор Кола ужива леп глас и поверење у народу. Главни Одбор ће се старати да увек свој глас и углед сачува на достојној висини, а рад у Врњцима у Дому ће проду-

жити. увећати и разгранати колико год буде могуће. У томе Дому у Врњцима главни одбор К. С. С. жели да окупи децу из свију наших крајева, а поглавито из околине Врњаца, и да их ту спреми за добре чланове породице и Отаџбине. Коло Српских Сестара и овом приликом захваљује на поклону и поверењу, како члановима Одбора врњачког тако и члановима оснивачима. Главни Одбор Кола Српских Сестара захваљује на досадањем преданом раду члановима Одбора у Врњцима као и њиховој уваженој председници г-ђи Анђи Магдаленићки.

На позив одбора за зидање дома Петра Мркоњића у Двору на Уни да се прими кумства и положи камен темељац за зидање ове зграде — Коло срп. Сестара примајући се кумства упутило је у Двор своје три упр. чланице г-ђе Одавић, З. Лазаревић и секретара г-ђицу Тодоровић. Присутствовале су освећењу и дале прилог гл. одб. од дин. 5000.—, којом приликом је г-ђа Одавић поздравила присутне лепим говором и пожелела им најлепши успех у свему.

На молбе многих одбора Кола и других друштава у земљи глав. одбор Кола примио је на себе деликатну и велику дужност да покрене и покуша изравњање несугласица, које су довеле до иступања неких друштава из Жен. Нар. Савеза и образовања Жен. Нар. Заједнице. Овим неспоразумом створено је једно болно стање, које тешко пада на све и слаби дивни пожртвовани рад наше жене за напредак и срећу нашег народа.

У жељи да са своје стране помогне колико год може, да се нађе начин и пут ка добру, Глав. Одбор Кола је сазвао три конференције свих београд. женских друштава, надајући се, да ће се тако у блиском и искреном мењању мисли и осећаја изгладити све несугласице и доћи до споразума.

Са жаљењем мора се рећи, да овај покушај није имао успеха. Али Коло не губи наду да ће се доћи једног дана до потпуног склада и сагласности, и продужити заједнички рад свих жена у слози и љубави.

Госпођа Нина Турајлић, рођ. Иванковићева бив. чланица одб. девојака Кола Срп. Сестара познавајући и ценећи рад Кола и његово старање за сиротињу, поклонила је спаваћу собу своје почив. матере са жељом да се иста додели сиромашним удавачама, које се Колу са таквом молбом за помоћ обрате. И Коло извршујући њену жељу, а имајући на старању више ратних удовица и њихову децу једну половину ове собе подарило је кћери од Бугара мучки убијеног поч. М. Симоновића чиновника из Лесковца, која се ових дана удаје. Коло Срп. Сестара и овом приликом изјављује г-ђи Турајлић своју срдачну захвалност на овој пажњи и сећању.

Коло Српских Сестара је вазда схватало тешку ситуацију и социјалну невољу, у којој се наша словенска браћа Руси, далеко од своје Отаџбине, налазе, и помагало их је у више прилика. Тако је Средишњем Одбору Руских Ратних Инвалида Београд дало 300 дин. За божићне празнике руској деци 200 дин. Комитету Руских Избеглица Београд за довршење цркве 1000 дин. Руском Женском Клубу поклонило је 10 столица (од по 110 дин. комад) и једну ирску пећ.

Оболелој супрузи једног руског генерала 200 дин., једној руској сиромашној породици 200 дин. Рускињи госпођи Н. Н. 200 дин., једној убогој руској старици за Божић 100 дин.

На дан крштења Њег. Височанства Краљевића Томислава, Коло Српских Сестара послало је својим одборима у Охриду, Херцеговном и Струмици по једну суму новаца да у тамошњим ђачким трпезама побољшају храну за тај дан и објасне деци свечаност која се тог дана у Краљевском Дому у Београду врши.

Коло Српских Сестара осећајући дубок пијетет према жртвама рата, није могло оставити без помоћи, у рату тешко пострадале породице, чији су хранитељи храбро пали на пољу части и славе, увек их је помагало и трудило се да им у неколико олакша тешке животне прилике.

Ратном сирочету Милораду Станковићу, ученику 4. год. Учит Школе у Беранима даје до краја школске године по 200 дин. месечно. Христини Симоновић, чији је отац убијен у Струмици даје помоћ за довршење гимназије 200 дин. месечно, Стојки Јордановићевој ученици гимн. у Велесу дата је помоћ за годину дана по 200 дин. месечно. Самохраној старици, Нурији Звон, чији је јединац син погинуо као борац за општу ствар, даје стално по 50 дин. месечно. Једном оболелом студенту за лечење дато 500 дин., Удружењу Ратних Инвалида Куршумлија дато у два маха 200 и 500 дин. За Божићне празнике; удови М. Цигановића, националног радника, дата је помоћ од дин. 500. Ратној удови једнога свештеника 1000 дин. Анђелији Нешковић удови палог четника у топличком устанку 500 дин. Анки Мандић Бос. Брод са деветоро деце 1000 дин. Удружењу Жена у рату изгинулих и умрлих официра, приликом матине-а 200 дин. Старици Н. Н. Београд месечно по 50 дин. Дивни Милановић из Будим Пеште, старој 72 године, којој су два сина убили Маџари, поред помоћи у храни дато је у више махова помоћ у новцу од динара 800. За Божићне празнике у 1926/27. години подељена је сума од 3000 динара ратним мајкама и удовама наших изгинулих ратника.

Сем набројаних случајева, Коло Срп. Сестара је помогло још велики број онеспособљених инвалида, ратних удова, сирочади ђака гимназије и студенте универзитета тренутним помоћима, чија се величина кретала од 100 до 300 динара.

Преко својих делегата или путем телеграма, Коло Срп. Сестара присуствовало је свим прославама знаменитих људи и догађаја у земљи и одало признање јавним радницима и сенима палих хероја и великих државника. Присуствовало је откривању Спомен Плоче Соколима палим у прошлим ратовима, који је подигло Соколско Друштво Матица у Београду; приликом откривања споменика Стевану Синђелићу и друговима, палима на Чегру-Ниш испослат телеграм; за прославу педесетогодишњице ослобођења Ниша послат телеграм; присуствовало је помену погинулим и умрлим борцима свих прошлих ратова, приређеном од стране официра у Београду; Помену изгинулим на Једрену; Свечаном помену на француском, италијанском и срп-

ском гробљу о празнику Свих Светих (задушнице); На прослави соколске жупе Душан Силни и Соколског Друштва 1. децембра; Прослави 25-годишњице Гарјрета »Осман Ђикић« и 16 год. његове смрти; поред чланица присуствовале су и питомице Кола; На концерту Народних Гуслара из Алипашиног Моста; прослави 1100 год. Ђирила и Методија; На освећењу Дома Црвен. Крста; Свечаном полагању повеље Дома средње-школске Матице; освећењу Умет. Павиљона »Цвијете Зузорић«; освећењу студентског дома Њег. Вел. Краља, Београд; освећењу општинског расадника и ударању камена темељца градинарско-цвећарској школи; прослави предграђа Краљице Марије; отварању Византол. Конгреса; академији у спомен песника Алексе Шантића; представи »Еквиноција« у част прославе 70-год. рођ. г. Иве Војновића; прослави 45-годишњице рада своје чланице Надзорног Одбора г-ђе Јелене Марковић; прослави 70 год. г. Косте Главинића бив. министра и проф. Универзитета; Скупштини Народног Жен. Савеза у Суботици; дочеку авијатичара г. г. Сондермајера и Бајдака на повратку из Индије; Седници Алијансе Жен. Покрета; прослави 100 год. рођења проф. и светског научника Марсела Бертлоа; Прослави 9-годишњице оснивања Чехословачке Републике; на слави другог пешад. пука Кнез Михајла; честитало прославу 100-год. Српске Матице Нови Сад; прославу 400 год. од смрти Цара Јована Ненада и 250 год. постанка града Суботице; и јубилеје нашим уметницима госпођама: Марији Штроци, Загреб; Мари Таборској, Београд и г. г. Драгољуби Гошићу, Београд и Јосифу Павићу, Загреб.

Даље Коло је присуствовало погребима: Отокара Рибаржа, генерала Ковачевића, Љубе Јовановића, поменима поч. Стамболиском и 25 годиш. помену поч. Григорију Шчербини, руском конзулу у Косовској Митровици, погинулом од Арнаута. Породици поч. Сазонова бив. министра царске Русије и великог пријатеља предратне Србије приликом помена телеграфски изјављено саучешће и такође присуствовало помену руском генералу Врангелу.

На глас о смрти великог Југословена, патриоте и националног борца поч. Јураја Бијанкинија, бив. председника Јадранске Страже у Сплиту са којим је Коло Срп. Сестара стајало у најсрдачнијим односима, Коло је послало свој телеграм и одредило своју чланицу Управе, г-ђу Анђу Христић да га и лично на погребу заступи.

Да би очувало у сећању и успомени мучки страдале велике националне раденике на нашем Југу, почивше: генерала Михајла Ковачевића и прав. референта В. Прелића, чије је животе бездушно угасила непријатељска рука, Коло Сестара их је уписало за добротворе својих Одбора и то: пок. ген. Ковачевића у Штипу са 1000 дин. а пок. Прелића у Скопљу са 500 дин.

Свечаном спроводу поч. Ковачевића, који је пренет и сахрањен у Београду, присуствовао је скоро цео Главни Одбор, у чије је име управна чланица г-ђа Пешић одржала говор, дубоко ожаливши рану смрт овог племенитог и одушевљеног патриоте, јер је смрт његова велики губитак за целу земљу.

Коло Срп. Сестара није заборавило да се одужи и сенима наших великих државника, научника и националних раденика, који су име наше Отаџбине проносили са поносом и славом, за цео наш троимени род широм целог света. Поч. Николу Пашића уписало је са улогом од 1000 дин. за добротвора Кола Срп. Сестара у Струмици. поч. Др. Јована Цвијића за добротвора Студентског и Географског Друштва »Цвијић« Београд са 1000 дин., поч. Косту Христића за добротвора Кола у Струмици са 1000 дин., поч. Отокара Рибаржа за добротвора Југосл. Матице св 500 дин. и поч. Јураја Бијанкинија за добротвора Народне Жен. Задруге Сплит са 1000 дин.

Са болом у души Коло Срп. Сестара помиње своју незаборављену, вредну и до последњег даха одану Колу, бившу управну чланицу поч. Виду др. Б. Прокића, која га се сетила на своме последњем часу, и познавајући његов велики рад, оставила му свој велики легат од 100.000 динара. Њени наследници, испуњујући жељу пок. Виде предали су Колу половину одређеног легата од 50.000 динара.

Да би успомена на њу била што дужа и трајнија и ван Главног Одбора у чијој је средини свесрдно радила, Главни Одбор ценећи све њене заслуге, уписао ју је за добротвора Кола Српских Сестара у Струмици.

К. С. С. са жалошћу бележи смрт својих вредних и ваљаних чланица одбора у унутрашњости и то поч. Софије Мисаљевић пред. К. С. С. у Бос. Дубици и поч. Христине Пејовићке чланице и великог добротвора К. С. С. у Нишу. Мир и покој њиховим душама а вечан им помен међу живима.

На завршетку овог свог извештаја Главни Одбор К. С. С. сматра за своју дужност да на првом месту изјави своју дубоку захвалност Њег. Величанству Краљу, Њен. Величанству Краљици, Њег. Височанству Кнезу Павлу, Њеном Височанству Кнегињи Олги на Њиховој Краљевској пажњи, којом су у свакој прилици одликовали Коло, затим Његовој Светости Патријарху господину Димитрију, Г.г. Министрима Спољних Послова, Просвете, Финансија, Саобраћаја, Унутрашњих Дела, Народног Здравља, Трговине и Индустрије, Војске и Морнарице, Поште и Телеграфа, Народној Банци, Општини Града Београда, г. г. Ђорђу Вајферту, Васи Лазаревићу, М. Јечменици, Ђорђу Тодоровићу, консулу — Њу-Јорк, Кости Унковићу — Питсбург, доктору Чеди Ђурђевићу, Д-р Жупићу, Д-р Станковићу, проф. Гаји Јовановићу, Н. Н. Париз, г-ђама Анђи Магдаленић, Евгенији Кики, Дари Добре Петковића, Анђи Милојковић, Персиди Турајлића, Јованки Тановића, М. Јове Вучковића, г-ђици К. Богдановић, Државном заводу за унапређење индустрије и занатства, Управи Борских Рудника, Уредништву »Политике«, »Времена«, »Новости«, Ничанском комитету Срп. Госпођа, Срп. Савезу Питсбург, фабрици обућа »Бата«, фабрици шећера Ђуприја, свима бањама, самоуправним одборима, вел. жупанима, среским поглаварима, срезовима и општинама који својим прилозима, пријатељским услугама и добром вољом помогоше било на који начин Коло и његов рад.

Коло Срп. Сестара моли све своје чланове добротворе, утемељаче редовне и помажуће, пријатеље и приложнике да му и у будуће поклоне своју наклоност и да приме његову усрдну и велику захвалност на до сада указаној помоћи, без које не би могло успешно радити и постојати.

Својим одборима Кола у целој земљи Главни Одбор топло и сестрински благодари на љубави и солидарности, са којима су сваку акцију главног одбора прихватили и на њој искрено сарађивали, што је у многоне олакшавало његов велики рад и администрацију.

Захваљујући свима Главни Одбор Кола Срп. Сестара изјављује да ће и у будуће уложити све своје силе да својим радом оправда и одржи наклоност и поверење, који су му за свих минулих 25 година рада и постојања били обилато свуда и на сваком месту увек указивани.

Управа

БИЛАНС
КОЛА СРПСКИХ СЕСТАРА у БЕОГРАДУ

ИЗВЕШТАЈ ГЛАВНЕ БЛАГАЈ

ПРИМАЊЕ

од 1. јануара 1927. год.

	Дин. злата	Динара сребра
Салдо од 1. Јануара 1927. г.	262	63.563 67
Разни прилози К. С. С. као и помоћи за друштвене циљеве	160	195.980 —
Прилози за издржавање и восп. рат. и друге сироч. у Дому К. С. С.		151.369 —
Прилози за заједничку Благајну		17.270 60
» К. С. С. од Ђурђевског цветка		12.349 60
» за цркву на Острву Вису		4.650 —
Улози: чл. вел. доброт., доброт., утемељ., помажући и редов чланица		109.830 —
Од календара „Вардара“ за год. 1925. и 26. накнадно		26.839 25
» » » » » 1927.		132.602 90
» » » » » 1928.		8.940 —
» везова и тканина		66.879 20
» радова »Мобе«		5.941 50
» дописних карата К. С. С.		268 —
» друштвених повеља		1.336 —
» нота »Коло Српских Сестара«		66 —
» основног 5% Фонда		3.540 90
» вештачког Ђурђевског Цветка Одборима		540 —
» ратне оштете		78.115 20
Приходи од забава друштвених		56.137 10
» » сале и гардеробе		57.508 —
» » сређака Класне Лутрије		30.000 —
Прилог и позајмица преко Глав. Одбора К. С. С. Пећ Кирија од Дома К. С. С.		1.000 —
Од блокова признаница Одборима		456.000 —
» Нушићеве аутобиографије		248 —
» ликвидираниг Одбора К. С. С. Мрконић Град		100 —
Враћене позајмице Главном Одбору		4.650 —
За Фонд поч. Данице Светозара Мајор-Марковића		15.600 —
» » г-ђе Анђе и поч. Николе Милојковића		2.000 —
Привремена позајмица К. С. С.		1.000 —
Камата		50.000 —
		9.380 30
	422	1,564.114 92

Београд 31. Децем-

Ово је прегледао Надзорни Одбор К. С. С. утврдио исправ

Председница Надзорног Одбора К. С. С. Чланице: Јелена Н. Марковића с. р.

Јустина И. Ђукнића с. р.

Роса Ст. Трковић с. р.

Олга Д. Гав

НИЦЕ К. С. С. У БЕОГРАДУ

до 31. Децембра 1927. год.

ИЗДАВАЊЕ

	Дин. злата	Динара сребра
Сторно		250 —
Прилози и помоћи од К. С. С. издато		103.365 50
Помоћ Одборима К. С. С. од Главног Одбора		11.600 —
» » за зидање домова, из „Заједничке Благајне“		10.000 —
Помоћ Одборима за зидање домова преко Глав. Одбора		6.000 —
Разни трошкови К. С. С. по признаницама		32.163 —
Утрошено за издржавање дома К. С. С.		286.867 95
» » одржавање дома К. С. С.		25.912 60
» на рачун „Ратне Оштете“		13.473 —
« за намештај		22.635 50
За календар „Вардар“ за 1927. год.		3.981 25
» » » » 1928. »		151.653 25
» везове и тканине		44.987 —
» ручне радове „Мобе“		3.682 —
» ђурђевски цветак		3.531 80
» грађење 2 киоска аконто		15.800 —
» порез		10.604 80
Женском Савезу		1.000 —
Уплата за 50 акција „Друштва за ваздушни саобраћај“		13.500 —
Позајмица Одбору К. С. С.		4.500 —
Камате, такс. марке, менице, менични бланкети		246.067 10
Отплата дуга К. С. С.		469.997 20
За Нушићеву аутобиографију		100 —
Фондови којима рукује К. С. С.		
Serb Aid. Fund-у враћен остатак новца са каматом		5.096 15
Miss Platt за 1 питомца		236 80
Miss Nina Lea за 2 питомца		8.150 65
Салдо за изравнање за 1. Јануар 1928. год.	422 —	68.959 37
	422 —	1,564.114 92

бра 1927. год.

ност својим потписима у самој књизи Благајници.

Зорка Д. Влајића с. р.

Мица М. Павловића с. р.

риловића с. р.

Главни Благајник
Марија Ј. Предића

Извештај о раду Одбора Кола С. С. у земљи (по азбучном реду)

Коло Срп. Сестара АВТОВАЦ (Херцеговина)

Автовац је врло мало мјесто у веома сиромашном и пасивном крају северне Херцеговине, — па и рад у овом друштву обзиром на рад других друштава није био обилан, али ипак радило се колико су мјесне прилике допуштале.

И поред најбоље воље и настајања нисмо могле отворити ни стручну школу, али смо у колико нам је било могућно излазиле у сусрет најсиромашнијим сестрама дајући им новчану помоћ.

У току године одржали смо неколико сијела у просторијама соколског друштва са којим стојимо у вези и узајамно се помажемо, — којом приликом смо одржали и неколико предавања.

Добили смо и подијелили сиротињи робу коју нам је послао Главни Одбор Кола Српских Сестара, што је на овдашњу и све грађанство овај поклон Главног Одбора оставио најбољи утисак.

Помагале смо сва хумана друштва у мјесту тиме што смо сваком приликом настојале, да поједине приредбе тих друштава посећује више наших чланица.

Сједнице одржавамо редовно сваког мјесеца.

Друштво сада броји 30 чланова..

Целокупни наш приход у 1927. години износи 4803 дин. 50 п.

Целокупни расход у 1927. год. износи 925 динара.

Остаје готовине 3878 динара и 50 пара, који се новац налази на штедњи.

Секретарица
Десанка Ђурићева

Председница
Стака Ђурићка

Коло Срп. Сестара АЛИБУНАР (Банат)

Живот и рад Кола у овој години, био је живљи но у прошлој години.

На пољу добротинстава и милосрђа Коло је жртвовало колико је било у могућности, те је о Божићним празницима помогнуто сиромашним ђацима у оделу и храни.

Коло је одржало своју славу Малу Госпођу којој је кумовала наша вредна и најстарија чланица сестра Марта Лозанов. Поред тога у овој години Коло је одржало три забаве, 1 томболу, и приредило Божићну Јелку.

Приходи ових забава употребљени су на хумане цели друштва и помоћ сиромашним ђацима. Као помоћ пасивним крајевима послато је 350 дин. Колу Српских Сестара, у Неготину за подизање хигијенске зграде за забавиште послата је помоћ у 200 дин. Из ванредних прихода са забаве одржане 17/XII. 1927 г. оденуте су две сиромашне девојчице и два дечака и помогнуте су три сиромашне породице у храни.

У овој години одржана је 1 редовна и 7 ванредних седница и 4 седнице приређивачког одбора, на којима су се све текуће ствари сестрински и споразумно решале.

Стање благајне:

Приход 12.474 дин. 25 п.

Расход 4.091 дин. 75 п.

Остаје 8.382 дин. 50 п.

Секретарица

Олга Пешић Николић

Председница

Марија Сауер Поповић

Коло Срп. Сестара БАЊАЛУКА (Босна)

У овој 1927—28 години рад Кола кретао се у првом реду око издржавања забавишта, купљења прилога за купњу Дома, које је Коло себи у задатак поставило, и помогло је све хумане акције на културном пољу. Забавиште Коло издржава из својих средстава и посјећује га око 80 дјеце. Рад у забавишту од свих наших претпостављених власти оцјењен је врло добро, јер га води стручна наставница г-ђа Ана Вуцелић. Дјечица су извела врло успјелу изложбу и забаву. Коло чува обичаје српске и усађује млађим покољењима да их ни они не забораве. Тако обичај о материцама Коло не заборавља, него дадне свој откуп. Ове године обукло је Коло 64 сиромашних и добрих ученика и ученица из свих школа, те је утрошено 7.289 дин. Вриједне чланице купиле су прилоге по граду, а пошто је привредна криза захватила и наше мјесто то није било довољно прилога него је Коло намирило из своје благајне.

Одбор је учествовао у приређивању свих патриотских манифестација и заступао је друштво у свима свечаним приликама. Које је год културно друштво позвало наше Коло да му помогне око приређивања забаве увијек смо се радо одазвале. Дана 2 октобра позвале су нас сестре из Дервенте на освештање свога Дома. Како је ово први Дом у поносној Босни, то је предсједница са четири чланице отишла на освећење. Том приликом поздрављено је Коло Сестара из Дервенте и пожелело му се да Дом буде расадник културе и просвјете у том крају. Кад је у нашем мјесту основано муслиманско друштво »Будућност« позвало је наше Коло да му помогнемо у раду. Радо смо се одазвале и дана 2. марта приредили смо једну заједничку сједницу од оба Друштва. На тој сједници биле су измјењене мисли како да се помогне жени муслиманки и хришћанки. Овај први састанак Муслиманки и Српкиња поздравит је од стране грађанства искрено и топло.

Наше друштво приредило је изложбу и забаву. На изложби су продавани радови, који су рађени на мобама. И поједине чланице приложиле су лијепе радове, да се продају у корист Кола.

На наше друштво обраћали су се сиромашни ученици и ученице да им помогнемо око куповања школских књига. Ове године помогло је Коло 8 ученика и ученица средњих школа. Како ранијих година тако је Коло и ове помагало сиромашне старице. Редовну потпору примало је осам старица по 30 дин., једна старица по 50 дин. мјесечно, а у свакој прилици дата је ванредна потпора онима који су се на Коло обратили.

Крсно име Малу Госпојину Коло је прославило са својим чланицама и грађанством скромно али лијепо. На Св. Параскеву приређен је у цркви парастос свима умрлим чланицама, а послије се отишло на грбље, гдје су прељевени гробови умрлих чланица. Насљедници покојног Бранка Димитријевића уписали су га за добротвора нашега Кола са 100 динара.

Са захвалношћу истичемо лијепу пажњу наше драге и вриједне предсједнице г-ђе Руже Јанковић. Није само што нас је бодрила на рад долазећи прва, а одлазећи задња, него се је сјетила свога Кола, које неизмјерно воли, дајући му своту од 20.000 динара уписавши себе као добротвора, и своју рано преминулу јединицу Мару, свога оца Перу Зарића, а мајку је раније уписала, свекра и свекрву Марију и Ивана Јанковића као добротвора Кола. Коло својој драгој предсједници другује захвалност желећи јој дуг и сретан живот.

Вјечан помен свима милим и драгим покојницима.

Коло Срп. Сестара БИЈЕЛО ПОЉЕ (Црна Гора)

Радом овдашњег Кола Српских Сестара понова је отворена Женска Занатска Школа која је била затворена услед ланског малог броја ученица.

И ако је рад у школи почео веома доцкан, скоро у половини школске године, ипак се за ово друго полугође у школи показао приличан успех, настојањем овдашњег Кола Српских Сестара да се за школу прибаве потребне ствари, и свесрдним трудом саме госпођице учитељице.

Главна брига овдашњег Кола Сестара је сада да подигне свој дом, на земљишту које је овог пролећа добила од оvd. Црквеног Одбора, у коме би била смештена Женска Занатска Школа. Међутим, подизање Дома отежано је тиме, што овдашње Коло Сестара располаже са недовољном сумом новаца, те би му стога била потребна помоћ с друге стране: од Министарства Трговине и Индустрије, Министарства Шума и Руда (за јапију), Обласног Одбора, овдашњег среза, општине, а и од овдашњег грађанства које нам је обећало помоћ кулучењем. Оvd. Коло је захвално шефу овдашње Грађевинске Секције г. Љубу Лазаревићу, који ради бесплатно план за дом. Коло полаже наду и на помоћ од друштва К. С. С., нарочито када се тиче подизања једног оваког дома у овом пасивном крају.

У овој години одржано је 8 редовних седница и главни годишњи скуп.

Целокупна имовина наше Занатске Школе и Кола Срп. Сестара у готовом новцу и хартијама од вредности износи 20.864.60 динара.

Секретарица
Славна Ђорђевићева

Председница
Олга Станић

Коло Срп. Сестара БИЈЕЉИНА (Босна)

Општа економска и финансијска криза није поштедила ни ово Коло Српских Сестара, које своје материјалне приходе црпи из привредне снаге својих пријатеља и родољуба. Због тога рад нашег Одбора у овој години поред све жеље да се рашири и појача наше Коло није могло да покаже оне резултате који су се жељели. Рад је био доста малог обима, али схваћајући важност ове наше установе, прелазили смо преко свих тешкоћа, а и многог неразумијевања са стране баш оних, који би требали да нас разумију и потпомажу. Радиле смо колико смо могле и радиле смо са много воље и пожртвовања. Рад нашег Одбора у овој години био је у главном сконцентрисан око наше занатске школе, јер нам је много стало до тога, да нашој женској омладини омогућимо данас сутра пристојан живот. Много се је енергије морало утрошити, да не би прекинула рад та тако важна установа, у којој се васпитају будуће добре домаћице и мајке, свјесне и исправне грађанке и корисни чланови друштва, без разлике вјере и племена. Морали смо да уложимо у нашу женску стручну школу сав наш рад и све приходе, који су у опречном размјеру према броју оних, којима би требала наша женска омладина да више лежи на срцу што оној народној: »На млађима свијет остаје«.

Али у колико су материјалне прилике бивале теже, у толико је све више расло прегалаштво и добра воља Одбора, да очува опстанак школе. Замолили смо Министарство Трговине и Индустрије да постави државну Учитељицу за нашу занатску школу. Господин Министар је повољно ријешио молбу Одбору и поставио нам у децембру прошле године државну учитељицу. Осигуравши на тај начин опстанак ове школе и добивши добру наставницу, могли смо посветити већу бригу томе, да се рад у школи што више разграна, па смо због тога задржали и пређашњу наставницу за шивење рубља.

Ове је године било уписано у школу свега 35 ученица без разлике вјере и племена. Имућније плаћају школарину по 30 дин. мјесечно, а сиромашне којих има највише не плаћају. Мислиле смо да ћемо моћи остварити жељу, да се у школи предају и научни предмети, али лоше материјалне околности не дозволише да Коло плаћа наставнике и набави уџбенике, пошто су ученице врло сиромашне, те не би могле набавити саме.

Финансирање школе вршио је одбор чланарином и добровољним прилозима наших пријатеља. Велики прилог даје српск-православне

црквена општина. Поред бесплатнога стана, даје нам и сталну месечну припомоћ од 200 дин. Градска општина дала је у прошлој години 3000 дин., а на молбу Одбора предвидила је у овогодишњем буџету субвенцију од 6000 дин. Парни млин Дрина и Земаљска Банка дале су као и сваке године по 500 динара. Осим тога уписана су четири добротвора. Свима добротворима, који нас помогоше и омогућише даљи рад, Одбор топло захваљује!

Коло је пружало сарадњу и другим друштвима у колико су се обраћала на њ. Тако приликом прославе 25-годишњице културног и просвјетног друштва »Просвјете“ на позив њеног пододбора примило се сакупљања и продавања бифеа на забави 13. јануара и на тај начин им повећало прилог на 1000 дин. Коло је и ове године продавало Ђурђевски цвијетак. Цвијеће су продавале ученице стручне школе. Крсну славу Малу Госпојину прославили смо на достојан начин.

На рођендан Њезина Величанства Краљице Марије приредили смо забаву у официрском Дому са богатом томболом наших ручних радова које су израдиле ученице занатске школе. Кад се узме у обзир са каквим успјехом пролазе остале забаве, може се рећи, да је наша забава врло успјела, јер смо имале чист приход од 5033 динара. За успјех забаве много смо благодарне и команданту IV. и II. пука пуковнику г. М. Варјачићу.

Одбор је покушао да заједно са Одбором Црвеног Крста поведе акцију прикупљања прилога за гладне у Херцеговини. Пошто су други већ почели са прикупљањем Коло је одустало од намјере мислећи, да би нам тај покушај остао без позитивна резултата, за то је од своје стране послао за гладне 500 дин. Народном Женском Савезу, чији је члан.

И ове је године одбор растурио 100 комада календара »Вардар«. За Дом Кола Српских Сестара у Сарајеву продали смо блокове у износу од 400 динара. Приликом прославе 35-годишњег рада велике националне раднице Словенкиње г-ђе Фрање Тавчарјеве, Коло је честитало јубиларци. У раду Кола Српских Сестара важно мјесто заузима сјећање и захвалност онима, који су својим животима и својом мученичком крвљу искупили слободу и величину наше лијепе уједињене и велике Отаџбине. Наше чланице одбора заједно са ученицама и ове године на Видовдан суделовале су при помену и положили вијенац на гробове српских жртава, стријељаних од Аустријанаца 1914. г.

Да би рад свих одбора у земљи био једнообразан, наш је Одбор био увијек у споразуму са Главним Одбором у Београду.

Одбор је у прошлој години одржао 17 сједница, на којима је решавано о друштвеним стварима.

У свему Коло има: добротвора 58, утемељача 35, чланова помагача 53 и редовних чланова 54.

На концу овог извештаја Коло моли све своје пријатеље и дароватеље, да још једном приме топлу захвалност на помоћи, молећи их, да увијек имају циљеве Кола на уму, а оно ће настојати да се њиховој пажњи одужи својим радом.

Секретар
Вукосава Скенџић,
учитељица.

Коло Срп. Сестара БИТОЉ (Србија)

Одбор Кола Српских Сестара у Битољу сматра за особиту част што може на овогодишњој скупштини а преко свога делегата, поднети исцрпан извештај о своме плодном културно-националном раду, у 1928 години, у најјужнијем месту наше велике Отаџбине.

Сам положај места у коме Одбор културно дела вероватно наговешћује да се овом извештају поклони мало више пажње.

1) Као сваке године тако и ове године Одбор је имао своју Женску Занатску Школу. Са задовољством истичемо, да због правичног и хармоничног рада у школи број ученица се повећавао сваке године тако да у овој години има редовних 104 у пет разреда. Ученице добијају поред практичне и теориске спреме још и знање из научних предмета. Практично теориску наставу дају ученицима стручне наставнице којих има три и то: једна за хаљине а две за рубље. Научне предмете предају два учитеља и једна учитељица из Битољске основне школе. Одбор је радом и једних и других потпуно задовољан. И ове ће године бити приређена на Видовдан велика изложба школских радова уз пригодан концертни део ученица уз учешће огромног дела ввдашњег грађанства.

2) Одбор се није зауставио само на делању у школи већ је свој културни утицај показао и ван ње. Тако:

а) Узимао је јавног учешћа у свима јавно културним установама, удружењима и покретима не жалећин и труда ни времена да у сваком даном моменту манифестује превелику љубав како према нашој великој Отаџбини тако и према свима заслужним — живим и мртвим синовима њеним.

б) Заступљен својим делегатима у Обл. Одбору Држ. Црв. Крста Одбор се сав залагао за реализовање његових племенитих али чешће пута тешко изводљивих идеја. На сваки позив овога Одбор је хитро прилазио и потпомагао свим силама извођењу његовог програма.

в) У овој години обновљен је у Битољу Пододбор за подизање Споменика свима изгинулим и заслужним борцима за ослобођење овога места, одакле је гранула слобда свеколиког српског народа. И ту је Одбор заступљен својим изасланицима и узео видна учешћа прикупљајући добровољне прилоге, изазивајући интересовање грађанства и т. д.

г) Пострадале а нарочито инвалиде и њихове породице Одбор је потпомао својим прилозима који и ако нису били обилати пружани су са сестринском љубављу што је веома утешно деловало онима који су ту помоћ очекивали.

д) И у овој години било је избеглица из Грчке наше народности које је Одбор прихваћао па новчано и у натури помагао.

ј) И ван овога места са свима удружењима и Пододборима нашега Кола било је тесне везе и сарадње на опште народном и државном добру.

У самој школи је организован и ове године подмладак Црвеног Крста који према упуствима Главног и Обласног Одбора изводи свој програм на опште задовољство.

Благајна:

У току године примљено је 26.920.— динара

Утрошено 25.220.— »

Школска благајна:

У току године примљено је 9.006.— динара

Утрошено 10.133.— »

Овај приход добивен је највише од Обласног Одбора Битољске Области, од битољске општине, од рада у школи и добрим делом од добровољних прилога чланица овога Кола, концерата, забаве, матинеа и т. д.

Имајући у виду место за рад овога Одбора и његовом раду потребно је поклонити више пажње од стране меродавних и позваних за благотворни и културни рад у овоме делу Јужне Србије.

Секретар

Јулијана Спасовићева

Председница

Атина Лешњаревић

Коло Срп. Сестара БИХАЋ (Босна)

Одбор Кола Срп. Сестара у Бихаћу учествује у свим патриотским и културним установама и покретима. Својом сарадњом потпомаже културна удружења, сакупља добровољне прилоге и новчано потпомаже. Својим прилогом помаже подизање друштвених домова појединих Одбора Кола. Даје мјесечну припомоћ сиромашним старицама. Ове године уведено је прослављање дана Материце којом су се згодом дијелили дарови сиромашној дјечи.

Највећа тековина нашег одбора је наша Жен. Занат. Школа. Почела је са закашнењем 15. октобра 1927. Многе су се ученице дотле опредјелиле за друге школе, те смо имале само 26 ученица. Концем године 3 су завршиле ову школу, и наставиће даље школовање. Успјех је био врло добар. Приређена изложба ручних радова завршетком године показала је изванредан резултат и признање грађанства.

Крсна слава Рождество Пресвете Богородице (Мала Госпојина) прослављена је свечано и приређено је сијело.

На овом успјеху много смо захвалне Његовом Преосвештенству господину Епископу Венијамину владици Бихаћском, који нас је потпомагао сваком приликом.

Друштво је имало прихода 36.828.— дин.

расхода 16.395.— „

Готовина у каси 20.433.— дин.

Тајница:

Милица Вуковић.

Предсједница:

Мара Берића.

Коло Срп. Сестара БОС. НОВИ (Босна)

Рад Кола Српских Сестара у 1927-28 год. није био обилан и разноврстан као прошле. Свему том највише је крива свеопшта еко-

номска криза од које трпи цјели свет, а нарочито ми који живимо у мањим местима без живљега промета.

Данас су сва друштва присиљена да се издржавају т. ј. да свој рад управљају према приходу од чланарине, коју убере од својих чланова. Купљење разних прилога, приређивање забава и разних концерата, све се то морало напустити, јер су вазда бивали већи расходи него приходи.

Поред тешких прилика мјесно Коло Српских Сестара својим трудом и превеликом љубави према својима одржало је своју стручну школу.

Све друге трошкове за издржавање школе сноси Коло.

Врбаски Обласни Одбор послао нам је 992 дин. за помоћ сиромашних ученица за ручни рад. Одбор је узео за послати новац разног материјала за ручни рад и подјелио међу сиромашне ученице.

Коло Срп. Сестара почетком школске године израдило је за 4 ученице бесплатно мјесто у домаћинској школи у Подгорачу.

Материјалних помоћи Коло није ове године могло давати, као досад, морално је помагало коме се могло помоћи.

Сва разна друштва и установе, који су се обратили Колу за какву помоћ Коло се по могућности свима свесрдно одазвало.

Од 1. јануара до 31. децембра 1927. год.	16.878'77	13.412'95
Благајница,	Примање Издавање	
Ангелина Давидовић.	Председница, Мара уд. Прибићевић.	

Коло Срп. Сестара ВАЉЕВО

Рад нашег Кола у 1927 години кретао се у националном културном и просветном правцу. Радило се да се помогне и олакша стање наше ратне сиротиње. Коло се трудило, да је по могућности што више помогне, како морално тако и материјално те да јој се олакша бедно стање.

За Божићне празнике Коло је оденуло петнаесторо ратне сирочади и утрошено 1160 дин. а помогло новчано старе и болесне издавши помоћ из касе 1050 дин. а стална помоћ даје се једном инвалиду.

Коло је узело учешћа са Месним Одбором Црвеног Крста при купљењу прилога за гладне а само Коло приредило је Дечју Забаву у корист гладних. Половина прихода дата је Главном Одбору Црвенога Крста.

Коло је помогло нека удружења новчано давши из касе 800 дин. Дочекивало је поједина друштва и екскурзисте приликом бављења у нашем граду.

На Ђурђев-дан вршена је продаја Ђурђевског цветка. Половина прихода послата је Главном Одбору.

Коло је за Врбицу оденуло 20 ученика-ца основних школа са хаљинама и утрошило 1903 дин.

Старим и болесним помоћ дата за Ускрс 800 дин.

Коло се сетило и болесних војника у Војној болници пославши

им по чланицама за Ускрс понуде. Војници су били веома задовољни.

Сваке године у септембру Коло чини помен својим умрлим члановима и добротворима.

Славу Мала Госпођа прославља својим личном прилозима.

Коло је одржало у овој години четири чајанке и на истима имало лепога успеха.

Коло је г-ђи Тавчар у Љубљани честитало прославу — јубилеј њеног националног рада.

Председница са десет чланица посетила скупштину Нар. Жен. Савеза у Суботици.

Коло је распродало 300 комада Вардара.

У овој години Коло је одржало 12 редовних и 6 ванредних седница. Чланова Кола са добротворима и утемељачима има 412.

Захвални смо свима који су нас у раду помагали.

Коло има готовине на дан 31-XII-1927 год. 98.364 дин.

Секретар

Мила Јосиповић

Председница

Персида М. Савић

Коло Срп. Сестара ВЕЛЕС

Колу је би најглавнији циљ, да код овог грађанства буди и што више развија национални дух и свест, а то је чинило радом у Женској Занатској Школи, зато је и рад овога друштва у главном био сконцентрисан на издржавање и старање о тој школи. Управа се старала да у школу прими што више ученица, у њој су радиле 4 наставнице и то две стручне, и две хонорарне, којима је поред наставе главни циљ био буђење националне свести. Управа је послала једну сиромашну ученицу у домаћинску школу у Београд као питомицу Академије Наука.

Управне чланице су по могућству дежурале и надгледале рад у школи; водиле су бригу о издржавању школе т. ј. старале су се да школа не оскудева у потребама.

Школа је издржавана од прихода које је сама донела радом, добровољним прилозима, помоћи од Министарства Трговине и Индустрије и приходима од забава и концерта.

Осим старања о издржавању школе Коло је имало и других хуманих циљева, помагање сиротиње и невољника. Тако, помогнут је Петар Новаковић из Лике са 200 дин., ђаци из битољске богословије приликом приређивања концерта у Велесу са 200 дин.; служитељка Сута Анђеловић приликом смрти у кући са 50 дин. затим, помогнут је Милутин Рафаиловић ђак са 100 дин.; пружена је помоћ и француском студенту, који је правио турнеју кроз нашу земљу и остао без новца. Помогну је са 200 дин. и Ђорђе Јонић инвалид.

Седнице су држане један пут месечно на којима су решавана сва главнија питања. На једној од тих седница решено је, да се ступи у контакт са свима друштвима у месту, да би се подигао један заједнички дом, под именом Народни Дом, где би сва друштва за себе имала потребне просторије. Поводом тога Управа је ступила у сарадњу

са покретачем те идеје г. Дошеном, професором гимназије, да би удруженим снагама и радом дошли до остварења те идеје.

Коло је прославило славу Малу Госпођу и том приликом пружена је радост деци, а и сви посетиоци отишли су са пријатним расположењем.

Управа овог друштва одржавала је сталну везу са Главним Одбором Кола Српских Сестара у Београду од кога је добијало драгоцених моралних упустава за рад. Управа сматра за пријатну дужност да управи Главног Одбора овом приликом изјави своју благодарност.

Стање касе: *Коло С. Сестара*

Готовина по уложним књижицама 4499.— динара.

Приход од забаве, уписи добротвора, у облигацијама, од интереса 7% — свега 4.569.— динара.

Издавање 2.444.75 динара.

Готовина 2124.25 динара.

Од ове готовине позајмљено је жен. занат. школи 2000 динара.

Занатска Школа

Од зараде 884.— дин., помоћ АЕ Клуба 500.— дин., од цркве Св. Пантелије 500.— дин., Ђурђевског Цветка 50.— дин., среског одбора и т. д. 3000.— динара. — Свега 4.934.— динара.

Готовине нема.

ОДБОР

Коло Срп. Сестара ВЕЛ. БЕЧКЕРЕК (Банат)

Коло Срп. Сестара у Вел. Бечкереку основано је 25. децембра 1957 године. Иако врло скорог датума, ово Коло има да забележи неколико момената како на националном послу исто тако и на социалном и хуманом. Прва брига била је да упише што већи број чланица, управо да скуп и повеже у наше Коло у првом реду сестре Српкиње, имајући стално у виду да је једно такво груписање неопходно потребно са обзиром на већ постојеће јаке сличне установе наших суграђанака несрпских народности.

Досад је уписано 300 чланица, један добротвор и 5 утемељача. Чланарина је за редовне чланице 36 динара годишње, а за остале је улог по правилима Главног Одбора Кола Срп. Сестара.

Коло одржава своје »Мобе« за ручне радове сваког четвртка и те своје ручне радове даје на лутрију на својим сестринским вечерима.

Апелом за помоћ гладнима Коло је прикупило до сад прилога од грађанства 15.000 дин. и предало главном одбору Народне Одбране. Коло је дочекало сестре и браћу Муслимане, питомице и питомце београдског »Гајрета«, организовало њихов концерат и приредило им чајанку-ужину. Нашем суграђанину Марку Јаблану бив. чиновнику, тешко оболелом, поклонило је за ускршње празнике 500 дин., што су наше племените чланице скупиле од хуманих људи. Између себе чланице су прикупиле, да бедну самохрану старину Марију Рудић отпрате у њен завичај у Лијевно. За Врбицу Коло је између својих чланица прикупило 2.400 дин. и одело за 2 ратна сирочета и 8 инвалидске деце. Сестрама у Бос. Дубици Коло је послало 200 динара

за куповину друштвеног дома. Месним инвалидима дато је 260 дин. О Бурђеву дне продаван је традиционални „БурђеВСКИ цветак“ и приход је био 2443 дин. Узело је учешће у скупљању прилога за градску сиротињу. Дато је за основни фонд 600 динара.

Како је друштво још увек у почетку, сав приход није прикупљен и Коло за сада располаже са капиталом од динара 9.000.—

Секретар:
Дара Милићева

Председница:
Јелица Д. Лазаревића

Коло Срп. Девојака ВЛАСОТИНАЦ

Наше Коло Српских Девојака у Власотинцу основале смо 23-Новембра 1626 г.

Главна брига нашега Кола била је, и у овој 1927—28 години, да се посвети што већа пажња напретку наше библиотеке, како би се чланицама дала прилика да прочитају које одабрано дело и да се бар у неколако приближе данашњем животу.

Коло је у току ове године приредило више матине-а и концерата, те је на тај начин омогућило свој рад.

Главни Одбор Кола Српских Сестара у Београду послао нам је помоћи у дин. 500 што овим изјављујемо вечиту захвалност.

Наше Коло је као и прошле тако и ове године о Св. Сави оденуло 4 ученика и 2 ученице Власотиначке Основне Шкоме сиромашних родитеља.

Сестрама у Босанској Дубици наше Коло је послало помоћи за подизање њиховог Дома у дин. 100.—

Своју славу Малу Госпојину свечано смо прославили. Чиновништво и грађанство као и преставници овдашњих хуманих и просветних удружења, дошли су нам и честитали. Истога дана после подне била је игранка у своме дому, а у вече смо приредиле кермес у Парку са предавањем г. Др. Радула Велашевића, који је јако успео.

У опште Коло је радило са јаком вољом на остварењу свога задатка.

Овом приликом захваљујемо Главном Одбору у Београду, који нас увек саветима помаже.

Стање благајнице:

Чиста имовина	5.071.—
примања	11.387.—
издавања	7.795.—
Готовина у каси и по уложној књижици	3592.—

Секретар
Олга М. Валчић

Председница
Зора М. Валчић

Коло Срп. Сестара ВРАЊЕ

Предратно вредно и агилно Коло Српских Сестара у Врању, наставило је рад 1918. год. Али због извесних разлога престало је

и обновљено 1. јуна 1917. г. Но, и тада, због непотпуне управе, напредак одбора ишао је врло споро, све до 5. фебруара ове године, када је попуњена управа предузела озбиљан рад.

Са дубоким осећањем и схватањем своје дужности Одбор ће се трудити до пожртвовања, да одговара свим тачкама друштвених правила. Материјално помажемо свуда где год се може помоћи. Тако, за ускршње празнике, обдарили смо једну сироту жену са двоје нејаке деце прилогом од 100 дин. Једнога инвалида помогли смо и ми прилогом од 20 дин. да би се из болнице могао вратити својој кући. А помагаћемо и даље колико нам наше новчане прилике буду дозволиле.

За непуну годину дана одржале смо две скупштине и шест одборских седница. Чланице се са великим интересовањем јављају свакога дана. Давале смо једно успело матине а приредићемо још које у току ове сезоне.

Надамо се, да ће у наредном извештају бити забележен много значајнији наш рад.

Стање наше за сада сиромашне благајне износи свега 2643'— дин.

Секретар

Ангелина П. Пешића

Председница

Ангелина Манојловића

Коло Срп. Сестара ВРШАЦ (Банат)

Нашим радом у години 1927/1928, у духу традиције К. С. С. и ми у Вршцу напредујемо из године у години трудећи се да што више користимо своје грађанству односно бедницима и сиротињи. Савесно се бринуло о потпомагању сиротих ученика, Руса, инвалида и појединих установа, а најглавнији рад кретао се око издржавања ђачке трпезе. Одборкиње су не само вредно радиле, скупљале прилоге, продавале срећке-цвеће, потпомагале су и материјално Коло, приређивале су чајанке, радиле су ручни рад за томболу о свом трошку, саме су шиле хаљине за поклон о Божићу за сиромашну школску децу а од добивеног прихода се Коло материјално помагало.

Коло Срп. Сестара је на предлог председнице купљењем прилога основало ђачку трпезу у којој су просечно 42 детета дневно добијала ручак. Највише труда и пажње је уложено за трпезу. Било је доста тешко и критично почети, пошто нисмо имали ни средстава за издржавање нити посуђа. Трудом и чврстом вољом одборкиња, председнице, на чији предлог је и основана, и потпредседнице добили смо најнужније посуђе и прикупили новац за издржавање. Оснивање и отварање ђачке трпезе је у овогодишњем раду К. С. С. најхуманији рад, по речима Исуса Христа „највеће је добротинство гладнога нахранити“. У овој нашој скромној трпези хране се деца, чији су очеви дали своје животе за ову земљу, ратна сирочад и она деца која немају родитеље или су јако сиромашног стања. Храну која се за сад састојала само из ручка, уживали су само ђаци основних школа. Одборкиње су се агилно и одушевљено заузеле, купиле и саме давале прилоге, да би се могла отворити трпеза и Богу хвала 1. децембра

у име Божје је отворена. Просечан број био је 42. Свесрдно на стварању се заузимала председница Олга Ника Дурса и потпредседница Вера Буторка, па и ако није било готовине оне ипак уздајући се у Бога нису клонуле, него су је отвориле, видећи колико је потребно дечици изаћи у сусрет, да не би морали ићи у подне по зими кући, већ остати у топлој школи са пуним стомаком. Свакога дана дежурале су по 2 одборкиње, ако која не би могла доћи слала је себи замену, и свака је ово дежурство схватила као озбиљну дужност. Управа Осн. Школе дала нам је дворану, сто и две клупе, нашто им Коло и овом приликом изриче захвалност а и све остало саме су одборкиње набавиле. У трпези деца се учила реду, пре и после јела читала се молитва. Ручак се састајао из два јела. Јела су врло добро кувана, надзор је водила председница. Што се трпеза могла одржавати има се захвалити председници која није жалила ни времена ни труда да сваки дан води надзор и бригу око кувања, одборкињама и чланицама које су од своје зимнице одвајале и давале у трпезу. Прилози чланица одржали су трпезу. Деца су са материнском љубављу била примљена у нашој трпези. Коло изриче топлу захвалност свима прилагачима за ђачку трпезу и моли да имају и у будуће осећања наспрам ових малишана, па са својим прилозима потпомогну издржавање трпезе.

Коло је оденуло пред Божић 32 женска детета хаљиницама и обућом. Руској деци је припремило уобичајену »јелку« са милодарима. О Св. Сави дата је награда од 200 динара ђацима Учитељске Школе за Св. Савске темате. У славу рођења Краљевића Томислава у споразуму са Женском Задругом одржана је свечана седница и дато је 250 динара да се да новорођенчету, које се тога дана родило.

Приликом изложбе Ивановића и Арамбашића коју је приредио Народни Универзитет, одборкиње се примиле дежурства и Коло је у корист њихову приредило лутрију, продавши 200 ком. карата.

Коло је одржало три чајанке, прва је одржана 30-X-1927, друга 9-I-1928, која је како морално тако и материјално успела. Трећа чајанка је одржана 11-III 1928. Одборкиње заслужују највеће признање на сестринском заузимању око програма.

Коло издаје месечну припомоћ од 300 дин. Помаже ученице гимназије и учитељске школе.

Коло се одазива позиву Женског Покрета и то потпредседница Вера Буторка заступа Коло.

Своју Крсну славу »Малу Госпојину« прославило је Коло на свечан начин, у присуству војне власти, представника појединих установа и пошт. грађанства.

Коло уписује за великог добротвора поч. Ђоку Миљковића, који је после смрти своје оставио Колу 1680 динара. Уписује за утемељаче Кола поч. Милеву Стаменковић и поч. Драгу Ристић. Слава им!

Коло је претплаћено на лист: »Јадранска Стража«, »Женски Покрет« и »Гласник Црв. Крста«. Члан је Женског Савеза у Београду, Народног Позоришта у Новом Саду, Срп. Цркв. Пев. Друштва, члан Привредника, члан добротвор Занатлијског Пев. Друштва. Потпомогало је културне установе: Соко, Аеро Клуб, Црвени Крст, Фран-

цуски Клуб, Четнике, Инвалиде, Народни Универзитет, прикупљајући прилоге и продавајући значке, карте, цвеће и т. д.

Одбор Кола Срп. Сестара састајао се сваког месеца четири пута тако да је имало 31 седницу свега и 3, ванредне седнице.

Приход ове године од 1-III-1927. до 30-IV-1928. био је 38.120.— дин.

Расход 23.429.50 „

Остатак је 14.690.50 дин.

Коло ће се трудити са највећом вољом да и даље одговори дужности и да са истрајношћу настави досадањи свој рад.

Секретар:	Благајник	Председница:
Олгица Др. Мијатовића.	Олга Димитријевић	Олга Ника Дурса.

Коло Срп. Сестара ГАЦКО (Херцеговина)

Друштво је и ове године уложило највише труда око ниже женске занатске школе; и савлађујући велике потешкоће због слабог новчаног стања школа је радила до краја школске године с похвалним успјехом. — Недавно је добило наше Друштво ријешење Министарства Трговине и Индустрије, да школа прелази од 1. априла на буџет Обласној Самоуправи, — тако нам отпад велика брига.

Помагали смо сиротињу новцем и одијелом што нам је послао Главни Одбор Кола Српских Сестара у Београду. Подијелили смо 1000 динара гладној сиротињи, које је послао Женски Савез из Сарајева, те 3000 динара сиромашној дјечи, што их је послао Народни Женски Савез из Београда.

На последњем сијелу, које је приредило наше Друштво, пало је 964 динара добровољног прилога. У културном ралу се узајамно потпомажемо с хуманим друштвима у нашем мјесту. А видан знак била је и у моралном и у материјалном погледу успјела забава, коју смо приредили са »Соколом« на Михољ-дан. Чист је приход нашем друштву пао 968 динара.

Дан нашег крсног имена Мале Госпојине побожно смо прославиле уз велики број гостију по народном обичају. А у вече смо приредили сијело уз приход од 620 динара.

Држимо редовне састанке и сједнице. Ревносним радом и настојањем добило је наше друштво више нових чланова што сматрамо за најбољи успјех друштва у овој години.

Стање наше благајне је овако:

Приход 14.320.— динара. Расход 12.850.— динара. Остало у благајни 1.470.— динара.

Секретар
Анета Гузина

Пресједница
Ангелина Поповић

Коло Срп. Сестара ГОСТИВАР (Јужна Србија)

У смеру рада на просветном и националном пољу, што је и задатак Кола Српских Сестара, и Гостивар не изостаје иза других места у нашој лепој уједињеној Отаџбини.

А, питајмо се, који су позвани да врше тај рад, тако деликатан, тако тешко остварљив, поготово у тако малом месту, као што је Гостивар, у коме је народ, може се рећи доста конзервативан, да продубљују свест о општем јединству и да негују љубав према Отаџбини и народу своме?

Наравно, да тај задатак прима на себе жена - Југословенка, чланица Кола Српских Сестара, достојна свога имена и одгојена у духу за опште добро свију нас. И чланице Кола Српских Сестара у Гостивару, колико прилике и могућности допуштају, неуморно се труде, да свој задатак, који им је намењен, савесно и са пуно идеала спроводе и организују народ, путем својих састанака, држањем предавања било за ђаке Женске Занатске Школе, било за народ, без обзира на веру и народност. Коло се стара о ученицама Женске Занатске Школе којих има за сада 20. Издржава сиромашне ученице поверене им у школи. А чланице, својим дежурством, редовно обилазе своје питомице, надгледајући рад и упућујући их у свему ономе што је лепо и добро. Коло чешће приређује матинеа и забаве, суделовањем својих ученица, са спремљеним песмицама, каквим позоришним комадом, спремљеним за ове крајеве.

На забави се даје американска лутрија, лутрија женских ручних радова, продавање колача које чланице спреме, продавање карата и друго. Забавама се грађанство радо одазива, својим лепим прилогом од чега Коло има и највећи приход. Јер општинска помоћ веома је мала, што само доприноси издржавању хонорарне наставнице за српски језик и рачун, што су само они заступљени у школи.

Ипак, вредне чланице, свесне свога задатка и дужности своје, омогућавају материјалну страну радом својим.

Тако у месецу марту умољене су од команданта места, председника друштва »Гајрета«, да о турском празнику Бајраму, спреме ученике турчиће, за забаву.

Позиву радо смо се одазвале, и неколико чланица, учитељица, спремиле су децу са позоришним комадом и песмицама. Забава је веома успела, што је за Коло понос и велики прогрес у народу, да малишани турчићи изађу на позорницу.

Наравно, за ту услугу Колу се увек материјално излази у помоћ.

На тај начин, ми у Гостивару, у младом и скоро организованом друштву, што је и почетак најтежи, сложено и мирно радимо.

Коло је излазило у сусрет многим друштвима, распродајом лозова и књига у колико се је могло. Своју крсну славу Малу Госпођу скромно и у кругу својих питомица прославиле смо. Увече лепу забаву приредиле. О Материцама, изведен је матерински обичај, даривањем и лепим поклонима ученицама. О Ђурђеву дану, продавале су чланице са ученицама »Ђурђевски цветак«.

О прослави двадесетогодишњице велике и неуморне националне раднице госпође Фрање Тавчар, послат јој је брзојав у знак сећања.

Једини добротвор Кола, јесте наш славни Краљ Александар.

УПРАВА

Коло Срп. Сестара ГРАЧАНИЦА (Босна)

Наш рад и ове, 1927-е, као и прошле године кретао се у хуманом, културном и просвјетном правцу. Поред тешких материјалних прилика — нашим истрајним радом, чврстим настојањем нашег одбора одлично смо истрајале и дошле до нашег главног смера, а то је, да смо одржале нашу Женску Занат. Школу, да не падне док не пређе у државне руке. Министарство Трговине и Индустрије послало нам је учитељицу 1 марта 1928 г. г-ђу Марију Тадић, коју држава плаћа и на тај начин Грачаница је добила стручну државну средњу школу, прву те врсте, те смо управ поносне, што смо ми жене овај успјех постигле, који неће бити само забиљежен у анализима нашег друштва него и цијелог нам мјеста.

Школу похађа попречно 20 ученица, који ће се број много повећати неплаћањем школарине. До 1 марта било их је бесплатних 7 ученица, а остале су плаћале 30 дин. мјесечно. Једина помоћ за издржавање школе — осим чланарине и школарине — била је 3.000 дин. колико нам је Министарство Трговине и Индустрије било одобрило још у мјесецу августу 1927 г. а коју ћемо своту истом сада у мјесецу мају 1928. г. примити. Наша градска опћина новчано нас је помогла са 500 дин., а сада су нам обећали и вотирали у свом буџету 2000 дин., а стан од опћине школа ужива још од свог постанка. Од Српске Штедионице 400 дин. Приредили смо једну забаву и једно дјечије »Маскирано вече« које је веома успјело, три сијела са предавањем. Матерински дан прославили смо с предавањем сестре предсједнице. Прославиле смо своје крсно име Малу Госпојину. Коло је члан Нар. Женског Савеза. Распродавале смо календар »Вардар«.

Гледале смо да по могућности и осталим нашим дужностима удовољимо и помогнемо сваки хумани и просвјетни рад, било саме или у заједници са осталим установама. Добили смо одобрење од Министарства Пољопривреде да одржимо томболу на Спасов-дан о. г. која ће се састојати од ручних радова ученица женске занатске школе и разних поклона чланица Кола С. С. и неких грађана. Да би побудила у ученицама бољи интерес за рад и похађање школе — обећали смо с њима направити екскурзију у Сарајево, да прегледају тамошње институције занатске струке. Молбу смо послале Министарству Саобраћаја за $\frac{1}{4}$ возне карте. На нашу молбу у ту сврху послао нам је наш Главни Одбор 1000 динара.

Наше друштво броји 107 чланова. Добротворки 20, утемељачица 31, редовних 56.

Одржано је 17 сједница, ријешено 76 дописа. Главница нам се много смањила, али преласком школе у државне руке — надамо се нашу главницу опет повећати и проширити дјелокруг нашега рада; — уз помоћ нашег уваженог Главног Одбора у Београду, који нам сваком приликом даје упуте и савјете, — свршава за нас послове у Београду, а што је главно бодри нас на истрајност, која онда мора да води успјеху.

Стање благајне 31. децембра 1927.:

Приход 20.463·40 дин.

Расход 16.780·50 »

Готовина 3.683— динара.

Благајкиња
Акилина Шваб

Предсједница
Љубица Ј. Николић

Коло Срп. Сестара ДАРДА (Барања)

Коло Српских Сестара радило је и ове године и вршило савесно своју дужност, са пуно воље и пожртвовања гледало је по могућности да уради што више, те да на хуманом пољу помогне без разлике вере све, којима је била потребна сестринска помоћ. Нарочито је бригу водило о сиротињи, да јој ублажи беду, те се одазвало свакој молби за помоћ.

За ширење наше патриотско-хумане идеје Коло је протегло свој рад и ван Дарде, те зато имамо своје поверенице и то: у Белом Манастиру, Змајевцу, Сузи, Биљу, Лугу, Брањином Врху, Котлини и на пустари Ширина (државно имање »Беље«). Све ове поверенице су марљиво настојале, да присвоје за наше Коло осим Српкиња, жене и девојке и из друге народности, те тако имамо велики број чланица Мађарица и Немица.

Коло је приредило у прошлој и овој години 4 чајанке, 3 маскен бала и једну забаву са позоришним комадом. Све ове забаве су морално и материјално успеле на опште задовољство. Од ових забава имало је Коло чистог прихода 9969 динара.

Поводом смрти великог државника поч. Николе Пашића Коло шаље у место венца Колу Српских Сестара у Пећ на дар 200 динара, и изјављује саучешће породици покојниковој.

Коло је две изнемогле старице потпомагало са сталном месечном потпором по 25 дин.

За Божићне празнике Коло је снабдјело оделом и обућом најсиромашнију школску децу у Барањи и то: у год. 1926 заодели смо шесторо деце у Дарди и четворо деце у Б. Манастиру, за све ово издато је било 3861 динар. Осим тога у Сузи је поделило Коло сиромашној деци зимње чарапе у вредности 500 динара.

Колу Срп. Сестара у Дервенти пригодом подизања њиховог Дома послали смо им за дар 200 динара, а поводом освећења њиховог Дома такође за дар 200 динара и брзојавну честитку.

У Удружење породица погинулих и умрлих официра у Београду ступили смо као потпомажући члан са улогом од 26 динара.

Када се основало Друштво за ваздушни саобраћај, упутили су нам молбу за уписнину акција, те је наше Коло откупило једну акцију за 250 динара.

Наше Коло није заборавило при концу школске године да дарива

најбоље ученике основне школе са књижицама »Дечји Венчић«. Даривање је било у Дарди и Б. Манастиру. На молбу богослова Смољановића из Барање, Коло му шаље за књиге 200 динара. Српско Црквеном Певачком Друштву у Јагодњак 50 динара.

Приликом освећења заставе Немачке Читаонице и заставе Ватрогасног Добротворног Друштва у Дарди, Коло је узело учешћа при њиховој светковини и подарило прилог за клин по 50 дин.

Коло је узело учешћа на конгресу Народног Женског Савеза у Суботици (Палић) са три чланице. За делегата је била изаслата г-ца Јелка Васиљевска, која нам је донела леп извештај о раду Савеза. Наше је Коло члан Савеза уз год. чланарину од 200 динара.

Коло није заборавило сиротињу да потпомогне мало и са животним намирницама, тако су подарени били 6 стараца и 3 старице у Дарди, Б. Манастиру и Бр. Врху са дрвима и животним намирницама, и у ту сврху је издало 1350 дин.

О Св. Сави као сваке, тако и ове године дечје сиротиште »Дом Шиљанић« у Биљу приредило је школску светковину, чланице Кола се и овом приликом одазвале племенитој дужности и поделиле деци подарке.

Наш Одбор је решио да преко Кола Српских Сестара у Мостару потпомогне најсиромашнију херцеговачку фамилију са 500 динара, но како нам на жалост Коло из Мостара по овој ствари није дало одговора то смо ту одобрену суму од 500 динара послали Народном Женском Савезу у сврху гладних.

Пригодом прославе 60-годишњице и 35-годишњег рада наше националне раденице и подпредседнице Н. Ж. Савеза г-ђе Фрање Тавчар Коло јој послало писмену честитку у Љубљану и откупило једну њезину слику за 50 динара.

Коло је распродало 250 комада календара »Вардар«.

Коло је претплаћено на »Јадранску Стражу«.

Коло је одржало 10 седница наизменично у Дарди и Белом Манастиру, на којима су чланице вредно расправљале питања, која су у вези са радом и напретком Кола.

Коло има 400 чланица од којих су 40 добротвори и 57 утемељачи.

Ово је у кратким цртама наш овогодишњи друштвени рад, а жеља је нашега Одбора да се у томе раду и даље устраје.

Стање благајне:

Примање	Дин. 67.671.64
Издавање	» 21.669.05
Чист приход на уложној књижици у банци износи	<u>Дин. 46.002.59</u>

І. тајница,
Лепосава Алексић

Председница,
Јелена Дра Андрића

Коло Срп. Сестара ДЕРВЕНТА (Босна)

Подносећи овај извештај о нашем раду у прошлој годин морамо изјавити, да нам је на првome мјесту највећа и најтежа, али најхуманија задаћа била, да започети наш Дом довршимо.

Свима нам је познато каква је потреба и разлог био што смо се морали одлучити, да се са свом нашом малом уштедом (40.000 динара) наканимо, да отпочнемо и довршимо оваку зграду, која ће нашем поколењу служити као лијеп примјер пожртвовања и самопрегора. При градњи нашег Дома најбоље се видело што су у стању учинити удружене женске снаге. А при отпочетку градње било је људи који су пролазећи покрај Дома иронично бацали погледе, сумњајући да ће наш Дом и под кров доћи, а камо ли да ће се ту створити лијепа и укусна зграда и да ће у њој бити смјештена једна установа, која ће наше дјевојчице стручно за живот спремати и културно просвјетно васпитати. Али и највећи песимиста и женомрзац је своје мишљење о улози жене мало промијенио, кад је видио како сестре редовно дежурају, па кад је видио како једне примају и броје циглу, друге примају и гасе креч, треће отпремају непотребну земљу из дворишта, четврте пишу расписе и купе добровољне прилоге итд. Једном ријечи наш Дом постаде у правом смислу кошница, сестре одборнице пчеле радилице а наша вриједна предсједница показала се као права матица.

Једино овако сложним и истрајним радом могли смо толики посао савладати и наш Дом за три мјесеца стајао је потпуно спреман и чекао на освештање.

За градњу Дома у своје вране расписали смо натјечај, али су оферте биле тако високе са цијеном, да ни једне нијесмо могле примити, него смо Дом отпочели градити и довршили у властитој режији. То смо учинили, да радња буде јефтинија, а и тврђа јер смо метнуле гвоздене траверзе, које нијесу биле предвиђене у трошковнику. Те траверзе смо добили бесплатно од државних жељезница.

Одлуком градње Дома у властитој режији пали су на нас тако велики послови и радови као: куповање земљишта и недовршене зграде, израда плана, израда хипотекарног зајма, те уговори и набавка разног материјала, да ми женске и поред најбоље воље и пожртвовања нијесмо могле саме тај тешки посао извршити, него смо позвале у помоћ неколико вјештака и савјетника, чиме смо наш одбор на изванредној скупштини држаној на 26. децембра 1926. год. проширили. У проширени одбор ушли су: господа Др. Ристо Божић, Алекса Јерковић окружни прота, Љубо Мичетановић, Јово Костић и Бошко Тасовац. Овој господи најљепше захваљујемо на њиховом узимању при градњи Дома као и савјету и упутама. Нарочито смо захвални Дру Ристи Божићу, који је кредитирао док нисмо скупили прилоге и добили позајмице, окружном проти Алекси Јерковићу и Љуби Мичетановићу названом од милоште »сестра Љубо«, који су сваком приликом, не жалећи труда и остављајући своје послове, притјецали нама у помоћ. Истичемо са задовољством и захвалношћу г. Хаџи Јусу Песаха који се драговољно јавио, да ће нам помагати, те је збиља сваком приликом био нам на руци и помагао савјетом и радом. Једном ријечи дијелио с нама и добро и зло.

Дужност нам је да овом приликом истакнемо и да се најтоплије захвалимо нашем Главном Одбору, који нас је у овако тешком раду

са великим прилогом од 5000 дин. и једном шиваћом машином као дар помагао. Надаље нас помагао упутама и савјетима, и расписом на сва Кола у земљи да нас помогну прилозима и позајмицама, којему су се распису наше сестре одазвале, на чему и њима свима хвала.

Посебно се захваљујемо г. Милошу Вишњићу, нашем посланику, који нам је изишао у сусрет зашто смо га год замолили. Осим многих услуга које нам је учинио, заузимањем његовим влада нам је послала и учитељицу г-ђицу Зорку Гагић, коју плаћа Министарство Трговине и Индустрије.

Коло дугује своју најтоплију захвалност грађанима: Дервенте, Бос. и Слав. Брода, Теслића и Добоја, који су га са својим прилозима у новцу помогли, такође хвала свима онима који су своје миле и драге покојнике уписали за чланове, добротворе и утемељаче.

Освештање Дома обављено је 2. октобра 1927. г. На освештање позвана су сва Кола сестара у земљи, дароватељи са стране и све грађанство Дервенте. За куму смо позвали г-ђицу Мирку Грујићеву предсједницу Главног Одбора, која се позиву одазвала и кумовала нашем Дому.

Освештању Дома одазвале су се нашем позиву: сестре из Београда, Скопља, Бања Луке, Брода и многобројно грађанство наше. Чин освиштања Дома извршио је окружни прота г. Алекса Јерковић уз асистенцију свештеника гг. Симе Петровића и Томе Анђелића.

Присуствовањем освештању Дома многобројног нашег грађанства и палим прилозима том приликом (24.000 динара) најбољи је доказ, да је наше грађанство увидило потребу градње Дома и важност институције за читав град, јер, овај Дом представља за Дервенту једну лијепу тековину која ће Колу доносити корист а потомству служити као свјетао примјер јаке, издржљиве и несаломњиве женске снаге то јест мајки и сестара.

У Дому имамо на првом кату двије веће собе и један кабинет, гдје смо смјестили стручну школу У приземљу имамо велику салу за кино и забаве, кафану и стан које ћемо под кирију издавати. Школу као и кафану и салу за кино потпуно смо снабдјели са намјештајем.

Поред бриге за доградњу Дома, уложили смо све силе, да нашу стручну школу одржимо и што боље усавршимо, а наше Коло да уздигнемо до оне висине која се од нас очекује.

У школи имамо 48 ученица, које се стручно спремају и усавршавају у кројењу, шивању и ручним радовима. У школи раде двије учитељице, једну плаћа Коло, а другу Министарство Трговине и Индустрије.

Школу издржавамо од чланарина, трећине од шивања и забава. Истичемо наше забаве, а нарочито овогодишњу забаву која је материјално и морално одлично успјела. То се најбоље види из прихода преко 11.000 дин. Наше вриједне чланице својим лијепим и укусним радовима привукле су многобројно грађанство на забаву, а с тиме нама помогле да забава буде овако успјела. Осим издржавања школе,

давале смо припомоћи, колико су нам материјална средства допуштала и колико је било од преке потребе.

Одлуком Министарства Трговине и Индустрије наша је школа пренешена на подручну самоуправну област, која ће предузети и исплату плаће учитељицама, те ће нам у том погледу с материјалне стране бити олакшано.

Одбор је учествовао у свима народним и државним прославама.

Коло има великих добротвора 2, добротвора 16, утемељача 18, чланова 120.

Завршујући овај извештај о нашем раду изјављујемо, да смо свјесне биле, да радимо и да ћемо радити са чврстом вољом и полетом у увјерењу, да радимо за општи и хумани циљ народа и државе, а с напретком народа и државе и наше ће се Коло осјећати сигурније и јаче у свом раду.

Примање	379.797·76 динара
Издавање	375.901·60 »
Дуг	339.908·— »

Секретар
Јокица Радетић

Предсједница
Ирма Ормаш

Коло Срп. Сестара ДОБОЈ (Босна)

Коло Српских Сестара у Добоју основано је 23 јуна 1920 год. т. ј. претворена је дотадашња Добротворна Задруга Српкиња у Коло Српских Сестара.

Од године 1923 друштво издржава, без прекида Женску Занатску Школу и то својим средствима: чланарином, школарином ученица, приходом од израђених наруџбина, од забава и села, затим потпором градске и срп. правосл. црквене општине. Градска Општина у Добоју вотирала је у 1927 год. овдашњем Колу Српских Сестара дин. 3.600.— као субвенцију за издржавање Школе, а црквена општина уступила нам је за Школу школску салу бивше Српске Основне Школе бесплатно од 1923—1926 год., а тада нам је отказала ову љубазност, јер је због градње цркве била приморана продати све своје непокретности. Наш одбор одмах је нашао другу подесну салу, за коју плаћа закуп од 300 дин. месечно.

Рад Кола Српских Сестара у Добоју, а посебно рад Женске Занатске Школе, наишао је на признање целог становништва добојског без разлике вере, услед чега нам је градска општина у буџету за 1928 год. повисила субвенцију на дин. 6.000.— годишње. Ових дана примиле смо дин. 2.000.— као помоћ Обласног Одбора за издржавање школе. Ове потпоре, моралне и материјалне, и лепи прилози приликом села и забава утврђују нас у уверењу, да смо на добром путу.

У школској години 1926—1927 у школу се уписало 50 ученица свих вера, претежно римо-католичке, док је у овој школској години број уписаних ученица, због отварања, грађанске школе, спао на 34.

У школи су се поред свих врста ручног рада учили и предмети: граматика српско-хрватскога језика, рачун, земљопис и историја у сва четири годишта. Предавачи су вршили ову просветитељску задаћу без икаква хонорара.

Поред издржавања школе Коло је у овој школ. години издавало по 200 дин. као месечну помоћ једној сиромашној ученици из Добоја, која иде у II. разред гимназије у Тузли, а смештена је у Дому Кола Српских Сестара у Тузли уз половину таксе.

У прошлој години овај је одбор распродао 75 комада календара »Вардар.«

Данас броји друштво 4 члана добротвора, 10 утемељача, 98 редовних чланица и 5 помажућих чланова.

Друштвена имовина износи у готовом динара 9.504·34 и у инвентару Женске Занатске Школе дин. 9.600.—

Стање благајнице:

Примање у ручној каси, остататак од пр. године и разно	39.437·50
Издавање разно	29.843·24
	<hr/>
	9.594·54

Готовина

Секретар
Љуб. Дучић

Председница
Јелка Бруић

Коло Срп. Сестара ДРВАР (Босна)

Рад Кола је био хуман и културан. Рад друштва у главном је конструисан око одржања Женске Занатске Школе.

Наша женска омладина после свршене основне школе, нашла је заштите код нас, у нашој школи. Ово је једина школа, после основне у овом нашем пасивном крају.

Прихватиле смо децу као сестре, мајке, не жалећи ни труда ни времена, желећи да им поред ручног рада и предмета, ојачамо душевно васпитање.

Рад је у школи вршен према програму Министарства Трговине и Индустрије.

Школу је похађало 40 ученица.

Друштво подмирује своје трошкове из добровољних прилога, чланарине, школарине и прихода од забаве.

Сваке године повећавао се број ученица, а са развитком Школе, стварале се и нове потребе. Одбор је радио сложено, с највећим пожртвовањем, борио се и са материјалним потешкоћама, помишљајући с болом у души, шта би било с овом сиромашном женском децом кад би се Школа затворила. На Видов-дан је била изложба ручног рада Женске Занатске Школе.

Сваки је пријатељ нашег Кола дошао да види напредак школе и отишао пун поуздања у још бољу будућност.

И поред школе трудиле смо се да се одазовемо сестринском помоћи код сваког хуманог и просветног рада.

Коло није заборавило ни сироте жене у нашем месту. Чинило је новчане помоћи према средствима којима је располагало.

На Малу Госпојину друштво је прославило своју славу. Освећење је извршено у присуству чланова и пријатеља наше школе.

Одбор

Коло Срп. Сестара ЂАКОВИЦА (Црна Гора)

Стицајам прилика, наш је труд ове године већином био упућен опстанку Женске Занатске Школе, у којој има само девет редовних ученица.

Благодарећи Главном Одбору Кола Срп. Сестара у Београду, примљена је за питомицу Више Радн. Шкоке наша ученица, ратно сироче Лепка Ристићева, којој је овај Одбор дао трошак до Београда, а вредне управне чланице исту спремиле с вешом и оделом.

31 децембра 1927 год. управитељица Женске Занатске Школе спремила је забаву уз помоћ нашег Одбора, па је од истог 1800 дин. подељено на девет ученица исте школе.

Наш Одбор током године спремио је само једну забаву. На 10 сиромашних породица дале смо помоћ од 1000 дин.

Љубици Недељковић приликом удаје дали смо 300 дин. Павлу Милетићу, приликом смрти његове кћери дали смо 150 дин.

Друштво је продавало Ђурђевски цветак, многим хуманим друштвима продавало је опеке, лутријске лозове, распродао 100 комада календара »Вардар«.

Дале смо парастос умрлим члановима, добротворима и утемељачима 11 јуна, а 21. септембра прославили нашу славу Малу Госпођу. Чланица имамо 58.

Шаљемо редовно члански улог Колу Срп. Сестара у Београду и Женском Народном Савезу, чланови смо Удружења породица погинулих официра у рату.

Управа.

Коло Срп. Сестара ЂЕВЂЕЛИЈА

Као сваке године, тако и ове Одбор Кола Српских Сестара продужио је рад око васпитања женске деце и рад у Раденичкој Школи.

И ако Одбор има велике тешкоће и материјалне неприлике, ипак, благодароћи неуморном раду бив. председнице г-ђе Загорке Х. Којчевић, г-ђе Параскеве Аранђеловић и г-це Десанке Марјановићеве учитељица рада, школа је последње године показала много бољи успех него раније. Овај успех подигао је морални углед школе и Друштва, а много је томе допринео и Главни Одбор примајући на школовање као своју питомицу једну нашу ученицу.

Одбор је ове године помогао сиротињу са 900 дин. Оденоу о Видов-дану једну сиромашну ученицу из основне школе. Послао 600 дин. за гладне и 500 дин. Одбору за подизање споменика палим војницима на Велики петак 1915 год. на Струмишкој станици. Славио своју славу Малу Госпојину и том приликом приредио парастос својим умрлим добротворима и утемељачима. Присуствао парастосу пок. г-ђи Стојанки Наумовићки бив. учитељици у Ђевђелији и уписао је за утемељача, јер је била неуморна и агилна чланица Кола.

Продавао Видовдански божур у корист Друштва Књегиње Љубице и Ђурђевски цветак у корист своје касе. Прикупљао добровољне прилоге за Црвени Крст у Ђевђелији продавајући државне тробојке.

Слао своје изасланике на годишњу скупштину Народног Женског Савеза и костимирану забаву Главног Одбора.

Имао је прихода 17.545·80 дин. а издатак 11.139·60 дин.

Управа.

Коло Срп. Сестара ЗАЈЕЧАР

И поред скромних средстава својих Коло Сестара у Зајечару, увек се је радо одазивало молбама, и својим редовним одзивом често је утирало сузе сиромашним мајкама, које су страхујући бдиле крај постељице болесног детета, а благодарећи Колу могле пружити им нужну помоћ.

На име потпоре: хуманим установама, ратној сирочади, сиромашним удовицама, самохраним старицама, слепим инвалидима, деци и браћи Русима, Коло је издало суму од 3.400 динара.

За споменик у Текији капетану Кочи Петровићу и друговима Коло је послало свој прилог.

Такође за споменик изгинулим у рату, који ће се подићи у вароши, Коло је опет дало свој прилог.

Коло се увек радо одазива и искрено помаже сва друштва која му се са молбом обрате.

О Божићу и Ускрсу Коло редовно облачи један број сиромашне деце и ђака.

Да би се ма у колико одужио заслужним синовима Отаџбине а националним пионирима и херојима покојном генералу Михајлу Ковачевићу и Велимиру Прелићу Коло их је уписало за своје почасне чланове.

О Ђурђев-дану сваке године Коло врши продају »Ђурђевског цветка« и од тог прихода шаље прилог Главном Одбору К. С. С. у Београду а тако исто и проценат за Основни фонд.

У мају држи помен почившим добротворима, утемељачима и славно палим борцима од Косова до данас.

Ове године Коло је приредило три успела матине а са предавањима, а сав прилог од једног у износу од 2000 динара послало је као прилог гладнима у Херцеговини.

У фебруару ове године Коло је приредило своју костимирану забаву.

Коло је претплаћено и прима 10 часописа.

У току године Коло је одржало 19 редовних седница и 1 ванредну.

Коло има 209 редовних чланица, 24 управних и 7 почасних чланова. Затим, 12 великих добротвора, 54 добротвора и 18 утемељача. Стање благајне од 1 јануара до 31 децембра 1927:

Приход	91.902·91 дин.
Расход	22.685— »

Готовина 69.217·91 дин.

Управа.

Коло Срп. Сестара ЗЕНИЦА (Босна)

Коло Српских Сесстара сваком годином проширује број својих чланица, и обећаје будућности све љепши успјех свога чисто хумано-племенитог рада. (Као год што само наше место Зеница назире своју еволуцију у скорој будућности, тако ћемо и ми доласком бољих материјалних и економских прилика моћи разгранати наш рад).

Коло је у главном посветило рад и надзор над овдашњом Струч. Занатском Школом. Наша Стручна Школа смештена је у згради Зеничке соколане која колосалном техничком изградњом, предњачи и већим мјестима наше Босне.

Осим сваковрсног ручног рада, кројења и шивања уче ученице понешто и цртање народних мотива и слагање боја према узорцима наших народних умјетника.

У год. 1927/28. уписале се 53 ученице различите вероисповјести.

На крају 1926/27. приређена је изложба ручних радова наших ученица која је од грађанства с интересовањем посјеђена.

Припомоћи како веће, Коло није имало ове године.

Главни извор прихода били су добровољни прилози и приход од забава и неколико сијела.

Као поклон издале смо овдашњем Соколском Друштву 5000.— динара а на молбу истог, имајући у виду да им у неколико материјално помогнемо, а сви заједнички подупремо соколску идеју.

Немоћним старцима даје се мјесечна потпора. Осим тих потпора Коло је са свог покладног сијела, нарочито за то приређеног, од чиста прихода 450 динара поделио оним којима је неминовна потребна помоћ.

О материцама издале смо из друштвене благајне 500 динара, купивши топле тканине за поделу нашим старцима. Преостатак које су придонеле одборнице и чланице подељен је сиромашној дјечици, а свој дјечи тога дана дијељене су као откуп мајки разне посласице.

Према нашим материјалним приликама удешен је и наш расход.

Нашу крсну славу Малу Госпојину прославили смо свечано у сали Соколане. На вечер смо одржали сијело са игранком.

На Ђурђевданском уранку и преко цијелог дана продаван је цветак па је скупљено 700 динара.

На позив мјесног Црвеног Крста постајемо од скоро редовним чланом његовим.

Продавале нашим чланицама календар »Вардар«.

Прошлогодишња редовна скупштина одржана је 13. марта 1927. на којој је изабрана данашња управа.

Закључком те скупштине изабрана је једногласно за почасну предсједницу госпођа Даница Петронић као прва оснивачица данашње Стручне Школе и тим јој је дато признање за њен рад на добро и напредак овог друштва.

Током друштвене године одржато је 16 одборских сједница и 2 приређивачке проширене са нарочито позваним, за припреме око забава.

Читава готовина нашег Друштва износи 28.324.32 динара.
Извјештај се односи на једну годину дана.

Тајница:
Јованка Чуповић.

Предсједница:
Савка Стајић.

Коло Срп. Сестара КИЧЕВО (Ј. Србија)

Овај Одбор Кола Српских Сестара и поред свих тешкоћа у раду у овим крајевима ипак се трудио да одговори своме захтеву и да биланс рада у току ове године не буде пасиван.

Друштво има своју Занатску Школу у којој има 25 ученица, и то све у нижим разредима, док у четвртој години само 2 а у петој само 1 ученицу. У опште рад у школи је јако отежан. Због врло великог броја кројачица које примају ученице на рад, тако да школу посећују само до треће године а онда одлазе код кројачица. Према томе школа не може да покаже готово никакав успех у одељењу за одело те је разуме се и слаба зарада.

Школу друштво издржава из сопствених средстава, изузев плата наставница које је плаћало до сада Министарство Трговине и Индустрије, а сада Битољска Област. Друштво је за Божићне празнике оденуло 6 сиромашних ученица из своје школе.

Школа нема своју зграду и плаћа само за једну учионицу 350.—дин. месечно, без икаквих других потребних одељења. Због велике потребе за више просторија, Управа је решила да приступи зидању школске зграде, ма и најскромније са два одељења, што ће ипак бити боље него до сада.

Поднета је молба оvd. општинској управи да се друштву уступи једно општинско земљиште, на коме би се подигла школа. Управи је дато на знање да ће земљиште добити, чак је и место одређено, али званично ништа.

Управа располаже готовином од 40.000 динара што је недовољно за зидање ма и најскромније зграде, но управа рачуна на помоћ хуманих друштава, добрих људи и т. д. те ће у име Бога чим земљу буде званично добила, приступити своме циљу.

За подизање зграде приређена је у овој години једна забава и једно матине са нарочитим програмом за децу. Резултат је задовољавао. Припрема се једно матине искључиво за школску децу у згради овдашње гимназије.

Управа се нада да је ни Главни Одбор неће заборавити у овом њеном заиста смелом и корисном подухвату.

Школа ће 24. маја учествовати са неколико својих скромних радова (мотива из ових крајева) на изложби у Скопљу.

Одбор је успео да у току ове године број чланица знатно увећа тако, да их сада има око 80. Одржано је у току године 8 редовних седница.

За секретара
Јов. З. Михајловића

Председница
Зор. М. Пурића

Коло Срп. Сестара КОЊИЦ (Херцеговина)

Коло Српских Сестара у Коњицу радило је ове, 1927 године као и прошле с пуно пожртвовања, борећи се са многим потешкоћама, али те потешкоће јуначки су гажене и ишло се напред.

Одбор, у коме се налази неколико врло агилних жена, бавио се нарочито питањима која се тичу њихове школе. Школу сада похађа 50 ученица без разлике вјере, што показује да Коло жели просвијетити своје ученице у духу народног јединства.

У почетку се мислило да се ова жеља неће остварити. Да би се лакше ствар представила бацићемо се мало на прошлост: Прва већа акција коју је хтјело Коло извести вртила се је око отворења Женске Занатске Школе, чија се потреба осјећала већ одавна. И већ прве године К. С. Сестара отвара школу. Тај новитет у нашој провинцији примљен је код многих са ироничним осмјехом, јер нико није вјеровао, да ће наше жене моћи да устрају у тој акцији. То је већ био један узрок слабог одзива при уписивању ученица. — Друга потешкоћа била је што су сестре Хрватице биле врло неповјерљиве према нашој школи, зато што су јој оснивачи »Српске сестре«, а код нас влада велика подвојеност и затегнутост између Срба и Хрвата. Томе се није чудити јер је то посљедица дугогодишњег ропства у канџама злокобне Аустрије, којој бијаше главна лозинка завађати Србе са Хрватима, само да би се на тај начин она лакше и боље користила.

Дакле дубоко увријежена мржња тешко се лијечи. Слаб одзив Хрватица нама је задавао очито бол, али ми нисмо смјеле клонути, него смо настојале свим могућим силама да их задобијемо за себе, и да им докажемо да је »Брат мио које вјере био« и не би нам узалуд јер су оне саме дошле до тог увјерења да је глупо бјежати од школе, која каква била даје корист.

Данас то сасвим друкчије изгледа, и сад смо најсретније кад видимо да смо скупили лијеп број ученица, међу којима има највише католикиња. —

Наша топла жеља је била да у нашу школу ступи и што већи брог муслиманки, којима досад баченим у таму треба мало више свијетла него осталим, али успјех је још доста слаб, према оном што би могло да буде, јер су оне овђе у већини. Томе ми нисмо криви, јер је познато, да је муслиманској жени нанешена велика неправда тим, што и за њих не постоји закон обавезне основне наставе без које нису нигде приспјеле, па ни у нашу школу. Да није тога вјерујемо да би број ученица муслиманске вјере био знатно већи.

Наша идеја зближавања са сестрама друге вјере била је остварена већ тим што смо успјеле, да их видимо на окупу у нашој тек основаној школи.

Сад је на нама остало како ћемо и на који начин сијати љубав међу ученицама трију вјера. То се изводи на више начина. Први задатак Колу био је тај, да се постара о лијепом владању својих ученица, што се постигло сталним надзором саме учитељице, а осим тога сестре одборнице стално воде инспекцију за вријеме рада.

Наша школа слави и држи обреде свих вјероисповједи, и стара се да не повреди ни један обичај ни једне вјере. Нисмо пропустили наш лијепо обичај слављења Материца. Тај дан Одбор је приредио откуп за све ученице, почастивши их воћем и посластицама. Три најсиромашније ученице Стручне школе добиле су топле хаљине а три малишана основне школе добре кошуље које су израдиле ученице наше школе.

Крај I. године неочекивано је похвалило цело грађанство које је било на испиту.

Наш би се смер боље остварио да смо имале више срестава, па да смо могле плаћати наставнике, који би могли да одржавају часове из многих врло потребних предмета, јер тек очигледне чињенице, које сусрећемо листајући нашу историју и лијепу књижевност, доказале би нашим младим ученицама да су Срби, Хрвати и Словенци браћа од старина те да је потребно братски слагати се и волети. Но ми смо прилично задовољне и досадањим успјехом а надамо се да ћемо својим устрајним радом постићи и много више.

Свршетком школске године 1926-27, а на позив Главног Одбора ученице су посјетиле нашу лијепу престоницу и биле су гости наших сестара у Београду. Ученице су се повратиле с неописивим одушевљењем носећи у срцу лијепи Београд и љубазност наших драгих сестара, које им указаше прилику за овако лијепу екскурзију.

Рад Кола не заустаља се на самој школи. Оно ради и у другим правцима. И ако су издатци Друштва били велики оно нипошто не заборавља ни нашу сиротињу. О Божићу Коло је помогло четири немоћне старице са свотом од 200 динара.

Одбору Кола Српских Сестара у Дервенти послали смо за градњу Дома прилог од 200 динара.

Коло је приредило двије велике забаве и неколико сјела чији је успјех био како у моралном тако и у материјалном погледу добар.

Од среског Вјећа у Коњицу добили смо као помоћ 1000 дин Госп. Ристо Терзић уписао је своју пок. мајку Јефимију за члана добротвора. Исто тако г. Илија Лазић из Сарајева, познати добротвор Просвјете, уписао је за добротворе нашег Кола: пок. мајку Ану и пок. жену Ану.

На дан смрти пок. Бранка Трапарића, који је за живота више пута Друштву изашао у сусрет, Коло га је уписало за члана утемељача у мјесто вјенца.

Оснивача нашег друштва уједно бившу председницу Невену Рајковић на поласку Коло је уписало за свога почасног члана добротвора и подјелило јој друштвену повељу у знак признања за њен велики рад којим је међу свима оставила најљепше мишљење и вјечито сјећање на вриједну и пожртвовну жену.

Одбор најљепше захваљује свима онима, који Друштво помогоше било новчано или својим радом. Уједно жели да за лијепим примјером горе споменутих личности пођу и остали суграђани, како би се пружило

жила прилика нашем Колу да поради и даље за наше младе дјевојке и да бере исте успјехе у своме раду као и до сада.

Стање благајне:

Примање	дин. 25.139.—
Издавање	» 31.966.—

Секретар:
Деса Глигоровић.

Председрица:
Персида Терзић.

Коло Срп. Сестара КОТОР (Бока)

Нијесу још ни пуне четири године, откада се састаде неколико наших жена те јаком вољом засновасмо Одбор Кола Српских Сестара. Околина нас је у тај час посматрала неповјерљиво.

Утјецај некад моћне Аустрије није могао да се тако лако расплине пак је свијет у овој шачици жена, којима је лозинка: патриотизам и хуманост, видио неко ново сијање раздора и племенске мржње.

Али ми смо врло добро схватиле своју задаћу и свој положај, те смо узеле за главно спровођење смера патриотског: душевно зближење једнокрвне браће, коју су раздвојили вјековни утјецаји туђинштине.

Дошле смо дакле ми жене с гранчицом мира, да лијечимо душевне ране нашега краја, да најњежнијом тактиком широкогрудног схваћања истодобно доказујемо нашу коректност и васпитавамо околинину у духу братске слоге, како то од нас захтјева савремени патриотизам и локалне прилике.

Идући дакле стопама племените српске жене, ми смо узеле да принципијелно спровађамо ону: »Брат је мио, које вјере био« и сада са највећим задовољством констатујемо, да смо кроз ово доба од 4 године збиља допринијеле малу лепту на олтар уједињења, јер је неповјерење уступило мјесто топлој оданости и братском споразуму. Ово је дакле наш главни успјех на пољу патриотизма.

Племените сестре Главног Сдбора, проницавим духом потпуно су схватиле наше дјеловање и својим признањем ободриле су нас да устрајемо, и даље наставимо у започетом смјеру.

Увјерене да је рад на просвјетном пољу један од најважнијих патриотских радова, особито смо сврнуле своју пажњу просвјетним сврхама, допринашајући материјално и морално. У ту сврху давале смо и ове године разне помоћи сиромашним ђацима, допринијели отворењу школе у сиромашно село Костањица свотом од 500 дин. а задјели смо 145 дјеце (већином школске), у износу издатка на то од којих 7500 динара пригодом Божићних празника.

Да се наша младеж васпитава у духу друштвености и интересује за хумани рад, тражили смо сарадњу ђака наше Вел. Гимназије да нам својим свирањем и представама попуне програм некојих забава, као приликом кићења Божићног дрвца и слично, на што се младеж

радо одазвала. Уприличили смо такођер и предавање за васпитање младости.

Када је поновно запријетила погибао укинућа нашој Вел. Гимназији, обратиле смо се молбама на све стране, да ју помогнемо отети од пропасти, при чему нас је особито утјешо и задужио Народни Женски Савез својим срдачним заузимањем и тврдим обећањем компетентних фактора, да ће се спасти ово наше културно огњиште.

За сарадњу наше женске омладине недавно смо установиле мобу.

Али цијело наше садашње настојање усредоточено је у отварање ниже женске занатске школе, за коју се пријавило 50 дјевојака. Хвала благородном заузимању Главног Одбора, сталне смо да ће се наша врућа жеља ускоро остварити.

Иначе цијела ова година била је посвећена помагању биједних и невољних.

Осим споменутих још смо удјелили разне помоћи: болесницима, сиромашним породицама приликом смрти којег укућанина, разним невољницима, руским избјеглицама и у сваком случају невоље и биједи, тако да нитко није узалудно пружио своју руку нашем Друштву. За ове помоћи издало се преко 12.000 динара, при чему смо се држале божанственог наука: »нек не зна лјевица, што је дала десница«, у колико то може да се у једном друштву спроведе, а увек памтећи да је »брза помоћ, двострука помоћ«.

И добри Бог благословио је наш рад те смо кроз ову годину имале и више помоћи са стране. Осим прихода од једне велике и од неких мањих забава, добиле смо још помоћ од Црвенога Крста 2000 дин., од Народне Банке 3000 дин., од Народног Женског Савеза 5000 дин., што ћемо скоро подијелити међу сиромасима околине и града, гдјегод има наших сестара, као што смо већ о прошлим Ускрсима подијелили којих 4500 динара.

Почетком 1928, прама правилима, требало је бирати управу на 3 године. Потврђена је стара управа, а нутарње уређење проширено је прама мјесним приликама, по увиђавности тијесне Управе.

Али што нас највише тјешо и подиже, то је свијест, да свака од наших 205 чланица весело и срдачно доприноси колико може, у међусобној хармонији. Наше друштво ради тихо и скромно пак зато смо сталне у успјех, колико допуштају наше прилике, увјерене да је истину казао велики Гундулић у »Осману«.

»Празне ријечи вјетар носи,
Дјела се ишту до потребе!«

Секретар:

Антица Дабиновић.

Предсједница:

Ема Стефановић-Липовац.

Коло Срп. Сестара КОЧАНЕ (Јужна Србија)

Према акту Главног Одбора број 518 од 31 марта 1928 године извештавамо:

1) Да је иницијативом Кола Срп. Сестара у Кочану отворена женска радничка школа још 1919 године.

2) Школа је непрекидно радила до сада и издржавала се од чланских улога, зараде и помоћи, коју јој је општина Кочанска указивала.

3) У 1927-28 школској години било је уписано ученица у:

I разред	12	сада	их	има	9
II „	15	„	„	„	7
III „	18	„	„	„	18
Свега . . .	45				34

4) У почетку школске године школа је имала две стручне учитељице, које је до сада плаћало Мин. Трг. и Индустрије. Једна од стручних наставница премештена је у току школске године.

5) Хонорарних наставница има две, а њихов хонорар плаћало је исто Министарство. Плаћање свих наставника сада врши Обласни Одбор Брегалничке области.

6) Од почетка школске године па до 1 маја школа је имала зараде 3368 динара.

7) Од општине је имала помоћи 10.750 динара.

8) У току школске године Одбор је одржао једну забаву на којој је пало чистог прихода 500 дин.

9) У току школске године овај је Одбор прикупио добровољних прилога за поплављене 1000 динара, за гладне у Херцеговини 760 динара, а из својих средстава издао помоћи месној сиротињи 600 дин.

Овome Одбору немогуће је послати свога делегата за главну годишњу скупштину у Београду 13 маја те због тога овлашћујемо Милеву Тодоровић секретара Главног Одбора да нас може у свему заступати.

Свега прихода било је 14.618 дин.

Овај Одбор има 34 редовне чланице.

Секретар:

Љубица Илићева.

Председница:

Пандура Димитријевић.

Коло Срп. Сестара КРАГУЈЕВАЦ (Србија)

Шумадиско Коло Срп. Сестара у Крагујевцу, у минулој години радило је с пуно воље и прегаоштва. Новчана криза и елементарне непогоде нашега краја осетили су се и у раду нашега Кола; спутавали су рад за који је требало жртава и материјалних средстава. Радило се, колико се год више могло, да би се одговорило захтевима животних потреба. Тако, да би се сачувала оригинална национална ношња Шумадије, Коло је у ту сврху набавило један женски костим младе удате Шумадинке. Коло је потхрањивало идеју југословенског

братства и јединства, сондирајући земљиште за долазак двојице Словенаца у срце Шумадије, у град Крагујевац, где су и сада.

За репрезентацију Југославије на Свесловенској изложби лутака у Брну — Чехословачка, Коло је обукло две лутке у оригиналну националну ношњу: млада Шумадинца и удате младе Шумадинке. Коло је чувар националних одлика као: Ђурђевдана, Ђурђевских венаца, Ђурђевских цветака, свога крсног имена Мале Госпође, тако исто имало је учешћа у слављу појединих званичних и хуманопатриотских установа.

Коло је својим учешћем потпомагало васпитну страну наше младежи у витештву, захвалности и пошти према претцима, у трезвености, чувању здравља; тиме што је узело учешћа у: Дану Трезвености, Материном Дану, Дану Народног Здравља, Дану Црвеног Крста, Руском Дану, Дану Народне Одбране, Дану Потпоре за сузбијање туберкулозе, Дану Мира, обилазећи тада гробове палих јунака за част и слободу. Коло је присуствовало Видовданском помену, спремивши као и сваке године жито за покој душа палих витезова на Пољу Косову. Присуствовало је помену Војводе Путника, помену Великог Србина поч. ђенерала Михаила Ковачевића, присуствовало је парастосу Чехословака, који вечни сан бораве на домаку Крагујевца, на Становљанском Пољу, где су били стрељани од окупаторских трупа, због побуне уперене на окупаторе. Сестре ките гробове те наше браће, чувајући тужну успомену на њихову јуначку погибију. Коло сваке године чини помен својим умрлим члановима.

На културно просветном пољу Коло је узело учешћа: у књижевном вечеру, сликарској изложби Јадранске Страже, Савезној Соколској скупштини, Соколској Академији, Конгресу инвалида, Соколском слету, радило је на историјату заставе, коју су за време окупације израдиле чланице Дома Милосрђа и чланице Шумадиског Кола Српских Сестара, исту су предале 11. пешад. пуку када је после трогодишњег изгнанства ушао у Крагујевац доневши му слободу. Ова застава је у Сплиту при 11. пешад. пуку, чува се као реликвија, на прве дане васкрсле слободе. Коло је присуствовало испитима Домаћичке Школе у Ратини и Грузи. Коло је приредило два предавања на Крагујевачком Народном Универзитету. Једно је одржао г. Д-р Драгољуб Јовановић о »Жан Жак Русоу« а друго г. Д-р Вл. Ђоровић »Наши женски ликови у средњем веку«. За своју књижницу Коло је набавило књиге: Како се Шумадинци боре, Јадранску Стражу, Привредник, Српско Косово, Ручни рад из Новог Сада, Значај дана уједињења, На прагу живота, »Женски Свет« из Љубљане. Коло је растурало у масу народа, друштвени орган „Вардар“ и календар Подмлатка Црв. Крста. Коло је узело учешћа у гостопримству Српског Кола из Алипашиног Моста, присуствовало је Академији Гуслара, отварању рестаурације „Здрављак“ и тада присуствовало свечаној седници друштва Трезвености.

Коло је потпомагало и привредну грану: узимајући лозове Државне Класне Лутрије за благајну Кола и за Управу Кола. Коло је продавало срећке: Српског Косова, Пожаревачког Кола Срп. Сестара,

Женске Занатске Школе из Колашина — Црна Гора, цигљице Кола Срп. Сестара из Мостара, цигљице студенткиња Београд. Универзи-Коло је у својој Женској Занат. Школи сашило 70 пари одела за сиромашну дечицу основне школе и то пола за награду а пола бесплатно. Коло је члан Народног Женског Савеза, Привредника, Породица умрлих и изгинулих резервних официра од 1912—1918 год. Коло је путем брзојава, учествовало у многим свечаним моментима, у радости и жалости разних установа и пријатеља наклоњених Колу.

Коло је своју благајну повећало чистим приходом: једног кермеца, једне чајанке, забавом у очи Материца; уз забаву била је и лутрија, чији су згодици били махом радови ученица Женске Занатске Школе Шумадиског Кола Срп. Сестара. Коло је имало дохотка и од два предавања одржата на Народном Универзитету. Коло је уживало помоћ Министарства Трговине и Индустрије за исплату хонорарних часова Женске Занатске Школе, добило је помоћ у 2000 дин. од Министарства Социјалне Политике, 500 дин. од Шумадиске Банке, 5000 дин. помоћи од општине града Крагујевца, Коло је добило једна кола каменог угља за ложење пећи, од Трговачко-Индустријске куће Браћа Павловић-Бојацић, а сем ових доходака Коло је добило 1 легат од 100 предратних динара, од поч. Јелене Јаковљевић из Аранђеловца.

На пољу хуманости: Коло је било покретач за сарадњу с месним установама за помоћ оскудним у храни у коју је сврху од стране Кола приложено 2037 дин. Коло је помогло једног ђака са 200 дин. а једног са 100 дин., инвалидима нашим је приложено 200 дин. а руским инвалидима 100 дин. „Милосрђу“ дато је 200 дин., Војној музици помоћ од 100 дин., студенту, техничару помоћ у болести 1000 дин., Руском Колу Сестара 200 дин., једној ученици за опоравилиште на мору 300 дин., Питомачком Фонду 100 дин., за „заједничку благајну“ Главном Одбору 2000 динара, сиротној деци Женске Занатске Школе 1732 дин., за кецеље основној школи у Боки Которској 200 дин., основној школи у Шивцу 200 дин., једном инвалиду 100 дин., једној старици покупљено је међ чланицама 350 дин. на име помоћи. Сем ових помоћи учињене су још неке незнатније све у суми 7000 дин. О Материнском дану за израђене темате посвећене мајци, награђена су два темата са по једним вуненим џемпером, израђеним у трикотажи Шум. Кола Срп. Сестара. Коло је уписало за свога великог добротвора поч. ђенерала Михаила Ковачевића.

Сем горе изложеног рада, Шумад. Коло Срп. Сестара има своју Женску Занатску Школу, коју посећују махом деца наших сиромашних, живих и умрлих ратника. У школи се учи вез, кројење свих врста рубља, и хаљина, у одељењу трикотаже још и израда свих врста одеће на машинама. Деца покрај ручног рада добијају наставу из главних наставних предмета, које предају наставнице гимназије и основне школе; школа има течај за неписмену деду уз њега основну школу са скраћеним програмом; те тако, све ово иде да нашу сиротнију женску омладину упуту на пут часна и самостална рада, да би постала корисна себи, својима и друштву; јер знање и рад воде друштво срећи, и благостању.

Секретар:
Василија И. Лазаревић

Председница:
Драга Б. Павловића-Бојацића

Коло Срп. Сестара КУМАНОВО (Јужна Србија)

Коло Срп. Сестара као културно-хумана установа радило је и ове године са много труда и воље; развијало се и показивало интересовања за многе ствари које по природи својој спадају у овакав рад.

Као главни задатак овога Кола био је рад на подизању дома Кола Срп. Сестара.

Пошто материјална средства још не допуштају да се ова идеја приведе у дело, ипак се Коло труди да колико толико допринесе остварењу овог задатка. У ту сврху Коло се је старало да прикупи што већи број чланица и што више прилога. Сем тога Управа овог Кола обратила се је и Обласној Скупштини у Скопљу с молбом, да нам извесном сумом помогне подизање овог дома.

Прошле године 2 априла Коло је приредило „село“, чист приход са села износи 680 дин.

18 фебруара тек. год. Управа овог Кола приредила је национално костимирану забаву, за коју се може рећи да је успела.

Управа овог Кола старала се је да сестрински притекне и помогне свуда где се је могло помоћи.

На Ђурђевдан прошле године продавао се је Ђурђевски цветак и скупило 400 дин. Од ове суме послато је Инвалидском Удружењу 100 динара.

У корист гладних — наше браће у Далмацији, Црној Гори и Херцеговини Коло је приредило „чајанку“ 18 марта т. г. и сав приход у суми 1900 дин. послало је Црвеном Крсту.

Једној сиромашној ученици Жен. Занатске Школе — Настасији Стојиљковић која је оболела од очију Коло је као своју помоћ послало 300 дин.

Један сандук ствари поклон Црвеног Крста Управа овог Кола раздала је сиромашним ученицима жен. занатске, основне школе и гимназије.

И напоследку, у знак захвалности г-ђи Тавчар, великој националној радници, Коло се је придружило осталим словеначким друштвима, и да би колико толико помогло подизање њеног дома — и тражило, да нам пошаљу једну слику г-ђе Тавчар у вредности 50 дин.

Помажући Главном Одбору наше Коло растурило је 104 примерака „Вардар“ за 1925/26 год.

Своју славу Малу Госпођу Коло је прославило у кругу својих чланица уз мноштво грађанства.

Да би рад у Колу био успешнији Коло је у току године имало 17 редовних и једну ванредну седницу.

Са задовољством може се рећи, да су чланице показивале много интересовања и воље за рад који се све више развија.

Управа.

Коло Срп. Сестара МОДРИЧ (Босна)

Као досадашњи тако и ове 1927-28 год. рад овог Одбора састојао се у главном у настојању свим силама да одржимо нашу Жен. Занатску Школу.

Економска криза, која на све стране хара, није ни нас поштедила, поред наше најбоље воље за рад и заузимања, те што се тиче прихода врло смо слабо стали. Једини и најбољи извор прихода од приређивања забава тако је опао, да се скоро не вреди око тога трудити. Да нам наша Градска Општина није изишла на сусрет потпором од 3000 дин., ми не би били у стању ни до данас издржавати школу.

У школи имамо 18 ученица, некоје од њих плаћају маленкост, а остало је све бесплатно.

Општи успјех у школи је добар.

Осим издатака за школу, Одбор је неке мање своте давао као потпору појединцима.

Одборских сједница имали смо 12.

Чланица имамо свега 35.

Претплатили смо се на „Покрет“ и „Жена и Свет“.

Стање касе је следеће:

Вишак од прошле године	Дин.	5.500.—
Приход	„	23.607.—
Расход	„	21.418.—
У Кредитној Банци у готову	Дин.	2.189.—

УПРАВА.

Коло Срп. Сестара МОСТАР (Херцеговина)

Садашњи Одбор преузео је дужност ове установе у септембру 1927. Знајући, колику смо патриотску и хуману задаћу преузели, настојали смо свим средствима да истој одговоримо и да што више помогнемо нашој сиротињи, чији је број и до сада био велик, али га је овогодишња елементарна непогода потенцирала. Да би наше приходе повећали, у првом реду настојали смо да у Коло привучемо што већи број чланова свих врста, па смо у томе и успели, јер све што хумано и патриотски мисли и осећа одазвало се је нашем позиву и помогло нас на разне начине.

Колико смо год могли сакупљати и увећавати наше приходе од чланарине, прихода од чајанака, села и забава, ипак нам је веома помогла помоћ, коју смо добили од Одбора Црвеног Крста, Женског Савеза и Цркв. Шк. Општине.

Одбор је сваке седмице држао своје редовне одборске седнице, а у случају потребе, одржавано их је и више. На свакој седници све су чланице активно суделовале и ту су се решавала питања, која су била актуелна за наш рад и средину у којој живимо. Ни једно питање није остало нерешено, јер је увек нализило на пуно разуме-

вање свих чланица и на готовост, да се до крајњих граница могућности помогне свакоме, који је тражио помоћ или савет.

Највећи и најобилатији рад овог Кола био је на разном помагању не само сиротиње из града Мостара, него и сваког намерника, који је затражио нашу помоћ.

Пред Божић поделили смо божићну помоћ по 50 динара на 42 најсиромашније породице (већином су били старци и старице самохранице) а пред Васкрес на 37 стараца и старица по 30 дин. Свота свакако веома скромна али је дата од срца и према нашим материјалним приликама. Једној старици, самохраници, даје се редовна месечна помоћ од 100 динара. У разним изванредним случајевима дајемо хитне помоћи без разлике одакле је и које је вере. Две ученице овдашњих средњих школа, које немају родитеља, а које су остале без икаквих средстава, али су на завршетку студија, уздржава Коло, плаћајући за њих овашњем Просветином конвикту. Да би отворили забавиште, тражили смо са свих страна стручну учитељицу, али је нисмо могли добити, и зато у овом правцу нисмо постигли успех — не својом кривицом. Међутим на томе и сада радимо, па се надамо да ћемо почетком наредне школ. године моћи отворити Забавиште, јер је за наш град од велике потребе.

На Материце одржали смо дечију забаву, којом смо приликом оденули 23 ученице и ученика овдашњих средњих и стручних школа. Том приликом подељени су поклони у слаткишима и воћу. Забава је прва своје врсте и потпуно је успела нарочито с моралне стране. Том пригодом одржала је о значају материца предавање сестра Софија Тошовић. Приликом Ускршњих празника сакупљено је 43 деце, већином без родитеља и подељено им је Ускршње јаје са слаткишима, чиме смо настојали надокнадити овој бедној деци оно, што им је природа отела.

Најуспелија и од највеће важности је акција око отварања кухиње за сиромашну децу. Ова замисао није нова, њоме су се бавили и пређашњи Одбори, али сада се је она појавила као категорички императив, јер се даље није смело одуговлачити, беда и сиротиња није се могла гледати ни сносити. Помоћу Обласног Одбора Подмлатка Црвеног Крста отворили смо 24 априла кухињу, у којој се данас храни 62 деце без разлике вере и племена. У кухињи добивају деца свакодневно ручак и надамо се да ћемо уз припомоћ свих позваних успети, да ову кухињу одржимо до конца школске године. Све чланице Одбора дежурају сваког дана и надгледају рад, настојећи да ова установа и васпитно делује.

Да би одговорила захтеву око просвећивања народних маса а нарочито наше жене, која још и данас живи на веома ниском нивоу културе, успели смо, да о свом трошку пошаљемо у домаћичку школу у Подгорац 13 ученица, које ће се тамо оспособити за напредне и вредне домаћице.

Приликом открића споменика нашем неумрлом песнику покојном Алекси Шантићу, Одбор је корпоративно суделовао и положио венац, а чланица сестра С. Тошовић одржала је патриостки и веома успели

пригодан говор, истичући нарочито важност и улогу жене у данашњем друштву.

4 децембра 1927. приредили смо чајанку, којом је приликом г. Др Феодор Лукач одржао једно веома важно и успело предавање из медицине, из области болести рака. На покладном селу исто тако одржао је г. Јован Радуловић предавање о жени и поезији и о женином утицају и раду на поезији.

Као што сваке године, тако смо и ове 1 октобра прославили своју крсну славу Покров Богородичин, која је прикупила елиту нашег чиновништва, војске и грађана, што је било доказ, да имамо залеђе, које нас помаже и одобрава наш рад. Тако исто успела је и морално и материјално наша годишња забава, која је одржана уочи Нове Године. Наше друштво помагало је својим саветом и сарадњом и остала овдашња друштва, која су нас позивала и тражила од нас помоћи.

Данас друштво броји 214 чланова:

добротвора	7
утемељача	63
редовних	144
Свега	214

Стање благајне:

Примања	46.401.35	дин.
Издавања	32.754.59	„
Салдо	13.646.76	„
	<u>46.401.35</u>	дин.

Секретар:
Ћсенија Семиз

Благајник:
Катарина Лазаревић

Секретар:
Др. Корнелија Ракићева

Коло Срп. Сестара НЕВЕСИЊЕ (Херцеговина)

У овој години наше друштво потпомагало је сваки хумани и патриотски рад, а највећу је бригу водило издржавајући Женску Занатску Школу.

Приредили смо једну изложбу рада Жен. Зан. Школе и судјеловали у пољопривредној изложби.

У току године приредили 3 чајанке и 2 забаве, и добили од Главног Одбора Кола Српских Сестара из Београда 300 дин. које смо одмах подијелили сиромашном становништву.

Добили годишњи редовни поклон из Гацка 500 дин. те се и овом приликом захваљујемо. Позајмили Сестрама у Пећи 500 дин. за подизање њиховог дома и исто позајмили 600 дин. госпођ. С. Говедирици за одлазак на учитељско мјесто.

Послали Колу Срп. Сестара у Дервенту 200 дин. за подизање дома. Просвјети као прилог послали 50 дин. Борики Петковић као помоћ на даље учење у Београду 500 дин. Овдашњем Соколу поклонили 1000 дин. као помоћ за глазбу.

Наше друштво је помогло многе болесне и сироте те и овом приликом издало 1.400 дин.

Помоћи оштећеним од поплаве 1200 дин.

На материце обукли 4 сиромашне ученице а остале почастили.

Дар свадбени учинили нашој учитељици један сервиз. Друштво је на гроб покојне Босе Милетић наше добротворке запалило свијећу.

Присутствовали смо дочеку инспектора Министарства Просвјете и старешине Југословенског Сокола госп. Гангла и увече на сијелу му поклонили један ручни рад.

Приликом давања парастоса покојном ђенералу Михајлу Ковачевићу присутвовали као и митингу.

И овом приликом се захваљујемо Главном Одбору Кола Срп. Сестара што нам је примило Борику Петковић у свој Дом да доврши започете науке.

Своју крсну славу Коло је прославило и ове као и сваке године са учешћем грађанства.

Наше Коло у овај години броји 10 добротвора, 25 утемељача и 18 редовних чланова.

Стање благајне на 7-IV. 1928. год. је 5446.50 дин.

Секретар

К. Аирировић

Пресједница

Љубица Ланитић

Коло Срп. Сестара НЕГОТИН (Крајина)

Као и сваке године тако и у овој години рад Кола кретао се у главном у хуманом и просветном правцу. Поред тога, главна брига Кола била је да прикупи што више материјалних средстава за подизање свога Дома, у коме би сместио своје дечје забавиште.

Забавиште постоји већ пет година и до сада је дало повољне резултате. У њему је сакупљено просечно осамдесеторо деце од којих су више од половине деца сиромашних родитеља. Грађанство Забавишту поклања велику пажњу, што доказује да је ова установа била неопходно потребна.

Одмах по отварању Забавишта осетила се потреба за хигијенским учионицама и училима, па је Коло ставило себи у задатак да ово свакојачко и оствари. И за неколико година успело је да прикупи извесну суму новаца а од Општине Неготинске добило је празан плац у центру вароши, на коме ће подићи свој Дом. Одбор се нада, да ће до прве јесени доћи до свога циља, до смештаја забавишта у своју зграду.

Сем овога, одбор је, схватајући свој задатак, излазио у сусрет свима национално-хуманим установама помажући их у њиховом раду. И где се указала потреба за материјалну помоћ, Коло је у границама могућности увек врло радо излазило на сусрет: прилогом од (300) три стотине дин. помогнуто је Удружење Тимочана и Крајинаца за подизање споменика Капетану Кочи Петровићу; уписало се за члана Удружења погинулих и умрлих официра; узело је две акције друштва за Авијатику и ваздухопловни саобраћај. помогло је са (150) сто пе-

десет дин. Јана Кваснава, учитеља Пољака. Тако исто излазило је у сусрет свима хуманим установама продавајући њихове срећке и њихове купоне »циглице«.

На Материце чланице су сакупиле међу собом, добровољне прилоге и купиле велику количину разних поклона за децу »Дома ратне сирочади«.

Коло је узело живог учешћа на митингу поводом смрти нашег врлог и неумрлог ђенерала Ковачевића, а његовој несретној удовици изразило своје дубоко саучешће путем телеграма.

При оснивању Одбора Народне Одбране, Коло је узело видног учешћа. Нарочито је допринело, да се успешно изведе освећење гробова палих бораца, а такође је учествовало и на забави Народне Одбране. У управу Народне Одбране ушле су и две представнице Кола.

Коло не заборавља ни своје умрле чланове утемељаче и добротворе, већ им сваке године приређује парастос.

Своју славу Велику Госпођу Коло је прославило на свечан начин.

И у овој години Коло је приредило своју забаву на дан Уједињења, што сваке године чини. Забава је успела, како у хуманом тако и у материјалном погледу.

У току зиме приређена су три матинеа; на последњем била су костимирана деца од 4—10 година. Матине је изведено на опште задовољство.

Коло прима ове листове: Јадранску Стражу, Дечје Новине и Косово.

Редовних члапица има 120, утемељача 7, добротвора 23.

Благајна:

У готовом новцу	73.809 дин.
У обвезн. ратне штете	11.000 „
У акцијама Друштва за ваздушни саобраћај	500 „
Свега	<u>85.309 дин.</u>

Осамдесет пет хиљада три стотине девет динара.

За Секретара,
Наталија Ст Матејевић
настав. Учитељ. Школе

Председница
Христијана Јоновића

Коло Срп. Сестара НИШ (Србија)

У овој години, 1927-28, Коло Срп. Сестара у Нишу навршава 25 година свога рада на националном и културном пољу. Почело је свој рад без икаквих средстава, али слеђујући великим идеалима, које је узело на себе Коло Срп. Сестара, љубављу и вредноћом својих сестара, постигло је знатан успех.

Данас наше Коло има око 300 чланица, свој Дом, а поред тога још једну кућу са два већа стана и готовине са обвезницама ратне штете, преко 100.000 дин. Јер, ценећи значај и рад Кола, а у исто време и пажњу, коју су наше сестре указивале мајци наше велике

добротворке пок. Христине Пејовићке, покојној Достани за време њене болести и смрти, г-ђа Роса, удова пок. Стевана Јовановића, бившег артилер. капетана, следујући примеру пок. Пејовићке, тестаментом нам је завештала своју кућу у Нишу и све покућанство. После њене смрти 18-IV-1938. год. ми смо наследиле њену целокупну имовину.

Благодарећи повећаним материјалним средствима, Коло ће бити у могућности да обилнију помоћ своју пружи онима, којима је потребна, и тиме потпуно одговори своме задатку.

И у овој години, као и до сада, помагале смо о Божићним и Ускршњим празницима сирочад, која је била у невољи, са по 200 до 300 динара. Такође смо помагале и поједина удружења као: удружење руских ратних инвалида, управу официрског дома, удружење ђака нишке мушке гимназије за подизање њиховог дома, »Његош«, Соколско друштво и друге.

Црвеном Крсту послале смо једну балу рубља са 2 ћебета. као помоћ невољнима у Црној Гори.

Једној матуранткињи Учит. Школе у Суботици одредиле смо тромесечну помоћ по 300 динара до довршења школовања, јер је остала без оца, а мајка оптерећена децом није у могућности да је издржава.

Свечано смо прославиле Материце и Бадње Вече са ратном сирочади у Енглеско-српском дому, спремивши им доста посланица, које су у вези са тим празницима и на тај начин створиле смо деци задовољство и радости, да бар тренутно забораве да су сирочад без родитеља.

За Божић и Ускрс набавиле смо им и однеле печенице и колача. 23-II-1928. год. приредиле смо свечану забаву у националним костимима са позоришним комадићем: »Генералу Ковачевићу, Прелићу и Хаџи-Поповићу — деца Срба, Хрвата и Словенаца«, који је написала г-ђа Мил. Петковићка, учитељ. из Ниша.

Забава је веома успела. Чаробна је слика била: српске сестре у костимима из свих крајева наше лепе отаџбине, загрљене, представљале су венац најлепшег пољског цвећа.

Половина чистог прихода са забаве била је намењена гладнима у нишкој области и 1500 дин. предале смо Обласном Одбору.

1 априла ове год. походила су браћа Чеси — ђаци Трговачке Школе Ниш и били први гости у нашем Дому. Дочекале смо их са пуно љубави и пажње. Тројица су били на преноћишту у нашем Дому, а остали су били гости ђака овдашње трговачке школе.

Такође смо свесрдно дочекале и Академско Певачко Друштво Обилић и постарале им се за преноћиште у Феријалном Савезу. Походиле су нас и ученице Женске Занатске Школе Кола Срп. Сестара из Скопља. Дочекале смо их на станици и сместиле на преноћиште у Феријални Савез. Сутра дан смо им показале знаменитости Ниша.

Увек смо се трудиле да сви наши гости што пријатније утиске одавде понесу.

У овој смо години одржале 21 редовну седницу, 3 ванредне и 2 свечано тужне приликом 40 дневног парастоса наших великих добротворки Христине Пејовићке и њене мајке Достане.

23. априла 1928. год. одржале смо у нашем Дому свој главни скуп, са бирањем управе, а у исто време скромно смо прославили 25.годишњицу свога рада.

Као госте имале смо: г-ђу Љубицу Спалајковићку, учитељицу у пензији, прву п.председницу Кола из времена оснивања 1903. год. и још десетину пријатеља Кола из Ниша.

Скуп је био врло добро посећен. У 10 час. отворен је скуп поздравним говором председнице г-ђе Илиџановићке. Изабрани су секретари и оверачи записника. Затим је г-ђа Нешовићка скупу представила госте и захвалила им на пажњи према Колу. Г-ђа Спалајковићка је честитала прославу и у кратким потезима изнела прилике кад је образовано Коло, њихов рад и жеље за будућност. Г. Љубодраг Јовановић велича рад Кола и позива га, да сада узме у своје руке васпитање девојчица, јер од њиховог васпитања зависе будући нараштаји.

На скупу је решено да се Четничком Удружењу изда 2000 дин. као помоћ за набавку униформе четничке, јер иначе нема од куда да је набави.

После подне примљени су извештаји управног и надзорног одбора, па је г-ђа Михајловићка својим говором развила дискусију о будућем раду Кола; учествовало је више говорница-ка и у начелу је решено: да Коло отпочне радити у своме Дому на васпитању девојчица.

Затим је било на реду бирање нове управе, али на предлог г-ђе Спалајковићке, акламацијом је задржана стара управа, само је попуњена са 12 нових чланица.

По завршетку рада, све су се чланице скупиле око 20 час. у једном хотелу и уз пријатељски разговор провеле 1—2 часа.

Сутра дан је у 11 часова приређен парастос Њ. В. Краљу Петру, свима умрлим члановима, као и националним борцима, који падоше на олтар отаџбине.

Тиме је скупштина свршила свој рад.

Стање благајне:

Салдо од 1927. год.	119.375·13	дин.
приход	32.244—	»
расход	16.683·50	»
Чиист приход	15.560·50	дин.
Целокупна имовина	135.935·63	»

Секретар:

Ружа Р. Нешовићка

Председница:

Ћат. Д. Илиџановић

Коло Срп. Сестара ПАРАЋИН

И ми смо радиле онолико колико смо могле и колико су нам средства допуштала те смо у неколико одговориле својој дужности.

На прво место хтеле смо да отргнемо из заборава имена оних хероја који у години 1918 при ослобођењу Параћина дадоше животе своје. Њих 14 сахрањени су у порти цркве Параћинске и 9 година

лежали су без икаквог видног белега сем већ иструнулих дрвених крстова.

Бојале смо се да им се временом ни гробови неће распознавати и решиле смо да им сазидамо заједничку гробницу и подигнемо споменик. И потпомогнуте разним установама из нашега места као и добротом Г. Владе Теокаровића индустријалца и Г. Миливоја Марјановића трг. овдашњег сазидале смо гробницу и ставиле на њу споменик — пирамиду од црнога лабрадора.

Петог Новембра прошле године спуштени су у гробницу 13 ковчега са костима палих јунака (једнога је породица пренела у своје место) и освећен је споменик на веома свечан начин.

За гробницу и споменик плаћено је 20.950 дин.

Коло је за материце оденуло седморо сиромашне деце, нашта је утрошено 700 дин.

Главном Одбору Друштва Црвенога Крста Коло је послало 1100 дин. на име помоћи за гладне., Колу Срп. Сестара у Пећи за зидање дома 1000 дин., Илији Петровићу четнику при пролазу кроз Параћин дато је на име помоћи 100 дин., делегатима Четничког Удружења »Петар Мркоњић« из Београда 200 дин.

Катарини Петровићевој уч. VIII. раз. гимназије која је сироче без родитељи Коло даје месечно по 200 дин. на име помоћи која ће трајати до краја школске године.

Одазвале смо се Удружењу Инвалидском из Београда и продавале смо им срећке, као и срећке Удружења погинулих и умрлих официра, Јадранске страже, и опеке студенткиња за зидање њиховога дома.

На Крстов дан Коло је давало парастос својим умрлим члановима добротворима и утемељачима.

Коло је у прошлој години добило добротвора 5 и утемељача 6.

Примања у прошлој години било је 12.505 дин.

Издавања 8.584 „

у каси остало 3.921 дин.

Коло има готовине у Банци на књижицу дато 11.637 дин. (једанаест хиљада шест стотина тридесет седам.)

Колу Срп. Сестара у Пећи 1000 дин. Државног зајма 7% 300 дин. Свега готовина 12.937 дин.

Секретар

Ната Миленковићка

Председница

Милка Мирковић

Коло Срп. Сестара ПЕТРОВАЦ (Србија)

У току 1927/28 године одржано је 12 редовних и 8 ванредних седница.

На тим седницама као најглавније питање било је: подизање Дома Кола Срп. Сестара у Петровцу, али сам Одбор није у могућности да га подигне, јер не располаже толиким капиталом, који је за то потребан.

На једној седници прачитано је писмо, које нам је упутио председник Одбора за подизање Народног Дома (Споменик изгинулим рат-

ницима од 1912—1918 године, а којим нас позива и моли да и наш Одбор унесе свој капитал (као и све остале установе) и да тиме омогућимо подизање истог Дома с тим, да у том Дому свака установа добије онолико простора, колики је капитал уложила. Решено је да се наш Одбор одазове том позиву.

Одбор је продао 40 ком. календара „Вардар“, а 10 непродатих није вратио, но је откупио и поклонио 5 комада Раденичкој Школи а 5 комада Основној Школи, да се разда ученицима-цама о испиту.

У току ове године о Св. Сави Одбор је оденуо 4 сиромашне ученице и 2 сиромашна ученика основне школе децу надничаре, рудара, и без родитеља. За све њих је Одбор купио хаљинице. А ратном сирочету, које је и без мајке Одбор је купио пар ципела.

Помогле смо и овд. Одбору Црвеног Крста и купиле прилоге за Црвени Крст.

У току исте године одржано је и једно предавање о Мајкама. Одржао г. Ђорђе Јеремић, учитељ у Забрђу, кога је Одбор умолио. Предавање је било веома посећено.

Друштвено крсно име прослављено је и ове као и сваке године. По подне је у овд. основ. школи приређено Матине за грађанство.

Одбор је одржао и једну велику забаву са игранком у корист друштвене касе са позоришним комадом „Сан једног Српчета“. Приход наш је био велики, јер смо салу и осветљење добиле од сопственика хотела бесплатно.

12 маја одржана је ванредна седница заједно са Жен. Подружином, на којој је решено да се заједнички прослави Матерински Дан и то што свечаније, присуствовањем на служби у цркви, после службе поворком са музиком кроз варош, купљењем прилога, а по подне матинеом.

Пошто је писмо веома касно стигло жалимо што нисмо могли послати ни једног делегата на главну скупштину у Београду.

Коло има готовине у Млавској Штедионици 20.727 дин.

Управа

Коло Срп. Сестара ПЕЋ (Црна Гора)

Од постанка нашег Кола навршило се девет година испуњених активним патриотским, хуманим, културним и просветним радом. С поносом констатујемо да су наше жене овога места с великом љубављу прихватиле ову установу, те отуда је Коло могло завидно развити своју делатност у свим правцима за свој напредак. Благодарећи активности чланица и искреној помоћи свих родољуба, који правилно схватају значај Кола Срп. Сестара; па материјалној помоћи и позајмицама већег дела наших Кола, а нарочито обилној свестраној помоћи нашег Гл. Одбора, ми смо претпрошле године купиле лепу и подесну зграду за наш Дом у коме је смештено Коло и наша установа Жен. Зан. Школа, чијем је отварању и издржавању Коло поклањало и поклања највећу бригу и старање, а у којој се сваке године у пет разреда школује до 80 ученица. Дом је коштао 100.000 дин.

Одржане су две скупштине и 22 седнице Управног Одбора, испуњене плодним радом за добро и напредак Кола, а највише питањем уређења по обавезама примљеним куповином Дома, које је благодарећи неуморности свих чланица на врло добром путу и може се надати да ће питање ускоро бити ликвидирано.

Ради прибирања материјалних средстава за извођење својих смерова Коло је поред прикупљања чланарине још дало и две забаве, играло томбулу, распродавало радове Жен. Зан. Школе и прикупљало добровољне прилоге.

С обзиром на своју претежно хуманитарну улогу, Коло је, поред све материјалне неприлике у коју је доведено куповином Дома, чинило материјалних издатака у давању помоћи сиромашним породицама.

Коло сваке године слави своју славу Малу Госпођу и даје парастос помрлим члановима — утемељачима и добротворима, на Иван-дан.

И ако је Коло било и сувише заузето својим пословима ипак је где је год било могућно, радом помагало сва друштва и сваки покрет с хуманим смеровима у месту и ван, и то у месту лично сарађујући у њиховим пословима, а ван места услугама н. пр. продавањем календара и осталих књига; »циглица«, »летака« и т. д.

Са задовољством напомињемо да чланице нашега с дана у дан показују све више воље и смисла за рад Кола при чему се нарочито осећа најлепша и најинтимнија хармонија, па се с правом надамо да наше Коло очекује лепа будућност.

У овој години наше Коло има 250 чланица редовних и 4 добротвора.

Секретар
Анђа Лалевићка

Председница
Анђелија Станковић
учитељица

Коло Срп. Сестара ПРИЈЕДОР (Босна)

Као и у прошлим годинама готово цео наш рад био је сконцентрисан на одржање стручне школе чији је опстанак нарочито ове године био угрожен. Исплаћивање учитељице и подмиривање свакидашњих потреба школе вршено је из средстава, која смо на све могуће начине прикупљали. Поред велике помоћи коју нам је указало Министарство Пољопривреде и Вода одобревши нам играње томболе, најзнатнији су нам прилози: Српске Штедионице, Градске и Српске Црквене Општине. У ту сврху смо приредили и врло успјелу забаву, која је уједно била и видна манифестација нашега труда.

На свечан и достојан начин прославили смо крсну славу, сјетивши се том приликом с пијететом наших мртвих, а и живих чланова.

Ни ове године нијесмо изневерили обичај Материце, одуживши се малишанима поклонима и програмом, за њих удешеним.

Својој хуманој дужности је ово друштво удовољило у колико год му допуштају скромна средства, којима располаже. Редовним мјесечним потпорама потпомагане су двије самохране старице, а додељена је једнократна припомоћ једној болесној удовици.

Благајница у 1927-28 год.
 Примање . . 16.178·75 дин.
 Издавање . . 13.783·50 »

Пренос готовине за 1928-29 . . . 2.395·25 дин.

УПРАВА.

Коло Срп. Сестара ПРИЗРЕН

Са задовољством можемо констатовати да је рад нашега Друштва ове године био успешан што се види у великом интересовању међу чланицама јер је Друштво добило више чланица и добротвора.

Уписали смо се за члана породица погинулих и умрлих у рату официра. — Одржали смо парастос умрлим добротворима и утемељачима 31 марта. — Потпомогнута екскурзија гимназиских ђака у Призрену са 600 динара. — Продавали смо лозове Удружења породица погинулих у рату официра а провизион обећан нисмо задржавале ни једном друштву. — Продали смо 43 ком. календара »Вардар« за 1927 и 1928 год. — Продавали смо књиге »На прагу живота« Подмлатка Црвеног Крста. — Продавали смо срећке из Соко-Бање и Пожаревца II велике инвалидске лутрије и Јадранске Страже. — Потпомогнута 2 сирочета приликом удаје по 100 дин. — Честитали Дервенти отварање Дома. — Потпомогнуто музичко друштво »Српски Гуслар«, из села Срећке са 100 дин. да купе инструменте. — Потпомогнута је једна Призренка приликом болести њеног сина са 100 дин. —

На свечан начин прославили смо славу Малу Госпојину, без икаквог трошка друштвеног, чланице су припремиле славу, новац међу собом прикупиле, приредиле друштвени ручак и позвали као гошће г-ђе председнице осталих удружења. —

Припремили дочек певачког Друштва »Балкан«. — Купили прилог за подизање Дома у Мостару. — Купили прилог за подизање Дома Студенткиња у Београду. — Скrojили хаљиницу за нашу послужитељицу Васку сиротну ученицу III раз. гимназије и замолили Занатску Школу да бесплатно сашије, и поклонили јој на дан материце. — Потпомогли по могућству 13 старица призренских о Божићу, са 30—50 дин. Детаље ће благајница поднети.

4 фебруара приредили забаву која је прошла у најбољем реду, чист приход био је 2000.— дин. — 3 марта 1927 год. давали смо костим бал са игранком.

У току године дана одржано је 23 редовних седница. Чланица 54 (21 управне, 33 редовне) 1 чланицу потпомагача, 20 добротвора и 11 утемељача.

Стање Благајне :

Примање	28447.50 динара
Издавање	3424.10 »
Остатак	<u>25023.40 динара</u>

Секретар
 Севастија М. Јовановића

Председница
 Марија Калмикова

Коло Срп. Сестара ПРЊАВОР (Босна)

Рад Кола Срп. Сестара кретао се је у хуманоме правцу.

Одржали смо шестонедељни течај на коме су саме одборнице предавале крој и шав. Успех морални и материјални био је врло добар.

Сакупиле смо добровољне прилоге за Коло Срп. Сестара у Бањалуци. Продавале смо календар »Вардар«. — Издавале смо месечне и једнократне помоћи свима који су нам се за помоћ обратили не одбијајући никога од овдашњих сиромаша. — За градњу Дома Кола Срп. Сестара у Сарајеву послале смо добровољни прилог 1.000 дин.

Дванаесторо сиромашне деце добило је зимске капуте, које су саме одборнице шиле. — Материце су на свечан начин одржане, 150 деце даровано је воћем. — На врло свечан начин прославили смо и нашу крсну славу Малу Госпојину. — Одржале смо врло успелу забаву. — Израдиле смо и намештење за нашу штићеницу Наду Симић. Приредиле смо и хигијенско предавање добротом лекара Др. Драге Јандрића.

Одржано је 11 редовних седница а решено 123 дописа. Имадемо 21 члана добротвора, 34 утемељача и 74 редовних чланова.

Ово би био у најкраћим потезима наш рад за ових 11 месеци (од 29 маја 1927 до 29 априла 1928).

Стање благајнице:

Примљено	11.832·85	дин.
Издато	6.293·50	»
Салдо	13.459·35	дин.

УПРАВА.

Коло Срп. Сестара РОГАТИЦА (Босна)

Наш рад у год. 1927 састојао се у отпремању текућих послова.

Коло је помагало сваки хуманитарни покрет у нашем мјесту, и прилоге веће и мање давало гдје је то требало.

Коло као сваке године и ове помагало је сиротињу пред Ускрс и Бајрам и подијелило своту од 1230 дин.

За подизање Дома у Дервенти послало је прилог од 200 дин.

Главном Одбору Просвјете приликом прославе 25 годишњице послало је прилог од 200 дин.

За подизање јеврејског храма у нашем мјесту Коло је приложило своту од 200 дин.

У истој години подијелило је помоћ сиротињи пред Божић 600 дин.

У овој години одржали смо забаву на којој је пало 2540 дин. од улазница и добровољних прилога. У истој години одржали смо два сијела, на којима је било 2341·50 дин. и концерат 532 динара користи донио.

По обичају и ове године приредили смо Бурђевдански уранак, продавали цвјетак и користили 205 дин.

Од чланарине за ову годину примили смо 3920 дин. а за уписнину 190 дин.

Коло је славило своју крсну славу Малу Госпојину са сијечењем колача скромно и лијепо.

Коло броји чланица и то редовних 60.

Одржано је осам одборских сједница.

Приход је у овој години	11.618·98	дин.
расход	5.856·83	»
чист приход	5.762·15	дин.
Почетком ове године имали смо	6.334.—	»
Укупна свота	12.096·15	дин.

У намјери смо да у нашем мјесту отворимо Женску стручну школу.

Тајница:

Ана Тошовић.

Предсједница:

Спасенија Јанковић.

Коло Срп. Сестара РУМА (Срем)

Рад Кола Српских Сестара у овој години кретао се према друштвеним правилима и био је посвећен већим делом хуманости и просвети.

Но нисмо занемарили ни рад на националном пољу те смо према могућности потпомагали народне обичаје и учествовали у свим националним и патриотским манифестацијама.

Коло је посветило велику пажњу просвети, те је набавило већи број књига за друштвену књижницу и набавило разне листове и часописе да би дало прилике члановима да се поуче и забаве.

Коло је помагало месну сиротињу, дајући им потпору, а сиромашним ученицима куповало је потребан школски материјал. — Сестрама у Босанској Дубици Коло је послало 100 динара за њихов Дом а сестрама из Пожаревца продавало срећке. — Распродавало је срећке Удружења породица погинулих официра, блокове Удружења студената Београдског Универзитета, и растурало календар Вардар.

Прославили смо нашу друштвену славу Малу Госпојину уз присуство румског свештенства, Певачког Друштва, као и свих месних културних установа, а славска кума била је наша вредна потпредседница г-ђа Зора Надбантић.

Да би се развило дружељубље, Коло је приредило више излета и две чајанке и присуствовало разним корисним предавањима.

Коло је одржало забаву други дан Божића, која је морално и материјално успела.

Изаслало је своје делегате како на скуп Главног Одбора тако и на скуп Народне Женске Странке у Палић (код Суботице).

Коло је одржало 19 редовних састанака и 4 ванредна.

Стање благајне:

Примање	7.555.—	динара
Издавање	2.951.—	»
Свега	5.104.—	динара

Тајница

Јелка Николајевић

Председница

Ангелина Путник

Коло Срп. Сестара САРАЈЕВО (Босна)

Рад Кола Срп. Сестара у Сарајеву кретао се у 1927-28 години у хуманом, културном и просвјетном правцу. Радило се да се помогне и олакша стање наше сиротиње, која из дана у дан пада у све теже прилике, рада свеопће привредне кризе. Наше је друштво настојало да по могућности исте што више помогне, како морално тако исто и материјално, те да се тиме бар донекле олакша ово бедно стање. Будући да су средства којима друштво располаже, за ове прилике врло мала, према потребама, које захтјева данашње доба, нама је, да нађемо начина, како би се ово стање поправило; а наћи ћемо га само у свесрдном, сложном и заједничком раду.

Као што је Главном Одбору познато, рад Кола је врло опсежан, радило се је с вољом и љубави.

Прва и Главна брига Одбора била је око издржавања дјевојачког Дома, у коме су смјештена већином дјеца сиромашних родитеља а један број и без родитеља. До сада је примано у Дом око 80 питомица, али како су просторије претијесне, указала се је потреба да се број питомица смањи; и ако је број молби био већи него прошлих година. Тако ове године почетком септембра примљене су у Дом 62 питомице, како би имале много бољу негу и васпитање. Од ових питомица 9 их је бесплатних, а остале плаћају према имовним приликама. Да би се бар донекле одужили сјенима погинулих добровољаца на Солунској fronti, који положише своје животе за народно ослобођење, Коло је примило за своју бесплатну питомицу Ковиљку Давидовић, кћер погинулог добровољца Давидовића. Исто тако на сјећање невино пострелианих на Илици 1914, Коло је примило за своју бесплатну питомицу Лепосаву Пандуровић, унуку стрелианого Пандуровића са Требевића.

Све питомице у Дому имају стан, храну и сталан надзор, који је од велике потребе а нарочито за женску децу, којој прилике не допуштају да су у родитељском дому, те им се надокнађава лијепим поступком. Надзор над питомицама води васпитачица, те у Дому влада узоран ред, послушност и чисоћа. Питомице похађају овдашње средње школе. Успех у науци је добар и владање примерно. Здравствено је стање повољно, премда је неколико пута Дом био затворен због епидемије шарлаха. Свега су била два оболења, али срећом лакша те су прошла без горих последица.

Сви већи празници проводе се у Дому свечано, како би дјеца осјетила као да су у родитељској кући. Нарочито се свечано прослављају Материце, када се обдарују богатим откупом и то неке и одијелом. Тако на Материце ове године приређена је чајанка на којој су присуствовали питомци и питомице Просвјетног Дома, Руског Кадетског Корпуса, питомци Богословије, те питомци Шегртског Дома и одређени број ђака из основних школа. Сви су награђени уобичајеним откупом, а осим тога 40 ученика-ца основних школа добили су ципеле, чарапе и платно за кошуљицу, а девојчице: још и порхет за хаљине. 16 питомаца Просвјетног Дома и 16 питомаца Шегртског Дома награђено је кошуљама. 4 питомице нашега Дома сасвим су одјевене на Материце, а 3 су добиле порхет за хаљине. Послије под-

јеле дарова, којој су присуствовале све одборнице и неке чланице, настало је весеље уз свирање и играње народних игара.

Што се могло све овако уредити заслужују велику хвалу наше чланице, које су преко цијеле године сваке сриједе долазиле у Дом на мобе ручнога рада. Свега је одржано 25 моба а посјетило је 249 госпођа. На мобама радили су се разни ручни радови који су се уновчавали приређивањем томбола, које су изиграване на истим мобама те је приход од до сада распроданих радова 4.923·75 дин. Многе чланице које нису могле присуствовати овим мобама, послале су дарове у новцу или одијелу.

Пред Материце 23-XII-1927 приређено је сијело.

Неке сиромашне ученице овдашњих школа, молиле су ово Друштво за стипендију, тако је подијељено у току ове године 6 сталних стипендија. Исто тако подијељено је више једнократних потпора неким ђацима.

Осим једнократних потпора, Друштво је подавало и сталне мјесечне потпоре градској сиротињи. Тако је издато сталних потпора 20.190 дин. Наше двије чланице из Одбора, преко цијеле године обилазиле су ову сиротињу, а изнемоглима свакога мјесеца носиле саме потпору. Пред Божић и Ускрс издате су дупле потпоре, а и осталој сиротињи пред ове празнике давата је ванредна потпора.

Приликом прославе 25-годишњице хуманог и културног друштва »Просвете«, Коло је учествовало на свечаности и том приликом се уписало за добротвора »Просвјете«, са улогом од 1000 динара. Овом пригодом заступале смо и наше сестре из Београда и Бихаћа, те приложиле 1000 дин. као дар сестара из Београда.

У току ове године умрла је наша почасна чланица покојна г-ђа Росанда Бесаровић те је уз учешће цијелога одбора и великог броја чланица испраћена до гроба. У име Кола опростила се је с покојником дирљивим говором г-ђа В. Крсмановић и истакла заслуге покојничине за наше Коло. Коло је присуствовало парастосу покојном ђенералу Михаилу Ковачевићу који савјесно вршећи своју дужност паде од непријатељске руке. Послије парастоса присуствовале смо матинеји у Официрском Дому.

На молбу Друштва Црвеног Крста из Сарајева, Коло му је преко ферија уступило 25 кревета за њихову колонију на Илици.

Друштво је распродавало лозове разних друштава, а нарочито је настојало да распрода лозове Удружење породица погинулих и умрлих официра од 1912 до 1918, те се је уписало и за члана тога друштва.

Коло црпи своје приходе од чланарине и добровољних прилога својих пријатеља. Тако пред Божић наше су одборнице купиле по граду добровољне прилоге, те и ако је опћа материјална криза, ипак је одзив био лијеп, из чега се види да наше цијењено грађанство схваћа и цијени рад Кола. Осим овога многи су се пријатељи сјећали Кола са прилогом пригодом славе или какове свечаности.

На Ђурђевдан продаван је Ђурђевски цвијетак. Цвијеће су продавале госпође-це са питомицама из Дома, те је сакупљено 11.649·55 динара. Новац је уложен у фонд за зидање Дома.

Коло се је бринуло и за намјештање сиромашних дјевојчица,

које смјештене у добре куће прије подне помажу домаћицама у кућном послу, а послије подне похађају кројачки течај Привредне Задруге Дјевојака.

Друштво ради већ другу годину на сакупљању прилога и растурању блокова у корист градње Дома, те је до сада сакупљено 95.414·24 динара. Дом би се подигао на земљишту које нам је оставила велика добротворка српскога народа покојна мис Аделина Павлија Ирби. Слава јој.

Сестрински рад Задруге К. С. С. и женског пододбора Гајрета, у којој је уложено 24.000 дин. од стране Кола, те према њиховом извјештају на главној годишњој скупштини држаној 5-II-1928 год., показан је лијеп успјех. У овој задрузи се нарочито истичу лијепи народни везови, који се уз солидну цијену могу и откупити.

Старом националном раднику Ристи Максимовићу даје Коло мјесечну награду од 200 динара. Из пажње спрам браће Руса, пред Божић и Ускрс послало је Коло Кадетском Корпусу дарове.

О радосном догађају у узвишеном Краљевском Дому, приновом младог Краљевића, Коло је одпослало своју срдачну честитку, те поздравило Високе Родитеље и малог Краљевића.

Своју крсну славу, цара Константина и царицу Јелену, а уједно четрдесет-годишњицу свога постанка и рада, прославило је Коло на врло свечан начин.

Апелујемо и молимо наше сестре, да и у будуће пораде, како би наше друштво и надаље с успјехом радило.

Да би приходи били што бољи, заузимањем наших сестара број чланова је у овој години порастао: 19 дгбротвора, са 7 утемељача, редовних чланова 440, те према томе друштво у свему броји чланова 849.

Тајнице:
Александра Прица,
Танкосава Чангал.

Предсједница:
Мара Павловић

Коло Срп. Сестара СКОПЉЕ

Коло Српских Сестара потпуно је схватило правац свога рада и труди се да подједнако ради како на хуманом тако и на културно-просветном и националном пољу. Свуда где је требало помоћи Кола било моралне или материјалне, оно ју је пружало с пуно љубави и пожртвовања желећи да своме народу као и сваком невољнику помогне.

Завршни радови на нашем Дому, који су неопходни били као и постављање ограде око њега односило је приличне суме, те смо често биле у материјалној оскудици. Али Коло је ипак успевало да ниједну молбу не одбије па макар и најмањом помоћи утире сузе невољника, који су му се обраћали. Као хитну помоћ невољница Коло је издало суму од дин. 5.244.—, као сталну помоћ ђацима Учитељске Школе у Скопљу као доплату интерната дин. 3.144.— Коло је саосјећало беду и јад оне браће из крајева где је завладала глад и у ту сврху преко Народног Женског Савеза послало дин. 7.400.— покупљених од добрих људи.

Од прилога чланица и неколико грађана Коло је о Светом Сави оденуло тридесет сиромашних ученица наше Занатске школе. Старало се око смештања напуштене деце из Јужне Србије, чланице Кола сестиле су се деце из скопског сиротног дома како о материцама тако и о светлим ускрсним празницима обдарило их богатим поклонима.

Искрену тугу чланице Кола сестара осетиле су и губитком двојице националног радника: пок. Велимира Прелића мучки убијеног и пок. Владимира Милановића—Воскара, који је изнурен четовањем подлегао тешкој болести. Његовој породици Коло је подарило дин. 1000. Пок. Прелића Главни Одбор К. С. С. уписао је за члана добротвора нашега одбора.

Већи део свога рада Коло је управило на своју Занатску школу. Пет одељења са 111 ученица и 5 наставница за стручни рад представљају леп успех у овом погледу. Деца су поред стручног образовања била упућена и у васпитном погледу.

Поред стручног рада било је заступљено и неколико научних предмета који су у вези са стручним радом а такођер доприносе и васпитном развиту деце лепа израда одела, рубља и трикотаже а нарочито репродукција народних мотива привукла је пажњу грађанству а школској каси осигурала леп приход. Поред ове зараде школа је добијала помоћ од Министарства Трговине, општине Скопске као и од матинеа приређених у корист школске касе.

Коло је користило сваку прилику и ширило народни вез (овога краја) који је по својој форми и сложености боја ненадмашив. Истога разлога Коло се прима око извођења текстилне изложбе, која ће се одржати у Скопљу у току овога месеца.

Поред тога Коло је учествовало у раду свих културно-просветних друштава било морално или материјалном помоћи распродајом срећака, циглица, и томе слично. Помагало одбору Црвеног Крста у прикупљању прилога и Народној Одбрани у продаји косовског божура на Видов дан. Слало је своје делегате на свима свечаностима које су обележавале успех у културном и националном погледу. Продавало ђурђевски цветак. Учествовало, преко својих делегата, у прославама културно-просветних удружења. Приредило екскурзију са ученицама Занатске школе Скопље, Ниш, Београд и Земун.

Према приликама које владају у Скопљу и околини осетила се потреба за отварањем домаћичке школе. Благодарјећи заузимању нашег Главног Одбора добило је од Министарства Нар. Здравља одобрење да је може отворити а уз помоћ Министарства.

За остварење овог задатка Колу су увек требале веће суме новца које је Коло црпло од чланова, давањем матинеа, соареа, забава од помоћи државе, скопских банака и добрих људи и пријатеља. У овој години за коју извештај подносимо.

У друштвеној каси било је:

Примања . . . 145522. дин.

Издавања . . . 76806. „

Готовина у каси 68756. дин.

У школској каси било је:

Примања дин. . . . 55036.

Издавања „ . . . 53710.

У каси остаје 1318.

Готовина је већином у папирима ратне штете и зајма 7%

Завршавајући овај извештај сматрамо за дужност да се и овим путем захвалимо нашим сестрама из Главног Одбора које су нас увек помагале и свакој нашој молби у сусрет излазиле. Осталима који су нама помагали захвалили смо на нашој годишњој скупштини.

Секретар
Лепа Ћрнић

Председница
Цвета Н. Младеновић

Коло Срп. Сестара СМЕДЕРЕВО

Женска Занатска Школа у Смедереву са 46 ученица, течајима рубља и хаљина, наставним предметима цртањем и живописом — установа је овог Кола. Њој Коло посвећуја прву и главну бригу.

Осим наставничког особља, помоћи од Обласног Одбора у 400 дин. и Општине у 3.000 дин., школу материјално издржава ово Коло, посвећујући главну пажњу преко школске секције од 4 управне чланице на рад, ред, успех морални напредак школе и васпитање њених ученица ради чега је установљен при школи Подмладак Црв. Крста и трезвењачко удружење „Млада раденица.“

И овдашње грађанство схватајући значајњен помогло је управу овог Кола у напорима око издржања и унапређења школе уписивањем у добротворе.

У овој години приновљени су: овд. Чиновничка Задруга о Св. Савској прослави уписала се за великог добротвора са улогом од 1000 дин. Г-ђе: Славка Животе Лазаревића овд. трг.; Ружица Ј. Петровић Софија Окановића и Ката Симића уписале се за добротворе са улогом 500 дин.

У читуљу умрлих уписао је: Г. Милан Константиновић адв. своју покојну матер Јелену Јанаћа Константиновића поч. трг., за великог добротвора са 1000.— дин. и Насту Миливојевић — Крњевчеву за добротвора — извршујући њену последњу жељу. Породице су уписале своју пок. Милицу Јовановић за добротвора као и Госп. Љуба Костић овд. бравар своју рано преминулу кћер Наталију. Госп. Пера Дамјановић овд. трговац уписао је себе и своју покојну супругу Станицу. Г-ђе Живка Николић свог пок. зета Перу Николића. Пуков. Александар Јосиповић из Београда своју тетку пок. Мацу Влајка Крстића бив. кафеције, сви за добротворе са по 500 дин. улога. А за утемељаче са 250 дин. уписао је Г. Јанићије Николић каф. своју пок. супругу Јелисавету и пок. Стеву Николића његова породице.

Коло се одужило овој пажњи приредивши и ове године на Срећење свечан помен овим покојницима; а на овом месту изјављује своју најдубљу благодарност њиховим породицама које се овом приликом Кола сетише.

И у овој години Коло је приредило своје две уобичајене, врло успеле забаве: на Материце у корист школе, а у очи белих поклада костимирану за своје друге сврхе, које је Коло, док не стекне свој Дом на чему увек живо ради, врло ограничило.

Тога ради осим трошкова око издржања школе и додељене помоћи најпотребитијима — управа Кола је завела јаку штедњу, те је

и ове године своју имовину знатно увећала тако да је концем године износила:

у готову	191.000 дин.
земљиште процењено	80.000 »
папири у вред.	8.000 »
Свега	<u>277.000 дин.</u>

Секретар
Јел. Ж. Тодоровић

Председница
Љуб. Вл. Љотића

Кола Срп. Сестара СОКО-БАЊА

Рад Кола у току 1927-28 године могао би се поделити на два дела. I. Прибирање материјалних средстава, ради лакшег извођења задатка и II. Морална помоћ и материјална и испуњавање обавеза — дужности.

I. Располажући са доста израђених ствари на мсбама, Коло је одржало лутрију 12 јула на Петров дан, уз припомоћ Одбора за подизање овд. болнице, који је поклонио сервис за слатко, те је исти послужио као главни згодитак. — Одржане су забаве на Петров дан, Малу Госпођу и први дан Ускрса. — Приређена су два матинеа.

Кад се узме у обзир општа економска криза, која није ни нашу варошицу мимоишла, појимаће се да извођење горе поменутог захтева приличног напора и брига.

II. Коло помаже Милеву Пејчић из Соко-Бање, јер је сиромашног стања, оптерећена децом добила близнаке, са 50 дин. уз то даје јој и нешто дечјих опремица за њих. — Шаље Босиљки Ђокићевој 100 дин. да би о школском распусту дошла својој мајци, која је веома сиромашна и у немогућности да трошак поднесе. Исто је тако опрема натраг у Београд ради даљег школовања. О материцама помаже сироту и неодевену децу поклоном у вуненим зимским стварима потребним за допуну њихове одеће. Претплаћује два сиромашна ћака овд. основне школе на »Дечије Новине«. Заузима се са распродају лозова-опека разних хуманих друштава и откупљује извесан број срећака.

Славу Малу Госпођу прославља са домаћицом славе, агилном нашом председницом Љубицом Х. Павловићком и забележавамо тај дан добротворством поклонивши пар вунених чарапа старом и самохраном деда-Лази, и, шаље помоћ од 200 дин. Љубици Думелић, која се добивши близнаке налази у великој оскудици пошто јој се муж налази у војсци на одслужењу војног рока.

Парастос умрлим члановима одржан је на Петров-дан, а свећа са помена пали се на гроб погинуломе јунаку Божидару С. Јовановићу.

Свесрдно се заузима за распродају календара »Вардар«. — На Ђурђев-дан продаје ђурђевски цветак.

О рођен-дану Њеног Величанства Краљице Марије послата је честитка депешом пропраћена лепим жељама.

Коло помажући је члан Удружења породица погинулих и умрлих официра као и редован члан Народног Женског Савеза.

Одржано је 11 редовних седница и 1 ванредна поводом смрти добротвора Кола поч. Јелисавете Бабићке, на којој је устајањем одана пошта покојници. На одар је положен венац и корпоративно учествовале чланице при спроводу.

19 априла ове године одржан је годишњи скуп, који је био обилно посећен и извештај о раду Кола с пажњом је саслушан и примљен.

Број чланова: 22 добротвора; 30 утемељача; 1 помажући; 4 почасни и 30 редовних.

Стање касе:

Примање . . . 24231.10

Издтвање . . . 6110.50

Целокупна имовина . 18120.60 дин.

Секретар
Милица Вл. Алићка,
учитељица

Председница
Љубица Х. Павловићка.

Коло Срп. Сестара СТАРА ПАЗОВА (Срем)

Одржали смо више предавања за народ уз наш пројекциони апарат, од којих су неколико врло добро успела и била добро посећена.

У децембру су чланице училе крој по Кубачковом апарату, те смо о друштвеном трошку дали изучити једну сироту девојку и купили смо јој апарат што нас стаје дин. 460.—

За Божић смо оденули 8-оро сироте школске деце, за 6 девојчица смо купили хаљине а за 2 дечка одела, ципеле и капе, за све смо издали дин. 1.181.— Међу чланицама сакупили смо разних намирница, које смо послали најсиромашнијим породицама у месту за празнике. Сакупљале смо прилоге за споменик Краљу Петру Великом Ослободиоцу, па смо и сами приложили дин. 200.— На позив Нар. Жен. Савеза сакупљале смо прилоге за гладне, те смо сакупили у готову дин. 2.600 — и један велики сандук разних живежних намирница и нешто одела, све смо послали Црвеном Крсту, Београд.

Овдашњем Соколу о прослави 20-год. приложили смо дин. 200.— забавишту овде као помоћ дин. 50.—, разним сиромасима и невољним давали смо више прилога од дин. 20. — до 50.—

Одржали смо свега 1 забаву уз суделовање ученица Земунске гимназије са добрим моралним али slabим материјалним успехом.

Од марта о. г. одржавали Мобе, на којима се ручни радови раде за поклон друштву, које ће на првој забави бити за томболу. —

Продали смо 100 комада календара »Вардар«.

Чланство нам је проширено, те смо 11. марта о. г. на главном год. скупу бројали 102 редовне чланице, 4 добротвора и 8 потпомажућих чланова.

Секретар:
Богданка Њлаић

Коло Срп. Сестара СТРУМИЦА

Управа Струмичког Кола је у 1927-28 год., ради развијања својих хуманих смерова и проширења националне свести у нашем крају предузела успешно вршити следеће послове и то:

Изабрала је и упутила у Београд у Домаћичку Школу једну вредну девојчицу Љубицу Р. Стефановићеву — свршену ученицу IV раз. и осигурала јој опстанак.

Продавала је Бурђевски цветак од које је имала леп приход. Израђене су и 24 соколске кошуљице за Соколско друштво.

Израђено је, а преко Главног Одбора Кола Срп. Сестара, од Министарства Шума и Руда да нам се бесплатно изда објава за сечење грађе из пл. Ограждена за зидање нашега Дома.

Струмичко Коло је сестрински дочекало Обилића и предало му букет цвећа са лепом израђеном пантликком.

Коло је издало помоћ сиромашњима, око 2.000 дин. једном изнемоглом старцу одредило је доживотну помоћ од 40 дин. месечно.

Коло је послало гладнима у Херцеговини 200 дин.

Издејствовало је за сиромашну ученицу Хрисанту Соколовићеву 200 дин. месечног издржавања, које њој шаље Главни Одбор Кола Срп. Сестара.

О Духовима је одржан парастос покојним добротворима и великим дооротворима Кола.

Струмичко Коло с великим трудом и напорним снагама је подигло први спрат Дома са армираним бетоном и трегерима, рад који стаје око 57.000 дин. не рачунајући ту цигле, које су биле наша својина раније.

Приређена је забава од које има чист приход више од 3.600. д.

Покојна Танка Леонидевићева — почасна чланица Струмичког Кола сахрањена је на достојанствен начин о друштвеном трошку.

О материцама је Коло обукло од главо до пете 17-ро деце-ђака из основних школа.

Да би Коло осигурало животно питање двома својим вредним млађим чланицама, које у будуће би принеле много друштвеном раду издејствовано је од Главног Одбора тромесечни стан и кост за њих две за које би време похађале предавање кројења и шивења код г. Милојевића, у Београду.

До дана подизања Дома Коло је пласирало свој новац у овд. Свиларску Банку, који је донео интерес више од 2.200 дин.

Дакле, Коло располаже за дозиђивања последњег спрата више од 40.000 добро печених цигла, кречом око 12.000 кгр. огашеног и са 30 м³ дрвеног материјала.

Примање . . .	77.013·72	дин.
Издавање . . .	62.585·90	„
Остало у говини	<u>14.427·82</u>	дин.

Благајница
Викторија Вас. Вељковића

Председница
Вера Њ. Макенаџијевић

Коло Срп. Сестара ТЕТОВО

Износећи кратак преглед рада у 1927 год. можемо напоменути да је Коло имало већег успеха него прошле године. У току године повећао се број чланица за 30, те сада има у нашем Удружењу 80 чланица редовних 5 утемељача и 3 добротвора. У току године одржато је 8 редовних, једна ванредна седница.

Коло стоји у вези са свима хуманим удружењима и помаже их кад то прилике захтевају.

О великим празницима одене по неколико сиромашних ученика Овога пута оденуло је зимским оделом ћака гимназије, чији је отац жандарм био жртва качака. Помогло је једну ученицу Занатске Школе са 50 динара.— Чланице су послале 400 динара гладнима као прилог који су међусобом сакупиле.

Коло се обратило Жен. Покрету с молбом да се у нашем месту отвори једна »Домаћичка Школа« где би се женски свет поучавао у свима домаћим пословима. Покрет се одазвао пославши г-цу Лацковић, која је тај курс отворила. Коло се срдечно захваљује.

Коло је решило, да отвори један течај аналфабетски за неписмене грађане, али су нас локалне прилике омеле, те је остало за идућу годину.

Крајем сезоне приредило је забаву са народним костимима која је успела, била је најбоље посећена.

Претплаћује се на лист »Жен. Покрет«, продаје »Вардар« календар, продаје сваке године Ђурђевски цветак.

Члан је Одбора породица погинулих официра.

Коло се обратило Обласној Скупштини за помоћ, која нам је обећана, али је резултат непознат јер радови нису закључени.

Националног раденика пок. Велимира Прелића Коло је уписало за свога добротвора.

На крају извештаја морамо болно уздахнути при напомени да смо своју председницу изгубиле пок. Даницу Аћимовић. Агилна и вредна одржавала је Коло у најкритичнијим данима и никада није клонула духом. Слава јој.

Стање касе :

Уложено у Тетов. Банци на приплод	17.442·90	дин.
» » Скопској Банци	» 5.000·—	»
Свега	22.442·90	дин.

Управа

Коло Срп. Сестара ТРАВНИК (Босна)

Коло је и у овој 1927-28 години радило на хуманом, просветном и културном пољу. Главни посао био је око одржања Женске Занатске Школе у којој је уписано 36 ученица, без разлике вере, а коју уздржавамо од својих скромних средстава и субвенције коју добијамо од Општине. На крају школске године приредиле смо изложбу ручних радова, која је показала врло добар успех школе.

Поред редовне помоћи које дајемо месечно невољнима, дајемо о Божићу и Ускрсу још и ванредне помоћи: са феријалном колонијом Црвеног Крста послале смо болесну ћерку једне наше чланице на опоравак на приморје.

Наш рад на просветном пољу тек је сада у развоју. Ове године повећале смо своју књижницу са пар стотина књига а одржале смо и неколико предавања ученицама. Благајница г-ђица Косана Јовановић учитељица научила је једну ученицу читати и писати.

Своју крсну славу Малу Госпојину прославиле смо скромно.

У току године одржале смо три села и једну велику костимизовану забаву на којој је била лутрија ручних радова. Успех забаве и у материјалном и у моралном погледу био је сјајан.

У току године одржале смо 24 одборских и 5 изванредних седница.

Добротвора имамо 3, добротворки 45, утемељачица 48, а редовних чланица 72.

Тајница: у з.

П. Васићка.

Председница:

Дара Поповић.

Коло Срп. Сестара ТУЗЛА

Наше друштво наставило је рад из прошлих година. Коло има свој дјевојачки интернат, у коме је смештено 25 ученица. У њему имају дјевојчице врло добру храну, здрав стан и добар надзор, све уз јефтину цијену или бесплатно.

У нашем мјесту одавно се осјећа потреба, да се отвори забавиште, које је и прије рата имала Добр. Задруга Српкиња са свим потребним намјештајем. Како немамо своје зграде те ни подесних просторија за исто, то смо умолиле Еперхијски црквени суд у Тузли, да нам у новој Митрополијској палати у којој већ неколико година не станује Митрополит — уступи једну велику собу за забавиште. На основу обећања да ћемо просторије добити замолиле смо Министарство Просвјете, да нам додијели учитељицу за забавиште. Министарство нам је додијелило учитељицу, али тада нам нису да те обећане просторије и тако забавиште нисмо могле отворити. Већ и из овога се види од колике је потребе дом, да може друштво остварити своје циљеве.

Коло је цијеле године испомагало све оне, које су требале сестринске помоћи. Три сироте сиромашне мајке добијају преко цијеле године ручак. Уз то је Коло у разним случајевима потребе; у болести, смрти, и т. д. давало потпоре.

На руски дан Коло је на позив Великог Жупана тузланске области са осталим женским друштвима у мјесту скупило 2.447 дин.— Продао је 30 лозова удр. резервних официра. Коло је продало 100 ком. Вардара. — Соколском Друштву у Тузли Коло је приложило 500 дин. за градњу Соколскога дома. — Пред материце коло је сакупљало у грађанству прилоге. Грађанство се лијепо одазвало, да се одјенуло и обуло 50 сиромашне школске дјеце. — У очи материца давало је

сијело са лијепим програмом, којом приликом се одужио управни одбор питомицама Интерната откупом. Чист приход подијељен је пред Божић сиромашним мајкама. — На други дан Ускрса 16 априла Коло је приредило костимирани бал, којим смо постигле сјајан моралан и материјалан успјех. Било је 40 костима из свих наших крајева. — За ову забаву чињене су из раније велике припреме.

Да би се код чланица развила љубав према народном везу и да би се са њим боље упознале приређиване су сваког четвртка мобе на којима су израђивани радови, а нарочито у народном везу за томболу. Свака чланица управног одбора а и остале чланице поклониле су Колу лијеп рад за томболу. Уз то је Коло купило материјал и позване су наше дјевојке које су се у лијепом броју одазвале и израдиле много лијепих радова тако, да је наша томбола била као лијепа изложба народних ручних радова.

Наше друштво је добило у корист својих хуманих циљева следеће прилоге: Од Творнице Солвај у Лукавцу 2.000 дин., од Градске Пиваре 500 дин., од Народне Банке 2.000 дин., од Министарства Соц. Политике 2.000 дин., од Градске Опћине 500 дин.

Коло је у овој години добило ове добротворе: пок. Душана Стјепановића, уписала га сестра г-ђа Анка М. Попић са улогом од 500 дин. — Пок. Љубу Васиљевића, трговца уписали га синови са улогом од 1.000 дин. Госпођу Мару Дизију са улогом од 500 дин.

Осим ових 7 утемељача са улогом по 200 дин.

Приликом рођења Краљевића Томислава одржана је свечана сједница и послане узвишеном Краљевском Дому топле поданичке честитке.

Госпођи Фрањи Тавчар приликом прославе 35-годишњице националног рада брзојавно смо честитале.

По обичају продаван је ђурђевски цвијетак, од кога је 150 дин. послано Главном Одбору.

Друштао држи ове листове: Жена и Свет, Братство, Привредник, Реч и Слика, Женски Покрет.

Одбор.

Коло Срп. Сестара ХЕРЦЕГНОВИ (Бока)

Свијесни своје патриотске дужности, а задахнуте љубављу, да по могућности што више притекнемо невољноме у помоћ, Коло Срп. Сестара у Херцеговоме и прошле године није жалило труда, ни пожртвовања, не пропуштајући ни једну згодну прилику, којом се је могло користити, да што више и боље одговори племенитој сврси својој. Плод тога савјесног рада на хуманом, културном и здравственом пољу са врло скромним материјалним средствима са којима је друштво располагало следећи је:

Наш рад на хуманом пољу: О Божићним празницима друштво је и ове године као и осталих, одјенуло 80 дјеце, међу њима 10 Руса. Осим тога Коло новчано помаже мјесечно неколико изнемоглих старица и храни велики број мјесних сиромаша. Помогло је са 300 дин. сељаку Кривокапићу коме је кућа изгорела, а Шпиру Лончару дао

је 300 дин. коме се кућа срушила. Многим ђацима набавиле су се књиге, да им се омогући даље школовање.

Уз остали наш хумани рад, равијен у разним правцима, ове године, покренули смо једну врло потребиту институцију за наш крај, основали смо ђачку трпезу за многу сиромашну дјецу, не само из мјеста и околине него и из даљних крајева, који се највише храњаху сухим хлебом и која би била подлегла томе начину живљења. Трпеза дневно прехрањује 50 ђака. Ту смо идеју оствариле радом и настојањем наше предсједнице г-ђе Олге Комненовић, а што трпеза добро напредује захвалити је потпредсједници г-ђи Марији Мрђен и великом броју чланица које врше пожртвовано свакодневно дежурство. Што смо у кратко вријеме ово оствариле, заслуга је нашег грађанства, као и разних хуманих установа, нашег Главног Одбора и добрих људи изван нашег мјеста, који нам обилатим сумама притекоше у помоћ на чему од срца захваљујемо.

Као и увијек спремне да помогнемо ђе се пати одазивамо се радо на апел мјесних друштва, и сакупили смо за гладне општине Херцеговске 2.500 дин. које се на Цвијети раздијелило мјесној сиротињи.

Наш рад на просветном пољу, јест наша радничка школа у којој осим наше наставнице, добровољно узеше учешћа и без икаквог хонорара подучавају професорица г-ђа Васиљевић и учитељица г-ђа Бурђевић, Мацура и Пипер, да би се наша дјеца, осим кројења, шивања и народног веза, могла користити и другим потребним наукама. Дужност нам је да им овим путем изразимо нашу благодарност.

Коло је учествовало у приређивању свих патриотских, националних и културних манифестација. Приредиле смо забаве и кермес, које су имале потпун успех у моралном и материјалном погледу. Коло потпомаже мјесног Сокола са 120 дин. мјесечног прилога. Претплаћени смо на »Женски Покрет« и »Жена и Свет«. Прославили смо скромно Малу Госпојину. На Бурђевдан смо продавале Бурђев цветак.

Наше Удружење броји 215 редовних чланица, 48 добротвора и 50 утемељача. Завршујући наш извјештај можемо са поносом рећи, да је наше Удружење постало озбиљан културни фактор у свом кругу рада, и у сваком свом подухвату налази достојан одзив у све своје грађанство. Ова наша лијепа варошица на плавом Јадрану, која уза све своје природне љепоте, спада нажалост у пасивне крајеве наше домовине а њезино становништво, које броји мало више од хиљаде душа забринуто је својом властитом судбином, али се ипак одушевлено одазива свим племенитим акцијама и тим нама олакшава труд и даје снаге и полета, да наставимо наш рад, не базирајући се на тешкоће, већ имајући у виду добро и напредак нашег троименог народа и наше домовине.

Примање	дин. 80.622·78
Издавање	„ 63.284·90
Готовина	„ 17.337·88

УПРАВА.

Коло Срп. Сестара ШАБАЦ (Србија)

Пре но што поднесем извештај о овогодишњем раду нашега Кола, овлашћена сам од наше уважене председнице да београдско Коло Срп. Сестара, — Главни Одбор, поздравим као матицу чела радница и свечано изјавим да је Шабачко Коло Срп. Сестара веран чувар и носилац узвишених идеја нашега Друштва.

Наше Коло старало се да га модерна савременост не занесе, те да пренебрегне свети аманет — љубав и рад за добро и срећу свога народа — своје Отаџбине.

Наше Коло сматра, да и после уједињења и остварења националних идеала, наш рад не престаје, већ сви, удруженим снагама, крајњим пожртвовањем и самоодрицањем треба да радимо у народу за народ.

У својој раду наше Коло старало се да над нама и над нашим Колом, над нашим радом не овлада дух себичности, дух материјализма.

Рад Кола Срп. Сестара у блиској прошлости оживљује у нама снагу и моћ за наш рад у садашњости и будућности.

Свакоме, било појединцу, било корпорацијама, који су се за нашу моралну и материјалну помоћ обраћали, нашим средствима изашли смо у сусрет.

Не можемо се похвалити да смо свакога материјално сасвим обезбедили, али са пуно поноса и истине можемо рећи, да смо свакоме појединцу и корпорацији наше моралне помоћи пружили до крајњих граница.

Уверени, да сваки рад мора уродити плодом, ми са задовољством можемо изјавити: да наше Коло у нашем лепом и питомом Подрињу ужива неподељене симпатије и поштовање свих, без разлике вере, положаја, сталежа, политичког убеђења и имовног стања.

Када би неки странац дошао у наш лепо и поносни град Шабач и интересујући се нашим просветним, хуманим, националним институцијама ради обавештења упитао првога грађанина на улици кога спетне има ли их код нас, јер желео би као странац да се упозна са радом тих установа, — сваки наш грађанин, без преомишљања упутио би га у улицу нашег великог народног пријатеља Томе Масарика, — тамо постоји наша просветно-хумана-национална институција »Дом Кола Српских Сестара«.

Шта ми радимо, шта смо урадили и како смо радили да ово поштовање и неподељену љубав задобијемо показаће наш рад који ћу овде изнети.

А да се ради добро и да тај рад задобија пријатеље и сараднике, доказује и то што наше Коло има редовних чланица и из свих места Подрињске области и из свих друштвених сталежа.

За извођење и остварење постављених идеала наше Коло има три гране свога плодносног рада.

1. грана. Женска Занатска Школа са 2 одељења. 1 одељење рубља са 40 ученица, 2 одељење хаљина са 20 ученица.

У одељењу белога рубља израђиване су све врсте рубља по поруџбинама. Ово одељење имало је једну веома лепу и успелу изложбу.

Коло је по новини коју је увело — на дан друштвене славе Мале Госпојине наградило две свршене а сиромашне ученице — једну са шиваћом машином а другој је подарило прибор за кројење и мали ручни сат.

Школа је ученице новчано награђивала за рад свакога месеца, а сиромашним ученицама на Материце одредило се хаљинама.

У одељењу хаљина израђиване су разне ствари по поруџбини.

Школска слава Св. Сава изведена је веома свечано: многобројност гостију дала је видног знака пажње и поштовања према нашем Колу. Прослава је увеличана Свето-Савским говором г-ђе Персиде Љ. Павловићке, о значају манастира Милешева. У своме говору г-ђа Павловић изнела је значај ман. Милешева као верске и националне светиње, позивајући све да обиђу тај манастир и напоје се духом љубави, вере и националитета.

II. грана нашега рада јесте Бачка Трпеза.

Назив саме гране јасно свакоме говори — хуманитарност, пожртвовање и величину душе свакога члана нашега Кола.

Бачка Трпеза која постоји код нас преко осам година — бесплатно храни, физички, духовно и морално јача 50—60 ђака свих шабачких школа.

Ту се хране ђаци учитељске школе, гимназије, женске занатске школе и основних школа. То су деца оних великана — јунака који својим костима омеђише границе наше велике и моћне државе од Триглава до Битоља и од Јадрана до Тимока. То су деца палих ратника и хероја — деца инвалида, деца без родитеља.

Рад и ред у Б. Трпези иде по нарочитим правилима и дежурству чланица. Свакога дана дежурају по две чланице, једна управна и једна редовна. Деца добијају онакву и онолико хране, колико би рада била свака мајка своме детету да да.

У нашу Бачку Трпезу треба доћи треба видети и тек онда осетити величину хуманитета нашег Кола.

III. грана. Просвећивање жене са села, путем популарних предавања из хигијене и домаћинства.

Низ својих предавања Коло је отпочело држањем I. предавања у селу Крнулама, где је одзив народа био преко сваког очекивања, што даје подстрека Колу за продужење започетог успешног али веома тешког рада.

Коло има своју питомицу која већ у велико учи занатску школу а у Трпези помаже дежурним чланицама.

За извођење ових постављених задатака и смерова нашем Колу потребни су огромни материјални издатци. Те материјалне издатке Коло црпе из редовних улога чланица, великих добротвора, утемељача и из добровољних прилога у новцу и натури.

Изддржавање Занатске школе по закону — уредби о самоуправама прешло је на терет Области рекох, на терет области, али то од стране нашег обласног Одбора није схваћено као морање, већ као најбоља воља и народна потреба. Са задовољством можемо изјавити да наш Обласни Одбор не жали материјалних средстава да нашу Занат. школу и наше Коло што обилније помогну.

У нашем Обласном Одбору су три члана — посланика, који су код осталих посланика тумачи наших потреба, који својим средствима помажу Коло до крајњих граница. — То су г. Света Пантелић, школ. надзорник — председник обласне скупштине, Бранко Лазић, народни посланик и Миливоје Исаковић, учитељ — обласни посланик. Њима Коло дугује своју велику захвалност.

Грађанство града Шапца и околине својим прилозима у новцу и прилозима у намирницама одржава и издржава Ђ. Трпезу — те само њиховом помоћи Коло може свакодневно да храни 60 ђака. Њима Коло такође дугује своју велику захвалност.

Општина Шабачка на челу са својим агилним и вредним председником г. Јанком Јовановићем адвокатом као и Обласни Одбор, новчаном помоћи помажу Коло у извођењу популарних предавања у народу.

У чувању својих лепих националних обичаја Коло предњачи, јер је своју друштвену славу Малу Госпођу прославило на најсвечанији начин и по лепом српском обичају домаћица славе била је г-ђа Боса Боре Антонића трг., која није жалила ни труда ни материјалних средстава да наша друштвена слава онако свечано буде прослављена.

И ове године као и сваке на Материце Коло је приредило парастос умрлим добротворима, утемељачима и члановима.

Наше Коло је и ове године приредило велику свесловенску костимирану забаву. О успеху те забаве писано је у нашем локалном листу, а између осталог и ово: »Сваки посетилац ове забаве отишао је одушевљен и уверен да и у данашњем поратном друштву, сваки организовани, смишљени и предани рад мора даги задовољавајуће резултате. — Тај смишљени организовани рад показало нам је највредно Коло Сестара, чијим путем треба сви да дођемо да би помли себи, друштву, Отаџбини и Словенству.«

У својој средини Коло је тога вечера имало елегате Главог Одбора г-ђу Љубицу Пешић, Матовићку, Стижанићку и две матомице.

Из Скопља смо имали четири делегата а из Зворника једног.

У јуну прошле године наше Коло, веру својој традицији у љубави и пажњи према неослобођеној браћу, примило је као своје госте, на стан и храну, 20 ђака са учитељем, који су из туђине дошли у слободну братску земљу, и у нашем Шапцу били примљени с пуно љубави и предусретљивости.

Растанак са нашом браћом и из туђине, остаће нашем Колу и њима као најлепша успомена.

Рад нашег Кола није остао незапажен и непризнат од позваних и појединаца. Осам чланица нашег Кола краси високо одликовање Њ. В. Краља — орден Св. Саве. Предају одликовања извршио је на свечаној седници највећи госте. Просветни функционер наше области просветни инспектор Д-р Милан Јанковић, управ. утит. школе, уз присуство свих чланица.

У свему овоме је јекат нашега рада у бубиланс нашега рада у прошлој години а будућој.

Секретар
Даница М. Дабића

Председница
Леп. Петровићева

